

Procés laboral

Francisco Andrés Valle Muñoz

PID_00194790

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció	7
Objectius	9
1. La jurisdicció social	11
1.1. Concepte de jurisdicció social	11
1.2. Orígens i evolució de la jurisdicció social	11
1.3. Extensió i límits de l'ordre social (art. 2 i següents LRJS)	12
1.3.1. L'enunciació positiva de matèries	12
1.3.2. L'enunciació negativa de matèries	13
1.3.3. Les regles de competència: marc general	14
1.4. Els òrgans jurisdiccional de l'ordre social (art. 4 i següents LRJS)	15
1.4.1. Regles de competència objectiva i funcional	15
1.4.2. Regles de competència territorial	16
1.5. Conflictes de jurisdicció. Conflictes de competència i qüestions de competència (art. 12 i següents LRJS)	17
1.6. Abstenció i recusació de jutges i magistrats (art. 15 LRJS)	18
2. El procés laboral: principis informadors. Les parts en el procés laboral	20
2.1. Procés laboral i dret del treball	20
2.2. Principis informadors del procés laboral (art. 74 i següents LRJS)	20
2.2.1. Principis comuns amb el procés civil	20
2.2.2. Principis específics del procés laboral	21
2.3. Les parts en el procés laboral (art. 16 i següents LRJS)	22
2.3.1. La qualitat de part processal	22
2.3.2. Parts singulars i parts plurals	23
2.3.3. La capacitat processal	23
2.3.4. La legitimació processal. Regles generals	23
2.3.5. La legitimació de les representacions col·lectives	24
2.3.6. La legitimació del Fons de Garantia Salarial	24
2.3.7. Representació i defensa processal	25
3. El règim de les actuacions processals	27
3.1. Temps, lloc i forma de les actuacions processals (art. 42 i següents LRJS)	27
3.2. Les resolucions i diligències d'ordenació del procés (art. 42 i següents LRGS)	28
3.3. Actes de comunicació (art. 42 i següents LRJS)	28

3.4.	Activitats preprocessals (art. 63 i següents LRJS)	29
3.4.1.	La conciliació prèvia	29
3.4.2.	La reclamació administrativa prèvia	30
4.	El procés ordinari de treball: la fase d'iniciació.....	32
4.1.	Actes preparatoris, diligències preliminars, anticipació i assegurament de prova i mesures cautelars (art. 76 i següents LRJS)	32
4.2.	La iniciació del procés. La demanda (art. 80 i següents LRJSS) ...	33
4.3.	Acumulació d'accions i d'actuacions (art. 27 i següents LRJS)	34
4.4.	Citació a les parts	35
4.5.	La conciliació judicial (art. 83 i següents LRJSS)	36
5.	El procés ordinari de treball: la fase d'instrucció i de decisió.....	38
5.1.	La fase d'al·legacions (art. 85 i següents LRJS)	38
5.2.	La fase d'oposició a la demanda (art. 85 i següents LRJS)	39
5.3.	La fase probatòria (art. 90 i següents LRJS)	39
5.4.	Les conclusions finals (art. 87 de la LRJS)	41
5.5.	Documentació del judici (art. 89 de la LRJS)	41
5.6.	Diligències finals (art. 88 de la LRJS)	42
5.7.	La sentència (art. 97 i següents LRJS)	42
6.	Les modalitats processals de caràcter individual.....	44
6.1.	Les modalitats processals i la seva finalitat (art. 102 i següents LRJSS)	44
6.1.1.	El procés monitori (art. 101 LRJS)	44
6.2.	Processos en matèria d'acomiadament disciplinari (art. 103 i següents LRJS)	45
6.3.	Processos sobre acomiadaments per causes objectives (art. 120 i següents de la LRJS)	46
6.4.	Processos d'impugnació de l'acomiadament col·lectiu (art. 124 de la LRJS)	46
6.5.	Procés sobre impugnació de sancions disciplinàries (art. 114 i 115 de la LRJS)	48
6.6.	Procés de reclamació a l'Estat del pagament de salaris de tramitació (art. 116 i següents de la LRJS)	48
6.7.	Procés de classificació professional (art. 137 de la LRJS)	49
6.8.	Procés sobre gaudi de vacances (art. 125 i següents de la LRJS)	49
6.9.	Procés sobre mobilitat geogràfica i modificació substancial de condicions de treball, suspensió del contracte i reducció de jornada per causes econòmiques, tècniques organitzatives o de producció (art. 138 de la LRJS)	50
6.10.	Processos en reconeixement de drets de conciliació de la vida personal, familiar i laboral (art. 139 de la LRJS)	51

7. Les modalitats processals de Seguretat Social, d'ofici i de caràcter col·lectiu.....	52
7.1. Processos en matèria de Seguretat Social (art. 140 i següents LRJS)	52
7.2. Procés iniciats d'ofici	53
7.2.1. Procediment d'ofici en cas de frau de llei en la contractació temporal (art. 145 bis LRJSS)	54
7.2.2. Procés d'impugnació d'actes administratius en matèria laboral i de Seguretat Social, excloent-ne els prestacionals (art. 151 LRJS)	54
7.3. Processos sobre conflictes col·lectius (art. 153 i següents de la LRJS)	55
7.4. Processos sobre impugnació de convenis col·lectius (art. 163 i següents de la LRJS)	56
7.5. Processos sobre impugnació dels estatuts dels sindicats o de la seva modificació	57
7.5.1. Procés d'impugnació de resolucions administratives denegatòries del dipòsit dels estatuts d'un sindicat (art. 167 i següents de la LRJS)	57
7.5.2. Procés d'impugnació dels estatuts sindicals i patronals (art. 173 i següents LRJS)	58
7.6. Processos en matèria electoral	58
7.6.1. Procés d'impugnació de laudes arbitral (art. 127 i següents de la LRJS)	58
7.6.2. Procés d'impugnació de la resolució administrativa denegatòria de les actes electorals	59
7.6.3. Procés per a la impugnació dels certificats de representativitat dels sindicats (art. 136 de la LRJS)	59
7.7. Procés sobre tutela dels drets fonamentals i llibertats públiques (art. 177 i següents LRJS)	59
8. Els recursos en el procés laboral.....	62
8.1. El sistema de recursos	62
8.2. Els recursos de reposició, de revisió i de queixa	62
8.3. El recurs de suplicació (art. 186 i següents LRJS)	63
8.3.1. Caràcters	63
8.3.2. Resolucions susceptibles de recurs	64
8.3.3. Resolucions no susceptibles de recurs	65
8.3.4. Motius	66
8.3.5. Tramitació del recurs	66
8.4. El recurs de cassació (art. 205 i següents LRJSS)	68
8.4.1. Resolucions susceptibles de recurs	68
8.4.2. Motius del recurs	68
8.4.3. Tramitació	69
8.5. El recurs de cassació per a la unificació de doctrina (art. 218 i següents LRJS)	70
8.5.1. Caràcters	70

8.5.2.	Resolucions susceptibles de recurs	70
8.5.3.	Tramitació del recurs	71
8.6.	El recurs de revisió de sentències (art. 234 LRJSS)	71
8.7.	Audiència al demandat rebel (art. 185 de la LRJS)	72
9.	L'execució en el procés laboral.....	73
9.1.	Consideracions generals	73
9.2.	El procediment d'execució comuna	73
9.2.1.	El títol executiu	73
9.2.2.	Els subjectes de l'execució laboral	74
9.2.3.	L'acumulació d'execucions	74
9.2.4.	Els constrenyiments pecuniaris	75
9.2.5.	L'embargament de béns (art. 248 i següents LRJS)	75
9.3.	Les execucions especials	77
9.3.1.	L'execució definitiva de sentències fermes d'acomiadament (art. 278 i següents LRJS)	77
9.3.2.	L'execució de sentències davant els ens públics (art. 287)	78
9.3.3.	L'execució de sentències de la Seguretat Social (art. 288 LRJSS)	78
9.3.4.	Altres execucions	79
9.4.	L'execució provisional de les sentències objecte de recurs	79
9.4.1.	L'execució provisional de sentències dineràries (art. 289 a 293 LRJS)	80
9.4.2.	L'execució provisional de sentències d'acomiadament (art. 295 a 302 LRJS)	80
9.4.3.	L'execució provisional de sentències de la Seguretat Social	81
9.4.4.	L'execució provisional de sentències recaigudes en altres processos (art. 303. LRJS)	81
Resum.....		83
Activitats.....		89
Bibliografia.....		98

Introducció

El dret processal laboral és el conjunt d'activitats de prestació jurisdiccional i de procediments previstos per la llei per a dirimir els conflictes en la branca social del dret. S'hi inclou tot un seguit de mecanismes de solució dels conflictes laborals mitjançant el procés laboral, que és una institució jurídica creada per a formalitzar i dirimir conflictes de treball davant un jutge instituït per l'estat, amb la finalitat d'assegurar l'efectivitat del dret la tutela del qual es demana.

El procés laboral obeeix uns principis propis, diferents del procés civil, que procura compensar la desigualtat substancial en què el treballador es troba socialment i econòmicament, i garantir així la salvaguarda del seu dret a la tutela judicial efectiva.

Al llarg d'aquestes pàgines s'analitzarà el dret processal laboral, a partir de nou temes, en els quals s'abordarà, entre altres continguts, la jurisdicció social, amb especial deteniment en la delimitació positiva i negativa de matèries que integren l'ordre jurisdiccional social i els seus òrgans jurisdiccional; els principis que informa el procés laboral, i les parts que hi intervenen; el règim de les actuacions processals, amb especial deteniment en els actes d'evitació del procés, com ara la conciliació i la reclamació administrativa prèvia, i finalment el procés ordinari de treball, tant en la fase inicial de presentació de la demanda i citació a les parts, com en la fase d'instrucció, amb especial deteniment en les al·legacions, les proves i les conclusions del judici oral i la seva finalització mitjançant sentència.

Un cop analitzat el procés ordinari de treball, s'abordaran les diverses modalitats processals, tant els processos individuals, i en concret el procés monitori, els processos en matèria d'acomiadament, d'impugnació de sancions disciplinàries, de classificació professional, gaudi de vacances, mobilitat geogràfica, modificació substancial de condicions de treball, suspensió del contracte i reducció de jornada, com els processos en matèria de conciliació de la vida personal, familiar i laboral. Però també s'estudiaran les modalitats processals de caràcter col·lectiu i d'ofici, que inclouen: el procés en matèria de Seguretat Social, el procés d'ofici, el procés sobre conflictes col·lectius, sobre impugnació de convenis col·lectius, sobre impugnació dels estatuts dels sindicats i la seva modificació, el procés en matèria electoral, i el procés sobre tutela dels drets fonamentals i llibertats públiques, entre d'altres.

Seguidament, s'analitzarà el règim dels recursos, posant atenció en els recursos de reposició, de revisió, de queixa, de suplicació, i els recursos de cassació i cassació per a la unificació de doctrina. Finalment, es conclou amb una anàlisi de l'execució en el procés laboral, amb especial atenció a l'execució ordinària, i específicament l'embargament de béns, però sense oblidar les exe-

cucions especials de les sentències fermes d'acomiadament i de les sentències enfront dels ens públics, i de l'execució provisional de les sentències objecte de recurs, principalment les condemnatòries al pagament de quantitats, d'acomiadament i en matèria de Seguretat Social.

I tot això per a posar de manifest com el procés laboral és un mecanisme de garantia dels drets socials, que compleix una funció socialitzadora que deriva precisament del caràcter "tuitiu" que té el dret substantiu, el qual es contagia també al procés.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura és introduir l'estudiant en els eixos bàsics en què s'articula el dret processal laboral, com ara l'estudi dels blocs temàtics següents: la jurisdicció social, el desenvolupament del procés laboral ordinari, les modalitats processals, els recursos i l'execució.

La intenció d'aquests materials és facilitar a l'estudiant l'adquisició dels coneixements i les capacitats necessàries a l'hora d'exercir funcions de representació i de defensa processal com a advocat laboralista, i d'assessorament judicial, tant de sindicats com d'empreses.

L'objectiu és que l'alumne adquireixi els coneixements fonamentals del dret processal laboral, i de les seves institucions nuclears, per tal d'assolir la capacitat d'interrelacionar aquests coneixements i d'aplicar-los a supòsits concrets utilitzant com a eines bàsiques la interpretació de les lleis processals i la jurisprudència.

1. La jurisdicció social

1.1. Concepte de jurisdicció social

- La jurisdicció: funció estatal dirigida a la resolució de conflictes i litigis d'acord amb el dret. S'exerceix per mitjà d'òrgans independents i predefinits per la llei (jutges i tribunals) que tenen competència per a jutjar i fer executar el que s'ha jutjat, d'acord amb les regles i els procediments legalment establerts (art. 117 de la CE).
- La jurisdicció social inclou el conjunt d'òrgans instituïts per l'estat per al coneixement i la resolució dels conflictes de treball.
- La jurisdicció compleix una funció de garantia dels drets del treballador. L'article 4.2.g de l'ET reconeix com a dret del treballador el dret a l'exercici individual de les accions judicials (manifestació del dret fonamental a la tutela judicial efectiva de l'article 24 de la CE). Garantia d'indemnitat: protecció del treballador enfront de qualsevol intent de represàlia empresarial pel fet de reclamar judicialment la defensa dels seus drets i interessos legítims.
- Els jutges de l'ordre jurisdicció social són jutges "togats" o de carrera. No són jutges "llecs" (crítiques a aquests perquè són susceptibles de pressió de grups sindicals, patronals o per part de l'Estat). S'integren en un cos únic.

1.2. Orígens i evolució de la jurisdicció social

- Coincidint amb els orígens de la primera legislació obrera (a finals del segle XIX), la jurisdicció civil era inadequada per a resoldre litigis laborals. Els treballadors desconfiaven d'una justícia llarga, costosa i complicada com la civil.
- Llei de tribunals industrials de 1908: composició mixta o paritària (treballadors i empresaris). Manteniment durant la dictadura de Primo de Rivera (comitès paritaris) i durant la Segona República (jurats mixtos).
- El franquisme introdueix reformes i l'organització de la jurisdicció social. Es crea una magistratura de treball el 1940, es deroguen els jurats mixtos i es creen òrgans jurisdiccionals a càrrec de funcionaris de carrera judicial. Neix el Tribunal Central de Treball.

- El text de la LPL de 1958 va ser successivament reformat. El text de 1980 va adaptar les regles processals a l'ET. La Llei de bases de procediment laboral va donar lloc a la LPL de 1990. Posteriorment, es publicà el Reial decret legislatiu 2/1995, de 7 d'abril, pel qual s'aprova el TRLPL. El text actual és la Llei 36/2011 de 10 d'octubre de la Jurisdicció Social (en endavant, LRJS).

1.3. Extensió i límits de l'ordre social (art. 2 i següents LRJS)

1.3.1. L'enunciació positiva de matèries

- Article 9.5 de la LOPJ: la jurisdicció social coneix de “les pretensions que es promoguin dins de la branca social del dret, tant en conflictes individuals com col·lectius, i les reclamacions en matèria de Seguretat Social o contra l'Estat, quan li atribueixi responsabilitat la legislació laboral”. També de les impugnacions d'actes de les administracions públiques en matèria laboral (art. 1 de la LRJS).
- Article 2 de la LRJS especifica la “branca social del dret”, incloent-hi les qüestions promogudes entre:
  - Empresaris i treballadors com a conseqüència del contracte de treball, i el contracte de posada a disposició.
  - Les accions judicials dels treballadors contra l'empresari per la seva responsabilitat contractual derivada dels danys i perjudicis que tinguin la seva causa en accidents de treball.
  - Entre societats laborals o cooperatives de treball i els seus socis.
  - De les reclamacions presentades pels treballadors autònoms econòmicament dependents (TRADE).
  - De les reclamacions per a garantir el compliment d'obligacions legals i convencionals en matèria de prevenció de riscos laborals, incloses les reclamacions dels funcionaris públics.
  - Sobre tutela dels drets de llibertat sindical, vaga i altres drets fonamentals contra l'empresari quan la vulneració tingui alguna connexió amb la prestació de serveis.
  - En matèria de conflictes col·lectius i impugnació de convenis col·lectius.

- En matèria electoral laboral (denegació de registre d'actes electorals i impugnació de laudes arbitral electorals), inclosos els òrgans de representació de les administracions públiques.
- En matèria sindical: constitució i reconeixement de la personalitat jurídica del sindicat o patronal, impugnació dels seus estatuts i de la seva modificació, el règim jurídic del sindicat; la responsabilitat del sindicat i de les patronals, i la tutela dels drets de llibertat sindical.
- Contra resolucions administratives sobre les sancions imposades per les administracions públiques (Inspecció de Treball) i contra resolucions recaigudes en procediments d'acomiadaments col·lectius i suspensions de caràcter col·lectiu.
- Contra el Fons de Garantia Salarial.
- En matèria de Seguretat Social, inclosa la protecció per desocupació, millores voluntàries, plans de pensions i contractes d'assegurances que derivin d'un contracte de treball o d'un conveni col·lectiu. També les prestacions derivades de la Llei de dependència i les relatives al grau de minusvalidesa.
- En matèria d'intermediació laboral, en conflictes que sorgeixin entre treballadors i serveis públics d'ocupació.
- Entre mutualitats i els seus associats, fundacions laborals i els seus beneficiaris o entre aquestes entitats.
- Contra l'Estat quan li atribueixi responsabilitat la legislació laboral. També contra actes de les administracions públiques subjectes a dret administratiu dictats en matèria de Seguretat Social o en l'exercici de la seva potestat sancionadora.
- Qualsevol altres qüestions atribuïdes per normes legals.

1.3.2. L'enunciació negativa de matèries

L'article 3 de la LRJS exclou expressament de l'àmbit jurisdiccional social:

- La impugnació directa de disposicions de rang inferior a la llei i decrets legislatius en matèria laboral quan excedeixin els límits de la delegació.
- Les qüestions litigioses en matèria de prevenció de riscos laborals entre empresaris i els obligats a coordinar aquestes activitats preventives.

- La tutela de la llibertat sindical i el dret de vaga dels funcionaris públics i personal amb règim estatutari o administratiu.
- Les disposicions que garanteixin el manteniment dels serveis essencials de la comunitat en cas de vaga, sense perjudici de conèixer dels actes de designació del personal designat per a complir serveis mínims.
- Els convenis i acords subscrits per les administracions públiques, per als seus empleats públics.
- La impugnació de resolucions i actes dictats en matèria d'inscripció d'empreses, afiliació, altes, baixes i variacions de dades de treballadors, i actes de liquidació i gestió recaptadora i altres actes administratius diferents dels de gestió de prestacions de la Seguretat Social.
- Les reclamacions sobre responsabilitat patrimonial de les entitats gestores.
- Les matèries laborals de les quals coneix el jutge del concurs.

1.3.3. Les regles de competència: marc general

- La competència dels òrgans jurisdiccionals socials s'estendrà al coneixement de les qüestions prèvies i prejudicials no pertanyents a aquest ordre, que es decidiran en la sentència que posi fi al procés.
- Només suspenen el procés laboral les qüestions prejudicials penals relatives a falsedat documental que tinguin incidència en el litigi.
- Si l'òrgan judicial aprecia d'ofici la seva falta de jurisdicció (fins i tot internacional) per raó de la matèria, s'ha de declarar així en una interlocutòria, després d'examinar la demanda, assenyalant el demandant sobre l'òrgan competent.
- Si la falta de competència és apreciada pel jutge en un moment posterior, ho ha de fer constar en la sentència, sense entrar en el fons de l'assumpte (art. 5 de la LRJS), amb l'audiència prèvia del Ministeri Fiscal.
- En tots aquests casos, si l'acció exercida està sotmesa a termini de caducitat, s'entén suspesa des de la presentació de la demanda.

1.4. Els òrgans jurisdiccionals de l'ordre social (art. 4 i següents LRJS)

1.4.1. Regles de competència objectiva i funcional

- Els jutjats socials coneixen en única instància (art. 6 de la LRJS) dels assumptes litigiosos que es promoguin en la branca social del dret. L'àmbit territorial de la jurisdicció d'aquests jutjats és la província. Hi ha un gran nombre de províncies amb més d'un jutjat i, a més, hi ha jutjats socials en poblacions diferents de la capital de província.
- Les sales socials dels tribunals superiors de justícia coneixen en única instància dels litigis en matèria sindical i col·lectiva d'àmbit superior al del jutjat social i no superior al de la respectiva comunitat autònoma. També dels processos d'acomiadament col·lectiu impugnats pels representants dels treballadors quan estenguin els efectes a un àmbit territorial no superior a la comunitat autònoma. També coneixen dels recursos de suplicació contra les resolucions dels jutjats socials inclosos en la comunitat autònoma, de les qüestions de competència entre els jutjats situats en la comunitat autònoma i dels recursos de suplicació contra actuacions dels jutjats mercantils en cas de concurs. Hi ha tribunals superiors amb més d'una sala social (art. 7 de la LRJS),
- La Sala Social de l'Audiència Nacional coneix en única instància dels processos en matèria sindical i col·lectiva quan el seu àmbit excedeixi el d'una comunitat autònoma (art. 8 de la LRJS). També coneix en única instància dels processos d'acomiadament col·lectiu impugnats pels representants dels treballadors quan excedeixin els d'una comunitat autònoma i dels processos d'ofici, així com de la impugnació de resolucions administratives en matèria d'ERO que excedeixin l'àmbit d'una comunitat autònoma. La seva jurisdicció s'estén a tot Espanya i té la seu a Madrid.
- La Sala Quarta del Tribunal Suprem culmina l'ordre social de la jurisdicció, i li correspon conèixer en única instància dels processos d'impugnació d'actes de les administracions públiques quan siguin dictats pel Consell de Ministres; dels recursos de cassació i cassació per a la unificació de doctrina; dels recursos de revisió contra sentències fermes; de les demandes d'error judicial, i de les qüestions de competència entre òrgans que no en tinguin un altre de superior comú (art. 9 de la LRJS). La jurisdicció del Tribunal Suprem s'estén a tot Espanya i la seu radica a Madrid.
- La delimitació de l'àmbit de competències de la jurisdicció social espanyola enfront de la d'altres països s'ha de fer d'acord amb els convenis i les normes internacionals sobre la matèria. En l'àmbit de la CEE hi ha un Reglament, el 44/2001, relatiu a la competència judicial.

1.4.2. Regles de competència territorial

- Aquesta recai sobre el jutjat social corresponent al lloc de la prestació del treball o al lloc on el demandat tingui el domicili, segons el que triï el demandant (art. 10.1 de la LRJS). En cas que el treball es presti en llocs corresponents a la jurisdicció de més d'un jutjat, és competent el del lloc on resideixi el treballador o el del lloc de subscripció del contracte, si en aquest pot ser citat el demandat, o el del domicili d'aquest, segons el que triï el treballador demandant. Especificitats (art. 10.2 de la LRJS):
- En els processos de Seguretat Social, sobre la Llei de dependència i en matèria d'intermediació laboral (entre aturats i serveis de col·locació públics o privats) és competent el jutjat en la circumscripció del qual s'hagi produït la resolució impugnada o el del domicili del demandant, a elecció d'aquest.
- En els processos sobre millores de Seguretat Social, i entre associats i les seves mutualitats, regeix el domicili del demandat o el del demandant, a elecció d'aquest.
- En els processos de reclamacions de salaris de tramitació enfront de l'Estat, és competent el jutge que va dictar la sentència d'acomiadament.
- En els processos sobre constitució, reconeixement de personalitat i impugnació d'estatuts de sindicats i associacions empresarials, és competent el jutge en la circumscripció del qual es trobi la seu de l'organització de què es tracti.
- En els processos sobre règim jurídic de sindicats i responsabilitat d'aquests (o d'associacions empresarials), per infracció de la legislació laboral, regeix el lloc en què es produeixin els efectes de l'acte generador del procés.
- En els processos de tutela de la llibertat sindical, és competent el jutjat en la circumscripció del qual es va produir la lesió d'aquesta llibertat denunciada.
- En els processos electorals laborals, té competència el jutge en la circumscripció del qual se situï l'empresa o el centre de treball afectat, i si hi ha diversos centres, repartits entre diverses circumscripcions judicials, i amb un sol comitè d'empresa, regeix el lloc de constitució inicial de la mesa electoral.
- En els processos sobre conflictes col·lectius i en els d'impugnació de convenis col·lectius, és competent, respectivament, el jutge en la circumscripció del qual es produeixin els efectes del conflicte, o el jutge en la demarcació del qual s'ha d'aplicar el conveni impugnat.

- En els processos d'impugnació d'actes de les administracions públiques, és competent el jutjat en la circumscripció del qual té la seu l'òrgan que ha dictat l'acte impugnat.
- La competència territorial de les sales socials dels tribunals superiors de justícia es regeix per les mateixes regles territorials examinades respecte dels jutjats socials, per als processos corresponents, sempre que no exce-deixin l'àmbit d'una comunitat autònoma.

1.5. Conflictes de jurisdicció. Conflictes de competència i qüestions de competència (art. 12 i següents LRJS)

- Conflictes de jurisdicció:
  - Enfronten un òrgan jurisdiccional amb un òrgan administratiu, ja sigui perquè tots dos pretenen entendre del mateix tema, ja sigui perquè cap d'ells ho vol fer. Es resolen per mitjà del Tribunal de Conflictes de Jurisdicció (art. 38.1 de la LOPJ).
  - Els conflictes de jurisdicció entre òrgans judicials ordinaris i militars es resolen per mitjà de la Sala de Conflictes de la Jurisdicció (art. 39.1 de la LOPJ).
- Conflictes de competència:
  - Enfronten òrgans judicials d'ordre jurisdiccional divers, integrats en el poder judicial. Es resolen per mitjà de la Sala de Conflictes de Competència del Tribunal Suprem.
- Qüestions de competència:
  - No es poden suscitar qüestions de competència entre jutges i tribunals subordinats entre si (art. 13 de la LRJS), ja que el Tribunal Superior fixa en tot cas i sense recurs ulterior la seva pròpia competència.
  - Quan el Tribunal Superior entengui que un jutjat o tribunal inferior està coneixent d'un assumpte sobre el qual ell mateix es considera competent, ha d'ordenar, un cop escoltat el Ministeri Fiscal, que s'abstingui d'aquest coneixement i li remeti els antecedents (art. 13 de la LRJS).
  - I, a l'inrevés, quan un jutge inferior entengui que el Tribunal Superior ha envaït la seva competència, no pot promoure a aquest tribunal cap qüestió de competència, però li ha d'eleva la seva opinió, sobre la qual ha de resoldre el Tribunal Superior, un cop escoltat també el Ministeri Fiscal (art. 52 de la LOPJ).

- Les qüestions de competència entre òrgans judicials del mateix rang les decideix el superior immediat comú a aquestes (art. 51.1. de la LOPPJ i 13.2 de la LRJS).
- La LEC preveu que les qüestions de competència es plantegin a instàncies del demandat, i es poden distingir dues possibilitats: a) que el demandat demani al jutge que està coneixent el procés que deixi de fer-ho i remeti les actuacions al jutge competent (“declinatòria”), o b) que el demandat s’adrezi al jutge que ell entén competent i sol·liciti que conegui del procés i que, per tant, demani al jutge que està coneixent que s’abstingui de fer-ho (“inhibitòria”). La inhibitòria s’ha eliminat en el procés laboral.
- Les excepcions declinatòries, en el procés laboral, no suspensen el curs de procediment, i s’han de proposar com a excepcions que s’han de resoldre en la sentència (art. 14.a del LRJS). Si s’estima la declinatòria, el demandant pot adreçar la seva demanda davant l’òrgan competent, i si l’acció està subjecta a un termini de caducitat, aquest se suspèn.

1.6. Abstenció i recusació de jutges i magistrats (art. 15 LRJS)

- Per a la imparcialitat del jutjador, la LRJS preveu dues figures complementàries: la recusació o impugnació del jutge sospitós de parcialitat per la part que es consideri perjudicada (o pel Ministeri Fiscal) i l’abstenció d’ofici del mateix jutge, quan consideri que hi concorre aquesta circumstància.
- L’abstenció i recusació dels secretaris judicials i dels membres dels altres cossos de funcionaris de justícia es regeixen pel que disposa la LEC.
- L’article 219 de la LOPJ enumera les causes d’abstenció i recusació, i esmenta: el vincle matrimonial o la situació de fet assimilable; el parentiu entre el jutjador i les parts, els seus lletrats o procuradors; amistat íntima o enemistat manifesta entre aquell i aquests; interès directe o indirecte del jutjador en el plet; que el jutge hagi estat defensor, representant, denunciador o acusador d’alguna de les parts, etc.
- L’abstenció ha de ser motivada i ha de resoldre sobre aquesta la secció o sala de la qual el jutge formi part o l’òrgan competent per a conèixer dels recursos contra les sentències del jutge. Aquests òrgans poden ordenar que el jutge continuï o s’aparti del coneixement de l’assumpte.
- La recusació s’ha de proposar tan bon punt es conegui la causa en què es fonamenta. L’article 15.1 de la LRJS hi afegeix dues regles:
  - En la instància, la recusació s’ha de proposar abans de la conciliació i el judici.

- En via de recurs, abans de la votació o decisió (o, si escau, de la vista). Un cop instruït l'incident de recusació, aquest conclourà amb una resolució, en què s'estima o es desestima; en el primer cas, el jutge recusat quedarà apartat del plet.

2. El procés laboral: principis informadors. Les parts en el procés laboral

2.1. Procés laboral i dret del treball

- El procés laboral: institució jurídica creada per l'ordenament per a la solució judicial dels conflictes plantejats en l'anomenada *branca social del dret*, per mitjà de jutges i tribunals de l'ordre social de la jurisdicció, que jutgen i executen el que s'ha jutjat. Procés especialitzat enfront del civil.
- L'evolució del procés laboral ha anat lligada a l'evolució del dret material o substantiu del treball, ja que és un factor necessari perquè el dret del treball pugui aconseguir les finalitats socials que justifiquen la seva existència (STC 3/1983). El dret processal laboral no és un conjunt de normes neutres aïllades del dret substantiu.
- Només en el que no preveu la LRJS s'aplica supletòriament la LEC (disposició final 4a. de la LRJS).

2.2. Principis informadors del procés laboral (art. 74 i següents LRJS)

2.2.1. Principis comuns amb el procés civil

- Principi de legalitat processal: el procés s'ha d'ajustar a la llei.
- Principi de bona fe processal: és prohibit l'ús fraudulent del procés. Els òrgans judicials rebutjaran d'ofici les peticions formulades amb finalitat dilatòria o que comportin un abús de dret. Si s'atempta contra la bona fe processal o s'hi aprecia temeritat, es poden imposar, en una interlocutòria i peça separada, tenint en compte les circumstàncies concurrents, multes d'entre 180 a 6.000 euros, sense que puguin superar un terç de la quantia del procés. Contra aquesta multa es pot interposar un recurs governatiu amb audiència del magistrat, i es preveuen mesures addicionals en el cas d'incompliment del deure de col·laboració de les parts.
- Principi de contradicció: les parts han d'exposar a l'òrgan judicial les seves pretensions oposades.
- Principi de publicitat del judici, que té lloc en audiència pública.

- Principi de dispositivitat o aportació de part: són les parts les que promouen el procés, formulen les accions i aporten els mitjans de prova per a fonamentar el seu dret. El procés laboral, com el civil, no es regeix pel principi inquisitiu, la qual cosa no impedeix que el jutge pugui dur a terme actuacions investigadores (per exemple, diligències finals) pensades per a completar el coneixement aportat per les proves practicades.

2.2.2. Principis específics del procés laboral

- Tots deriven de la protecció especial que es dispensa al treballador en el curs del procés. Mentre que, en el procés civil, les parts se situen en una posició d'absoluta igualtat davant el jutge, en el procés de treball, el treballador se situa en una posició d'inferioritat social i econòmica davant l'empresari. Es tracta d'una funció socialitzadora del procés en què el caràcter tuitiu del dret del treball es contagia al procés laboral.
- Principi de celeritat: es disposa de més agilitat de terminis, que són peremptoris i improrrogables; determinades decisions judicials no són susceptibles de recurs; la prova s'ha de practicar en l'acte de judici, etc.
- Principi d'oralitat: persegueix la simplificació i la celeritat del procés. Són orals els actes de conciliació i judici (a excepció de la demanda, acta de judici i recursos).
- Principi d'immediació: imposa la presència del jutge a les declaracions, proves i vista.
- Principi de concentració: els actes processals se succeeixen sense terminis que els interrompin o que els separin en el temps. Les qüestions prejudicials civils o administratives les resol en la sentència el mateix jutge sense necessitat de suspendre el procés. La prejudicialitat penal no suspèn el procés, excepte presumpte delictes de falsedat documental que influeixi en el litigi.
- Principi d'instància única: el recurs contra la sentència no reobre de nou la discussió i l'examen complet del litigi ja resolt. El Tribunal Superior no té facultats per a entrar a conèixer novament de l'assumepte. Els recursos són extraordinaris: no es repeteix la pràctica de la prova ni es revisen els termes del debat. Només es verifica si el procés s'ajusta al dret.
- Principi d'impuls judicial: el jutge dirigeix formalment i materialment el procés, condueix la prova, esmena defectes, aprecia les causes de suspensió del procés i interroga les parts, però mai no pot iniciar d'ofici un procés.
- La gratuïtat és un dels principis rectors del procés de treball. Constitueix un instrument al servei del dret fonamental a la tutela judicial efectiva

removent obstacles econòmics. I equipara els litigants amb independència de la seva condició econòmica.

- S'aplica en tot cas als treballadors i als beneficiaris de la Seguretat Social (Llei 1/1996), i als funcionaris i al personal estatutari (art. 21.5 de la LRJS).
- Comprèn, entre altres prerrogatives, la defensa i la representació gratuïtes per part d'un advocat i un procurador en el procediment judicial quan la intervenció d'aquests professionals és legalment preceptiva. També l'exempció del pagament dels dipòsits necessaris per a la interposició de recursos (art. 6 Llei 1/1996).
- La gratuïtat exigeix que el lletrat sigui nomenat pel torn d'ofici. Per això, quan es tracta de treballadors, si per la seva voluntat i decisió personal acudeixen a un advocat que els sembla convenient i es valen d'aquests serveis, estan obligats a satisfer els seus honoraris.
- Tenen dret a l'assistència jurídica gratuïta les persones físiques, els recursos anuals de les quals no superin el doble del salari mínim interprofessional (art. 3.1 de la Llei 1/1996).
- També gaudeixen d'aquest benefici les persones físiques, les jurídiques i les associacions d'utilitat pública que acreditin insuficiència de recursos per recórrer, i, en tot cas, les entitats gestores i els serveis comuns de la Seguretat Social.

2.3. Les parts en el procés laboral (art. 16 i següents LRJS)

2.3.1. La qualitat de part processal

Les parts del procés són:

- Actor o demandant: persona que demana en nom propi l'actuació de la llei (generalment un treballador o beneficiari d'una prestació de la Seguretat Social).
- Demandat: persona enfront de la qual es demana aquesta actuació (generalment un empresari o un ens gestor de la Seguretat Social).

2.3.2. Parts singulars i parts plurals

- La part processal pot ser singular o plural. En aquest últim cas es parla de litisconsorci, que, al seu torn, pot ser actiu (de demandants) o passiu (de demandats).
- El litisconsorci pot ser voluntari (si la seva constitució depèn de la voluntat dels intervinents) o necessari, si és imposat per la llei.
- Per a ser part en el procés, s'exigeixen tres requisits: la capacitat processal, la legitimació processal i la representació processal.

2.3.3. La capacitat processal

- Segons l'article 16 de la LRJS: "poden comparèixer en el judici en defensa dels seus drets i interessos legítims els que es trobin en el ple exercici dels seus drets civils".
- El treballador assoleix la capacitat d'obrar processal en complir els 18 anys, o els 16 quan estigui emancipat o hagi estat autoritzat per a contractar laboralment.
- Aquells que no es trobin en el ple exercici dels seus drets civils, hauran de comparèixer mitjançant els seus representants legítims.
- Per a les persones jurídiques, la llei exigeix en tot cas la intervenció d'un representant. Respecte a les entitats sense personalitat, hi compareixeran els qui legalment les representin i, respecte a les comunitats de béns i grups (unions sense personalitat jurídica), hi compareixeran els qui apareguin com a organitzadors, directors o gestors d'aquests.

2.3.4. La legitimació processal. Regles generals

- La legitimació processal fa referència a la titularitat d'un dret o d'una relació jurídica (ser titular d'un contracte de treball o subjecte protegit per la Seguretat Social).
- Està determinada per l'existència d'un dret subjectiu o interès legítim que permet exercir accions judicials (art. 17 LRJS). S'ha de tractar d'un interès real i efectiu, i no merament cautelar.

2.3.5. La legitimació de les representacions col·lectives

- Els sindicats i les associacions empresarials tenen legitimació per a la defensa dels interessos econòmics i socials que li són propis.
- Els sindicats amb implantació suficient en l'àmbit del conflicte estan legitimats per a accionar judicialment, especialment els conflictes col·lectius i en defensa del dret a la igualtat entre homes i dones.
- Les organitzacions de treballadors autònoms tenen legitimació per a la defensa dels acords d'interès professional que signin.
- El Ministeri Fiscal també està legitimat per a intervenir en tots els supòsits que preveu la LRJS.

2.3.6. La legitimació del Fons de Garantia Salarial

- El FOGASA pot actuar en el procés laboral com a demandat, que és el supòsit típic, o com a actor (quan, per exemple, reclama a l'empresari el reemborsament de les quantitats satisfetes). També té la facultat de compareixer com a part interessada (titular d'un interès legítim) en qualsevol fase o moment d'aquells processos en què es pugui derivar una responsabilitat d'abonament de salaris o indemnitzacions als treballadors litigants, sense que es retrocedeixi o es detingui el curs de les actuacions (art. 23.1 LRJS).
- En aquest últim cas, la LRJS regula, a més, el cas específic d'empreses que estan en procediments concursals i el de les ja declarades insolvents o desaparegudes (art. 23.2 LRJS). Si així succeeix, el secretari judicial citarà com a part el Fons, i li traslladarà la demanda perquè pugui assumir les seves obligacions legals i instar el que convingui en dret (el contrari motiva nul·litat d'actuacions).
- Assumeix la posició de part i amb el que això implica (oposar excepcions com la prescripció del deute, proposar proves), malgrat que no es tracti d'un estricte demandat al qual calgui condemnar o absoldre. També pot impugnar laudes arbitrals o conciliacions extrajudicials, judicials i assentiments.
- En els procediments seguits contra el FOGASA, les afirmacions de fet que contingui l'expedient i en les quals s'hagi fonamentat la seva resolució faran fe, excepte prova en contra.

2.3.7. Representació i defensa processal

- En el procés laboral (a diferència del civil), la regla general en matèria de representació processal és que les parts poden comparèixer per si mateixes, si bé poden conferir la seva representació a un advocat, procurador, graduat social col·legiat o a qualsevol altra persona que es trobi en el ple exercici dels seus drets civils.
- No obstant això, en el procés laboral, malgrat la delimitació entre defensa i representació (art. 19 i 21 LRJS), el representant parla per la part en l'acte del judici i se sol convertir en el seu defensor.
- La defensa processal també es regeix per un criteri de llibertat, ja que és opcional o facultativa en la instància. No ho és, tanmateix, en el tràmit dels recursos.
- En el recurs de suplicació els litigants han d'estar defensats per uns advocat o representats tècnicament per un graduat social col·legiat.
- En el recurs de cassació i en les actuacions processals davant el Tribunal Suprem, és preceptiva la defensa per part d'un advocat.
- La part que vulgui acudir assistida per aquest tipus de representació ho ha de fer constar en la demanda perquè l'altra part pugui estar assistida o representada igualment i no quedar en situació d'indefensió (art. 21.2 de la LRJS).
- La sol·licitud d'un advocat d'ofici suspèn els terminis de caducitat i interromp els terminis de prescripció de les accions.
- En els processos en què demandin conjuntament més de deu treballadors, aquests han de designar un representant comú, que pot ser tant advocat, procurador o graduat social, com un dels mateixos treballadors afectats o un sindicat. Però qualsevol demandant pot expressar la seva voluntat justificada de comparèixer per si mateix o designar un representant propi.
- L'Estat i altres ens de l'Administració han d'acudir a judici han d'estar representats pels lletrats del servei jurídic corresponent. En els mateixos termes, els lletrats que serveixin en els serveis jurídics de les comunitats autònomes i dels ens locals.
- La representació i defensa de les entitats gestores (INSS, INSALUD, IMSERSO, Institut Social de la Marina) i de la TGSS correspon als lletrats de l'Administració de la Seguretat Social.
- Els sindicats poden actuar en un procés en nom i interès dels treballadors, funcionaris i personal estatutari afiliats a ells que ho autoritzin, defen-

sant els seus drets individuals, i recauen en aquests treballadors els efectes d'aquella actuació.

- En la demanda, el sindicat ha d'acreditar la condició d'afiliat del treballador i l'existència de la comunicació al treballador de la seva voluntat d'iniciar el procés. L'autorització es presumeix concedida, excepte declaració en contra del treballador afiliat.
- Si en qualsevol fase del procés el treballador expressa, en l'oficina judicial, que no ha rebut la comunicació del sindicat, o que, tot i haver-la rebut, ha negat la seva autorització, el jutge ha d'acordar l'arxivament de les actuacions.
- En cas que no s'hagi atorgat aquesta autorització, el treballador pot exigir al sindicat la responsabilitat que sigui procedent (art. 20.2 de la LRJS).
- Els sindicats estan exempts d'efectuar dipòsits i consignacions en totes les seves actuacions davant l'ordre social i gaudeixen del benefici de justícia gratuïta quan defensin els interessos dels treballadors i beneficiaris de la Seguretat Social.

3. El règim de les actuacions processals

3.1. Temps, lloc i forma de les actuacions processals (art. 42 i següents LRJS)

- Les actuacions processals s'han de practicar en dies i hores hàbils (són inhàbils els diumenges, els festius nacionals, autonòmics i locals, i són hores inhàbils les anteriors a les vuit del matí i les posteriors a les vuit de la tarda).
- Són hàbils els dies del mes d'agost per a certes modalitats processals com les d'acomiadament, vacances, matèria electoral, conflictes col·lectius, tutela dels drets fonamentals, mobilitat geogràfica, modificació substancial de condicions de treball, permisos relacionats amb la conciliació de la vida laboral i familiar, tutela de la violència de gènere, impugnació d'altres mèdiques, etc. També són hàbils aquests dies per a l'adopció d'actes preparatoris i mesures cautelars.
- Les actuacions s'han de fer en els termes i els terminis assenyalats per a cadascuna, que són improrrogables i peremptoris i només es poden suspendre en els casos taxativament establerts. El jutge pot habilitar dies i hores inhàbils per a la pràctica d'actuacions judicials.
- La presentació d'escrius s'ha de fer en els registres dels jutjats i sales socials. Quan la presentació d'un escrit estigui subjecta a termini, es pot efectuar fins a les quinze hores del dia hàbil següent al del venciment del termini, en el servei comú processal creat a aquest efecte o, si aquest no existeix, en la seu de l'òrgan judicial. En cap cas no s'admet la presentació d'escrius en el jutjat que presti el servei de guàrdia.
- Les actuacions, les ha d'autoritzar el secretari, sota la custòdia del qual romandran les actuacions corresponents, que poden ser examinades pels qui acreditin un interès legítim, i que només es poden lliurar als interessats en els casos expressament previstos (art. 41 a 47 de la LRJS). Si transcorregut el termini concedit per al seu examen, les actuacions no són retornades, el secretari judicial, mitjançant un decret, ha d'imposar al responsable una multa de vint a dos-cents euros diaris.
- L'exercici d'una acció no és indefinit, sinó que està subjecte a un termini, en consideració al principi de seguretat jurídica. No s'ha de confondre la inacció amb la renúncia de drets, la qual exigeix un acte o conducta expressa.

- Article 59 de l'ET: el termini general de prescripció de les accions derivades del contracte de treball és d'un any, quan l'acció no tingui fixat un termini especial. Un termini especial (encara que és de caducitat i no de prescripció) és el de l'acció d'acomiadament, que es limita a vint dies hàbils (art. 59.3 de l'ET).
- Còmput d'iniciació dels terminis prescriptius: el termini general d'un any corre a partir de la data d'extinció del contracte, o a partir del dia en què l'acció es pot exercir, quan aquesta exigeix percepcions econòmiques o el compliment d'obligacions de tracte únic "que no puguin tenir lloc un cop extingit del contracte". El termini de l'acció per acomiadament es computa a partir del dia subsegüent a aquell en què l'acomiadament s'hagi produït.

3.2. Les resolucions i diligències d'ordenació del procés (art. 42 i següents LRGS)

- Els jutges i tribunals socials adopten les seves decisions per mitjà de providències, interlocutòries i sentències (art. 49 de la LRJS).
  - Providències: tenen per objecte l'ordenació material i l'impuls del procés.
  - Interlocutòries: decideixen recursos interposats contra providències.
  - Sentències: decideixen definitivament el litigi en qualsevol instància o recurs.
- Els secretaris judicials resolen per mitjà de diligències d'ordenació i de decrets.
- També poden dictar resolucions orals el jutge o el secretari judicial, i s'han de documentar en una acta amb expressió de la decisió i la motivació.
- Tota resolució ha d'incloure l'esment del lloc i la data en què s'adopti, el nom de qui la dicti, l'expressió de si és ferma o no ho és i, si escau, els recursos que siguin procedents, l'òrgan davant el qual s'han d'interposar i el termini o els requisits per a això, i també els dipòsits i les consignacions que siguin necessaris i la forma d'efectuar-los.

3.3. Actes de comunicació (art. 42 i següents LRJS)

- Article 53 de la LRJS: els actes de comunicació amb les parts s'han d'efectuar segons el que disposa la LEC i amb les especialitats que preveu la LRJS.

- Les citacions, les notificacions i els emplaçaments, els ha de fer el secretari en el local de l'oficina judicial als mateixos interessats que compareguin, o al domicili fixat a aquests efectes per les parts. S'han de notificar als qui siguin part i als qui puguin patir un perjudici o hi tinguin un interès legítim.
- Les citacions, les notificacions, els emplaçaments i els requeriments es poden fer mitjançant la compareixença dels interessats en el local del jutjat o tribunal.
- Però el que és habitual és que les citacions es facin fora del jutjat o del tribunal. Per aquesta raó s'exigeix a les parts que en el primer escrit o compareixença assenyalin un domicili. Quan la part hi comparegui assistida o representada per professionals, els actes de comunicació es realitzaran, excepte designació expressa d'un altre, al seu domicili.
- Els actes de comunicació s'han de fer per correu certificat amb justificant de recepció, encara que la llei també preveu la possibilitat que es practiquin per qualsevol altre mitjà de comunicació. Si no es pot lliurar físicament a l'interessat, s'ha de practicar mitjançant el lliurament al parent o veí més proper.
- Només quan no consti el domicili de l'interessat o s'ignori el seu parador, es pot fer la notificació, la citació o l'emplaçament per mitjà d'edictes. I totes les notificacions han de complir els requisits de forma i contingut que exigeixi la llei.

3.4. Activitats preprocessals (art. 63 i següents LRJS)

- El procés judicial és l'últim remei que s'ha de seguir, i s'intenta aconseguir la solució per mitjà de vies alternatives a la del procés, generalment més àgils, que s'imposen obligatòriament.
- El que el dret pretén amb aquests intents no és tant eludir el procés com aconseguir un acord ràpid entre les parts que solucioni el litigi.

3.4.1. La conciliació prèvia

- Tradició històrica àmplia (art. 63 de la LRJS): és un requisit previ per a la tramitació del procés l'intent de conciliació o, si escau, de mediació davant el "servei administratiu corresponent", estatal o autonòmic. Però també s'exigeix davant l'òrgan que es pugui crear a aquest efecte mitjançant un acord interprofessional o un conveni col·lectiu, que poden establir mecanismes compositius com la mediació o l'arbitratge.

- Excepcions: no és necessària en els processos sobre Seguretat Social, els processos d'“ofici”, els processos relatius al gaudi de vacances, a la impugnació de convenis col·lectius i d'estatuts sindicals, els processos relatius a la tutela de drets fonamentals i llibertats públiques, impugnació de l'acomiadament col·lectiu pels representants dels treballadors, i els processos electorals, els de mobilitat geogràfica, modificació substancial de condicions de treball, els de drets de conciliació de la vida laboral i familiar, els derivats de la protecció contra la violència de gènere i, en general, els que exigeixin exhaurir la via prèvia administrativa.
- L'intent de conciliació s'inicia mitjançant la presentació de l'anomenada *papereta de conciliació*, document que ha de contenir certes dades.
- La presentació de la papereta de conciliació interromp els terminis de prescripció i suspèn els terminis de caducitat, que es reprenen a partir de l'endemà de l'intent de conciliació o transcorreguts quinze dies des de la presentació d'aquesta “papereta” sense que hagi tingut lloc el corresponent acte.
- En tot cas, transcorreguts 30 dies sense que hagi tingut lloc l'acte de conciliació, es considera acabat el procediment.
- La compareixença a l'acte de conciliació és “obligatòria per als litigants”. La no-compareixença de la part que va presentar la papereta de conciliació determina que aquesta es consideri no presentada, amb el consegüent arxiu d'actuacions. Per contra, si és l'altra part la que no hi compareix, la conciliació s'entén intentada sense efecte. El jutge pot imposar les costes del procés a la part que no hi hagi comparegut sense una causa justificada, inclosos els honoraris del lletrat o graduat social.
- Quan es presenta la demanda davant el jutjat social s'hi ha d'adjuntar el certificat de l'acte de conciliació. Si no es fa així, el jutge admetrà provisionalment la demanda i advertirà al demandant que, en el termini de quinze dies, l'ha d'aportar, sota pena que s'arxivi la demanda (art. 81.2 de la LRJS).
- Si l'intent de conciliació culmina amb avenença, les parts subscriuen un autèntic contracte de transacció, contra el qual es poden exercir les accions de nul·litat oportunes per les causes que invaliden els contractes. El que s'hagi convingut en la conciliació té força executiva i es pot portar a efecte pel tràmit d'execució de sentència.

3.4.2. La reclamació administrativa prèvia

- Plantejament d'una pretensió davant un ens jurídic públic, com és l'Estat i els seus organismes, les comunitats autònomes o les corporacions locals,

amb caràcter previ al procés, i que només en cas que l'Administració no accepti la pretensió, pot ser demandada jurisdiccionalment.

- Finalitat: concedir a l'Administració, quan aquesta ha de litigar com a empresari laboral, l'oportunitat de considerar la pretensió que s'esgrimeix enfront d'aquesta, amb la finalitat que pugui solucionar el conflicte dins de la mateixa via administrativa i sense necessitat d'acudir a la via judicial.
- El plantejament d'aquesta via prèvia provoca la interrupció dels terminis de prescripció i la suspensió dels terminis de caducitat, que només es reprendran després de la decisió (expressa o per silenci administratiu) de l'ens públic.
- Com a regla general, si la resolució administrativa és denegatòria (expressament o per silenci) de la petició del treballador, aquest té un termini de dos mesos (excepte en el supòsit d'accions per acomiadament, en què aquest termini és de vint dies), per a interposar la demanda corresponent davant el jutjat social.
- En reclamació de prestacions de Seguretat Social, la reclamació prèvia s'ha d'interposar en el termini de 30 dies des de la notificació de la resolució. En els processos d'impugnació d'altres mèdiques, el termini és d'11 dies. Un cop formulada la reclamació prèvia, l'entitat gestora ha de contestar en el termini de 45 dies. En cas contrari, és denegada per silenci. La demanda s'ha de formular en el termini de 30 dies des de la data en què es notifiqui la denegació o des del dia en què s'entengui denegada per silenci administratiu.
- Se n'exclou la reclamació prèvia quan el preceptiu és la conciliació prèvia i en tot un seguit de supòsits, la majoria coincidents amb els de la conciliació prèvia, i també la demanda de tutela de drets fonamentals enfront d'actes de les administracions públiques.
- La pretensió que s'esgrimeix en via de reclamació administrativa prèvia ha de ser la mateixa que l'esgrimida en el procés, sense que s'hi puguin introduir variacions substancials (art. 72.1 de la LRJS). I l'omissió de la reclamació administrativa prèvia faculta a l'Administració a oposar-se a l'admissió de la demanda.

4. El procés ordinari de treball: la fase d'iniciació

4.1. Actes preparatoris, diligències preliminars, anticipació i assegurament de prova i mesures cautelars (art. 76 i següents LRJS)

- El llibre II de la LRJS porta com a rúbrica “Del procés ordinari i de les modalitats processals”. El títol primer d'aquest llibre està dedicat al procés ordinari, i el títol segon, a les denominades *modalitats processals*.
- El procés ordinari de treball és el model típic pel qual es regeix la gran majoria dels litigis plantejats jurisdiccionalment. Fora del seu esquema estan situats els processos especials o les modalitats processals. L'estructura del procés ordinari s'aplica supletòriament als processos especials (art. 102 de la LRJS).
- Com a “actes preparatoris”, i abans de la presentació de la demanda, es pot sol·licitar al jutjat l'interrogatori de qui ha de ser demandat. També es pot sol·licitar la determinació de qui són els socis, partícips, membres o gestors d'una entitat sense personalitat jurídica. Quan la realització de la diligència pugui afectar la intimitat personal o un altre dret fonamental, el jutjat, si no hi intervé el consentiment de l'afectat, pot autoritzar aquesta actuació en la forma i les garanties necessàries. Si el centre de treball coincideix amb el domicili de la persona demandada, la Inspecció de Treball pot sol·licitar l'autorització judicial corresponent, si el titular s'oposa a l'activitat de control (art. 76 de la LRJS).
- La resolució judicial denegatòria de les peticions sobre diligències preliminars no és susceptible de recurs, sense perjudici de la posterior impugnació de la sentència.
- En els casos en què l'examen de llibres i comptes o la consulta de qualsevol document es demostrï imprescindible per a fonamentar la demanda o la seva oposició, es pot sol·licitar a l'òrgan judicial la comunicació d'aquests documents. I quan siguin documents comptables, es pot sol·licitar d'acudir-hi assessorat d'un expert comptable. L'òrgan judicial ha de determinar la forma de procedir a aquest examen de la manera menys onerosa i sense que la documentació surti del poder del seu titular, i permetre còpies en suport informàtic.
- Com a mesures d'anticipació i d'assegurament de prova es preveu que les parts puguin sol·licitar la pràctica de proves d'impossible o molt difícil realització durant el judici, i tampoc no és susceptible de recurs l'acte deses-

timatori (art. 79 de la LRJS). Qui pretengui demandar pot sol·licitar prèviament al jutge o al tribunal la pràctica anticipada d'algun mitjà de prova quan hi hagi el temor fonamentat que aquests actes no es puguin fer en el moment processal oportú, incloent-hi l'examen de testimonis, quan, entre altres motius, per la seva edat avançada, sigui impossible la seva posterior declaració.

- Com a “mesures cautelars”, l'òrgan judicial, d'ofici o a instàncies de part, pot decretar l'embargament preventiu dels béns del demandat quan es presumeixi que s'intenta situar en insolvència (art. 79.1 de la LRJS).

4.2. La iniciació del procés. La demanda (art. 80 i següents LRJSS)

- La demanda és un acte processal formal escrit, en què s'exposa a l'òrgan judicial els fets objecte de controvèrsia i la petició que resolgui la pretensió que se sol·licita.
- Fixa el contingut de la *litis* o del litigi, que s'imposa tant al demandant (que no pot introduir en les fases d'al·legacions i conclusions durant el judici variacions substancials de la demanda) com al jutge, que no té poders per a concedir alguna cosa més o una cosa diferent del que s'ha demanat.
- Article 80.1 de la LRJS: la demanda ha de reunir diversos requisits formals, com ara la indicació del jutjat al qual es dirigeix i els noms i domicilis de les parts litigants (el NIE en cas d'estrangers), el número de telèfon, de fax i el correu electrònic, i la data i la signatura del demandant. També ha de contenir “l'enumeració clara i concreta dels fets sobre els quals vers la pretensió”, i la “súplica corresponent, en els termes adequats al contingut de la pretensió exercida”. No s'exigeix una fonamentació de dret, a excepció de les demandes en el procés especial de conflicte col·lectiu. L'oficina judicial pot facilitar formularis.
- Un cop rebuda la demanda en el jutjat social, el secretari judicial pot:
a) procedir, mitjançant una providència, a admetre-la si es considera la competència i que la demanda ha estat presentada en forma amb l'assenyalament del judici; b) dictar una providència, si observa algun defecte o omisió en la demanda o en la conciliació prèvia o reclamació administrativa prèvia, perquè s'esmenin en un termini màxim de tres dies, i en cas contrari (si no s'esmena), ha d'ordenar l'arxiu de la demanda (art. 81.1 de la LRJS). Un cop corregit el defecte, el secretari judicial admetrà la demanda. Altrament, en donarà compte al tribunal perquè aquest resolgui sobre la seva admissió.

4.3. Acumulació d'accions i d'actuacions (art. 27 i següents LRJS)

- L'actor pot acumular en una mateixa demanda totes les accions que li competeixin contra el mateix demandat, encara que procedeixin de diferents títols, sempre que totes es puguin tramitar davant el mateix jutjat o tribunal (art. 27.1 de la LRJS). En els mateixos termes el demandat pot reconvenir.
- També es poden acumular les accions que un o diversos actors tinguin contra un o diversos demandats, sempre que hi hagi un nexa per raó del títol o causa de demanar.
- En reclamacions sobre accidents de treball i malaltia professional, es poden acumular totes les pretensions de rescabament de danys i perjudicis derivades d'un mateix fet, fins i tot sobre millores voluntàries que el treballador dirigeixi contra l'empresari. I en demandes derivades del mateix accident de treball, quan hi hagi més d'un jutjat implicat, el jutjat que ha conegut del primer d'aquests processos, coneixerà les demandes ulteriors relatives a aquest accident de treball.
- És possible acumular en una demanda pretensions derivades d'un mateix acte administratiu o d'actes diferents si hi ha una connexió directa.
- Es poden acumular en una mateixa demanda l'acció per acomiadament i per extinció del contracte de treball. Quan per a l'acció d'extinció del contracte el treballador al·legui la falta de pagament de salari, la reclamació salarial es pot acumular a l'acció d'extinció. L'actor també pot acumular a l'acció d'acomiadament la reclamació de les quantitats degudes fins a la data. Però si per la complexitat dels conceptes salarials reclamats es poden derivar demores excessives, el jutjat pot disposar que es tramitin en processos separats.
- També es pot reclamar la reclamació de classificació professional per treballs de funcions superiors, i la reclamació i les diferències salarials.
- En el cas dels TRADE es pot acumular l'acció d'acomiadament (al·legant l'existència de relació laboral) a la d'extinció de la relació amb el client.
- Si s'exerceixen accions indegudament acumulades, el secretari judicial requerirà el demandant perquè, en el termini de quatre dies, esmeni el defecte, triant l'acció que pretén mantenir. Si no ho fa o si es manté la circumstància de no-acumulabilitat, n'ha de donar compte al tribunal perquè aquest acordi l'arxiu de la demanda. Si s'ha acumulat indegudament una acció sotmesa a un termini de caducitat (com és la d'acomiadament), amb una altra que no ho està, encara que l'actor no hi opti, se seguirà la tramitació del judici per aquella sotmesa a caducitat i el jutge ha de con-

siderar no formulada l'altra acció, i advertir al demandant que té el dret d'exercir-la separatament.

- L'acumulació d'actuacions o processos tracta d'analitzar en un mateix procés pretensions que donarien lloc a demandes i a processos diferents. A diferència de l'acumulació d'accions, es basa en la identitat d'objecte de les diverses demandes i no exigeix, com a condició indispensable, la identitat de subjectes.
- Es pot dur a terme d'ofici o a instància de part. En tot cas, comporta la discussió i resolució conjunta de totes les pretensions acumulades.
- Quan un treballador formuli separatament demandes per alguna de les causes d'extinció del contracte que preveu l'article 50 de l'ET, i per acomiadament, la demanda que es promogui posteriorment s'acumularà a la primera, d'ofici o a instàncies de part, i s'han de debatre totes les qüestions plantejades en un sol judici. En aquest supòsit la sentència ha d'analitzar conjuntament totes dues accions i donar resposta en primer lloc a l'acció que és a la base de la situació de conflicte.
- És possible l'acumulació d'execucions i de recursos.

4.4. Citació a les parts

- Un cop presentada i admesa la demanda, el secretari judicial ha d'assenyalar, dins els deu dies següents al de la seva presentació, el dia i l'hora en què s'han de celebrar els actes de conciliació i, si escau, de judici (art. 82.1 de la LRJS).
- El secretari judicial ha d'enviar a les parts "cèdules de citació", per mitjà de les quals quedin degudament convocades i advertides del fet que poden concórrer al judici amb "tots els mitjans de prova de què s'intentin valer" (art. 82.3 de la LRJS). La cèdula de citació destinada al demandat ha d'anar acompanyada d'una còpia de la demanda i d'altres documents (art. 82.2 de la LRJS), amb la finalitat que pugui preparar la seva defensa.
- La falta de citació determina la nul·litat d'actuacions, ja que és causa d'indefensió. La mateixa conseqüència provoca la citació defectuosa o errònia. Quan sigui impossible la citació processal, es pot citar mitjançant edictes.
- La falta injustificada de compareixença del demandant citat en forma deguda determina que el jutge el consideri desistit de la seva demanda (art. 83.2 de la LRJS). No obstant això, la incompareixença justificada, fins i tot tardanament, no és equiparable al desistiment tàcit.

- La falta de compareixença del demandat no impedeix la continuació del judici, que prossegueix sense necessitat de declarar-lo en rebel·lia (art. 183 de la LRJS).

4.5. La conciliació judicial (art. 83 i següents LRJSS)

- Personades les parts davant el secretari judicial, aquest ha d'intentar conciliar-les, i els ha de fer saber "els drets i les obligacions que els poden correspondre" (art. 84.1 de la LRJS). Si les parts aconseguixen l'avenença, el secretari judicial ha de dictar un decret que l'aprovi i, a més, ha d'acordar l'arxivament de les actuacions.
- Naturalesa jurídica de l'acte de conciliació judicial: negoci jurídic transaccional, tenint efecte de cosa jutjada. L'omissió de l'intent de conciliació determina la nul·litat de les actuacions, que s'han de reposar en el moment de la citació per a la conciliació i el judici.
- L'intent de conciliació davant el secretari judicial pot donar lloc a un doble resultat:
  - Pot acabar amb avenença de les parts, que elimina el judici posterior, que s'ha de documentar en un acta, i que "s'ha de portar a efecte pels tràmits de l'execució de sentència" (art. 84.4 de la LRJS). Excepcionalment, el secretari judicial pot no aprovar el decret malgrat que hi hagi un acord entre les parts, quan entengui que "hi ha lesió greu per alguna de les parts", frau de llei o abús de dret; en aquest cas, ha d'advertir les parts que han de comparèixer en presència judicial per a la celebració de l'acte de judici. L'acord assolit es pot impugnar davant el mateix jutgador en el termini de 30 dies per alguna de les causes d'invalidesa del contracte de transacció.
  - Pot acabar amb falta d'avenença de les parts; en aquest cas, es passa, sense solució de continuïtat, a l'acte de judici. Si no hi ha avenença davant el secretari judicial i se celebra el judici, l'aprovació de l'acord que, si escau, aconseguixen les parts correspon al jutge o tribunal i només hi pot haver una nova intervenció del secretari judicial aprovant un nou acord entre les parts si l'acte de judici s'arriba a suspendre per qualsevol causa.
- La celebració de tots dos actes (els de la conciliació i els de judici) té lloc en una única convocatòria (art. 82.2 de la LRJS). En qualsevol moment del procés, anterior al de dictar la sentència, es pot aprovar l'avenença entre les parts.

- Només a petició de totes dues parts o per motius justificats, acreditats davant el secretari judicial, aquest pot suspendre els actes de conciliació i de judici (sobretot si el lletrat té diversos assenyalaments).

5. El procés ordinari de treball: la fase d'instrucció i de decisió

5.1. La fase d'al·legacions (art. 85 i següents LRJS)

- Si no hi ha avenença en la conciliació judicial, es passa a l'acte de judici. Amb caràcter previ es resoldran de forma oral les qüestions prèvies que es puguin formular en aquest acte, i també qualsevol incidència pendent, i el jutge o tribunal pot plantejar en aquest moment qüestions sobre competència, requisits de la demanda o abast de la pretensió formulada.
- El demandant comença exposant la seva pretensió, ratificant el contingut de la seva demanda, o ampliant-lo, sempre que això no es converteixi en una "variació substancial" de la demanda (art. 85.1 de la LRJS), perquè la variació de la causa de demanar o de l'objecte del procés pot generar indefensió al demandat.
- Hi ha la possibilitat que el demandant desisteixi expressament de la seva demanda. El desistiment produeix l'acabament del judici, però no impedeix que s'iniciï un nou procés sobre la mateixa qüestió, sempre que l'acció no hagi caducat.
- Després de la intervenció del demandant, el demandat procedeix a contestar, o bé oposant-se a la demanda, o bé conformant-se amb el que s'hi demana. És el que es coneix com a *assentiment*, que mai no pot incórrer en la renúncia a drets, frau de llei o perjudici per a tercers. L'assentiment pot ser total (i es dicta sentència d'acord amb les pretensions de l'actor) o parcial, en aquest cas s'executen les pretensions objecte d'assentiment.
- El demandat també pot reconvenir. La reconvenió és l'activitat del demandat que acciona al seu torn contra el demandant. Només s'admet quan hi ha connexió entre la reconvenió i la demanda, i sempre que hagi estat anunciada en una conciliació o en la contestació a la reclamació administrativa prèvia (art. 85.2 de la LRJS). No s'admet si l'òrgan judicial no és competent per resoldre-la, o si l'acció s'ha de ventilar per mitjà d'una modalitat processal diferent o no és acumulable.
- No és necessària la reconvenió per a al·legar compensació de deutes, sempre que siguin vençuts, exigibles, o quan el demandat manifesta una pretensió d'absolució. És necessari expressar concretament i de forma líquida els deutes.

5.2. La fase d'oposició a la demanda (art. 85 i següents LRJS)

- L'oposició a la demanda per raons processals dóna lloc a la interposició de les anomenades *excepcions processals* que en el procés laboral no tenen caràcter dilatori, no suspenen els terminis i s'han de resoldre en la mateixa sentència. Excepció: al·legació de la falsedat d'un document d'influència notòria en el judici en ocasió del qual s'hagi d'interposar una querella criminal.
- Excepcions processals (art. 405.3 de la LEC): a) falta de jurisdicció de l'òrgan judicial; b) falta de competència jeràrquica o territorial de l'òrgan judicial; c) falta de capacitat o legitimació del demandant o demandat; d) insuficiència o il·legalitat del poder de representació; e) falta de compliment de la conciliació o reclamació administrativa prèvia; f) litispendència (que hi hagi un procediment en curs entre les mateixes parts i sobre el mateix objecte litigiós), g) defecte en la formulació de la demanda; h) cosa jutjada (perquè ja s'ha resolt el litigi mitjançant una sentència ferma).
- Excepcions materials (405.1 de la LEC) sobre el fons de l'assumpte.
- Després d'això el jutge ha de fixar els fets sobre els quals hi hagi conformitat o disconformitat amb els litigants. I fins i tot pot intentar un acord.

5.3. La fase probatòria (art. 90 i següents LRJS)

- Consisteix en la proposició i pràctica dels mitjans oportuns per a demostrar els fets a través dels quals les pretensions de les parts han de ser estimades. El jutge ha de valorar la prova segons les regles de la "sana crítica".
- L'activitat probatòria constitueix una "càrrega" per a les parts, i els mitjans de proves són els reconeguts en la llei, amb les peculiaritats següents:
  - El jutgador d'instància pot interrogar lliurement les parts, els testimonis i els perits, malgrat el caràcter dispositiu del procés.
  - Només són admissibles "les proves que es formulin i es puguin practicar en l'acte", amb l'única excepció de la del reconeixement judicial, que pot exigir el trasllat del jutgador al lloc en qüestió.
  - La declaració sobre l'admissibilitat de la prova o no correspon a l'òrgan judicial.
  - En els processos en què es dedueixin indicis de discriminació o de vulneració de drets fonamentals, correspon al demandat aportar una justificació objectiva i raonable, suficientment provada, de les mesures adoptades i la seva proporcionalitat.

- S'admeten les proves respecte de fets sobre els quals no hi ha conformitat. No s'admeten les proves obtingudes amb violació de drets fonamentals.
- El jutge ha de determinar la naturalesa de les proves i pot resoldre diligències per a la seva comprovació o adveració i sobre les preguntes que formulin les parts.
- Prova d'interrogatori de part: consisteix a utilitzar la declaració de la part contrària sobre fets que la perjudiquen. Es practica verbalment. Si qui és cridat a confessar no hi compareix o refusa declarar, es poden considerar reconeguts com a certs, en la sentència, els fets a què es refereixin les preguntes, sempre que l'interrogat hi hagi intervingut personalment i la seva fixació com a certs li sigui perjudicial en tot o en part (art. 91.2 de la LRJS). L'interrogatori de les persones jurídiques s'ha de practicar amb qui legalment les representi. En el cas d'interrogatori de persones físiques, es pot donar la resposta d'un tercer si coneix personalment els fets.
- Prova d'interrogatori de testimonis: es practica en l'acte de judici sense formulació d'escrits de preguntes i repreguntes. Tampoc no s'admet la revocació o invalidació de testimonis. Si el jutge considera excessiu el seu nombre, els pot limitar discrecionalment (art. 92.1 de la LRJS). Si es tracta de testimonis vinculats a l'empresari, treballador o beneficiari de la Seguretat Social, o amb relació de parentiu o afectivitat, o que puguin tenir procediments contra l'empresari (testimonis contaminats), només es pot admetre la seva declaració si no es disposa d'altres mitjans de prova, i se'ls ha d'advertir de les seves responsabilitats.
- Prova documental: es pot aportar tant en presentar la demanda com en respondre-la i durant la celebració del judici. Ha d'estar adequadament presentada, ordenada i numerada, i es traslladarà la prova a les parts en l'acte de judici per al seu examen. Si una de les parts ha requerit a l'altra la presentació de documents i aquesta no els aporta sense una causa justificada, es poden considerar provades les alegacions fetes per la part contrària. Quan sigui necessari l'accés a documents que puguin afectar la intimitat personal o un altre dret fonamental, el jutge pot autoritzar aquesta actuació, ponderant els interessos en conflicte i amb el mínim sacrifici. No és necessària una autorització judicial si ve exigida per normes de prevenció de riscos laborals.
- Prova pericial: el perit aporta al judici un dictamen que reflecteix els coneixements científics o pràctics dels quals és expert. No és possible la insaculació o invalidació de perits. L'article 93.2 de la LRJS preveu que el jutgador, si no ha format suficientment la seva convicció, pugui requerir la intervenció d'un metge forense. L'article 95 autoritza el jutge a escoltar el dictamen de la comissió paritària del conveni col·lectiu. En els processos derivats d'un accident de treball, es pot demanar un informe a la Inspecció

de Treball. També es poden demanar informes d'entitats públiques quan puguin aportar fets rellevants sobre el procés.

- Prova de reproducció de la paraula, imatge o so i de reproducció de dades mitjançant el suport adequat.
- Prova de presumpcions: legals (no és necessari provar el fet) i judicials.

5.4. Les conclusions finals (art. 87 de la LRJS)

- Es formulen després de les fases d'al·legacions i proves, de manera concreta i precisa, especificant amb brevetat la pretensió, sense alterar els punts fonamentals i els motius en què es va sustentar la demanda.
- S'han de determinar de "manera líquida" les quantitats objecte de petició o de condemna. El jutgador sempre pot sol·licitar a les parts informes o aclariments addicionals, quan no es consideri suficientment il·lustrat en finalitzar la fase de conclusions.
- En el cas de proves documentals o pericials complexes, es pot disposar d'un tràmit complementari de conclusions preferiblement telemàtiques.

5.5. Documentació del judici (art. 89 de la LRJS)

- El desenvolupament de les sessions del judici oral es registrarà en un suport apte per a l'enregistrament i la reproducció del so i de la imatge. El secretari judicial haurà de custodiar el document electrònic que serveixi de suport a l'enregistrament, i les parts poden demanar, a càrrec seu, una còpia dels enregistraments originals.
- Quan els mitjans de registre no es puguin utilitzar, el secretari judicial establirà una acta de cada sessió, en què s'ha de fer constar: a) lloc, data, jutgador actuant, parts, representants i defensors, i referència a l'acte de conciliació; b) resum de les al·legacions, proves proposades i proves admeses i desestimades; c) referència a les proves admeses i practicades; d) conclusions definitives formulades per les parts, i e) declaració de conclusió de les actuacions, formulada pel jutge.
- Un cop redactada l'acta, l'han de signar el jutge, les parts i els seus defensors i els perits, i, per donar-ne fe, el secretari judicial.

5.6. Diligències finals (art. 88 de la LRJS)

Abans que es dicti la sentència, el jutgador “pot” acordar, amb suspensió del termini per a dictar sentència, la pràctica de les proves que consideri necessàries com a diligències finals. Si no s’han pogut practicar en un primer termini de vint dies, el jutge pot concedir un segon termini, i si no es practiquen en aquest segon, les actuacions queden vistes per a sentència. Les parts poden fer al·legacions sobre el resultat de la diligència. I el jutge, fins i tot, pot recaptar el dictamen dels organismes públics competents si s’ha suscitat una qüestió de discriminació.

5.7. La sentència (art. 97 i següents LRJS)

- La sentència és la resolució judicial per la qual es posa fi al procés.
- La sentència ha d’indicar si és o no ferma, i els recursos pertinents, l’òrgan davant el qual s’han d’interposar, i els dipòsits i les consignacions per recórrer.
- La sentència, motivadament, pot imposar al litigant que va obrar de mala fe o amb temeritat manifesta, i al que no va acudir a l’acte de conciliació prèvia, una sanció pecuniària ponderant les circumstàncies del fet, la capacitat econòmica i els perjudicis causats al procés, que pot oscil·lar de 180 a 6.000 euros, sense que en cap cas pugui superar la quantia de la tercera part del litigi. Si el condemnat és l’empresari, també ha d’abonar els honoraris dels advocats i graduats socials de la part contrària fins al límit de 600 euros.
- Una vegada dictada no es pot variar però sí que es pot aclarir d’ofici o a instància de part (per errors aritmètics o materials).
- La forma ha de ser escrita, encara que pot ser dictada de “viva veu” (art. 50 LRJS) amb el contingut i els requisits de qualsevol sentència, excepte quan per raó de la matèria o de la quantia sigui procedent un recurs de suplicació, tret que totes dues parts manifestin la seva voluntat de no recórrer. Les parts tenen dret a sol·licitar el lliurament del document en què consti la transcripció de la sentència.
- Com a regla general, la sentència ha de ser dictada en el termini de cinc dies a partir de l’acabament del judici i ha de ser signada pel jutgador, publicada i notificada a les parts.
- L’estructura de la sentència és la següent:
  - L’encapçalament fa referència a l’òrgan judicial de què emana, el lloc i la data, les dades personals de les parts i dels seus representants i defensors, i l’objecte del plet.

- Els antecedents de fet són un resum suficient de tots els fets que hagin estat objecte de debat en el procés.
- Els fets provats han de ser recollits, sense incloure-hi judicis de valor o raonaments jurídics, per a prejutjar la decisió. La seva omisió o el redactat fosc o contradictori determina la nul·litat de la sentència.
- Els fonaments de dret: és la part de la sentència en què l'òrgan judicial raona com ha arribat als fets provats i expressa les normes aplicables al litigi i que fonamenten la decisió.
- Decisió: ha de ser clara i concisa, i s'hi ha d'assenyalar si s'estima o es desestima totalment o parcialment la demanda. Quan la sentència fixi una condemna de tipus pecuniari, s'ha de determinar la quantia líquida. La decisió ha de guardar congruència amb la demanda, sense que pugui donar més del que s'ha demanat, ni una cosa diferent.

6. Les modalitats processals de caràcter individual

6.1. Les modalitats processals i la seva finalitat (art. 102 i següents LRJS)

- Les modalitats processals existeixen juntament amb el procés ordinari i estan pensades per a solucionar pretensions que tenen alguna peculiaritat enfront d'aquest, que afecta, o bé la forma d'iniciar-se el procés, o bé els tràmits previs a aquest, o bé la tramitació del judici, la sentència o diverses d'aquestes circumstàncies alhora.
- Cap procés especial és objecte d'una regulació completa en la LRJS, que es limita a assenyalar les peculiaritats que els separa del procés ordinari.
- Les normes reguladores del procés ordinari tenen el caràcter de comunes i supletòries respecte dels processos especials. La regla general és que el procés es tramitarà d'acord amb la modalitat que consti en la demanda, però, si es considera que hi concorre inadequació de procediment, l'assumpte es tramitarà per la modalitat corresponent, i es complementaran els tràmits oportuns.
- No escau sobreseïment o absolució en la instància per inadequació de la modalitat processal, excepte quan no es pugui completar la tramitació seguida fins a aquest moment, o quan la part actora persisteixi en la modalitat processal inadequada.
- Les accions dels TRADE que corresponguin a l'ordre social s'exerceixen per mitjà del procés ordinari o de la modalitat processal corresponent, en funció de la pretensió exercida.

6.1.1. El procés monitori (art. 101 LRJS)

- És un procés en reclamació de quantitat enfront d'empresaris, a exclusió dels que es trobin en concurs i de reclamacions col·lectives i de Seguretat Social.
- S'ha de tractar de quantitats vençudes, exigibles i d'una quantia determinada, derivades del contracte de treball, que no excedeixin els 6.000 euros.

- La petició inicial ha d'incloure les reclamacions concretes i ha d'anar acompanyada de la documentació oportuna (presentada preferiblement per mitjans telemàtics).
- El secretari judicial ha de comprovar formalment aquests requisits i pot demanar que es corregeixin els defectes en la formulació de la demanda.
- En cas d'admissió, el secretari ha de requerir a l'empresari perquè al·legui el que consideri oportú en el termini de deu dies, amb l'acreditació en el jutjat o compareixença.
- Si l'empresari paga, s'arxiva el procés. I si no paga, es trasllada aquesta negativa al treballador, que pot interposar una demanda davant el mateix jutjat amb assenyalament per a conciliació i judici.
- Si l'oposició només és parcial, l'afectat pot demanar al jutjat que dicti una interlocutòria per les quantitats conformes.
- Si no es produeix el pagament, es dicta un decret que posa fi al procés monitori, amb trasllat al treballador perquè insti l'execució (amb meritació d'interessos des d'aquest moment).
- Contra la interlocutòria que despatxa l'execució es pot interposar un recurs ordinari.

6.2. Processos en matèria d'acomiadament disciplinari (art. 103 i següents LRJS)

Objecte: La regulació processal de l'acomiadament disciplinari és la més extensa i té caràcter supletori en el que no és previst per a l'enjudiciament de les altres modalitats d'acomiadament o extinció del contracte.

La modalitat processal d'acomiadament disciplinari també s'aplica a altres supòsits: excedents als quals se'ls denega el reingrés, l'extinció del contracte d'un treballador després de contractacions temporals successives, l'extinció durant un període de prova il·legal, etc.

Especialitats:

- La demanda s'ha de presentar en el termini de caducitat de vint dies hàbils (a exclusió de dissabtes i diumenges), caducitat que s'interromp per error en la designació de l'empresari. S'ha de consignar addicionalment: antiguitat (concretant els períodes de prestació de serveis), categoria professional, salari, temps i forma de pagament, data d'efectivitat de l'acomiadament i fets en què es fonamenta, i si l'acomiadat té o ha tingut durant l'any anterior a l'acomiadament la qualitat de representant de personal o si està

afiliat a un sindicat o qualsevol altra circumstància que pugui afectar la nul·litat de l'acomiadament.

- En l'acte de judici correspon a l'empresari demandat exposar les seves posicions en primer lloc, i suportar la càrrega de la prova de la veracitat dels fets imputats en la carta d'acomiadament. A més, els motius d'oposició s'han de limitar als consignats en la carta d'acomiadament.
- Quan l'acomiadament afecti membres de la representació unitària o sindical, el demandat ha d'aportar l'expedient contradictori legalment exigít.
- La sentència ha de declarar l'acomiadament procedent, improcedent o nul, i les conseqüències legals inherents a aquesta declaració. En cas d'acomiadament improcedent perquè la falta comesa no revesteix gravetat, l'empresari pot imposar una sanció adequada.

6.3. Processos sobre acomiadaments per causes objectives (art. 120 i següents de la LRJS)

Especialitats:

- El fet que el treballador accepti la indemnització que li ofereix l'empresari, i la llicència per a buscar una nova ocupació, no comporta l'acceptació o conformitat amb la decisió empresarial de ser acomiadat.
- El termini per a demandar és de caducitat i de vint dies hàbils, que s'inicia després de la finalització del contracte.
- El règim d'execució de sentències és el previst per a l'acomiadament disciplinari.
- L'acomiadament es pot qualificar de procedent, improcedent o nul. Si es procedeix a la readmissió, el treballador ha de reintegrar la indemnització rebuda.

6.4. Processos d'impugnació de l'acomiadament col·lectiu (art. 124 de la LRJS)

Especialitats:

- La decisió empresarial d'acomiadament col·lectiu la poden impugnar els representants legals o sindicals, sempre que aquests darrers tinguin implantació en l'àmbit del conflicte.

- L'empresari també pot impugnar la decisió amb la finalitat que es declari ajustada a dret.
- La demanda es pot fonamentar en el següent:
  - No hi concorre la causa legal indicada.
  - No s'ha respectat l'article 51 de l'ET o no s'ha realitzat el període de consultes o no s'ha lliurat la documentació necessària.
  - La decisió extintiva s'ha adoptat amb frau, dol, coacció o abús de dret.
  - L'extinció vulnera drets fonamentals i llibertats públiques.
- Si el període de consulta acaba amb acord, també s'ha de demandar els signants de l'acord.
- La demanda s'ha d'interposar en el termini de caducitat de vint dies des de la notificació de l'acomiadament als representants, o des de l'acord d'extinció.
- La presentació de la demanda suspèn el termini de caducitat de les accions individuals d'acomiadament i de les demandes d'ofici instades per l'autoritat laboral.
- El procés ha de ser urgent i preferent (excepte davant els de tutela de drets fonamentals).
- El secretari judicial ha de traslladar la demanda a l'empresari i l'ha de requerir perquè aporti la documentació i les actes del període de consultes.
- La sentència pot declarar la decisió extintiva com a:
  - Ajustada a dret, si l'empresari compleix els requisits legals i acredita la concurrència de les causes.
  - No ajustada a dret, quan no hi concorrin les causes legals.
  - Nul·la, quan l'empresari no respecti el procediment de l'article 51 de l'ET (no realitzi el període de consultes o lliuri la documentació necessària), quan no l'hagi autoritzat el jutge del concurs o quan vulneri drets fonamentals. En aquests casos, la sentència ordenaria la reincorporació dels treballadors al seu lloc de treball.
- Els processos individuals se suspenden fins que es resolgui la demanda presentada pels representants dels treballadors.

6.5. Procés sobre impugnació de sancions disciplinàries (art. 114 i 115 de la LRJS)

Objecte: La valoració de les faltes i sancions imposades per l'empresari és revisable davant la jurisdicció laboral.

Especialitats:

- La demanda s'ha d'interposar en el termini de vint dies hàbils.
- S'hi ha d'aportar un expedient contradictori en cas que se sancioni un representant legal.

La sentència ha de contenir algun dels pronunciaments següents:

- Pot confirmar la sanció si s'acredita l'incompliment.
- La pot revocar, o bé totalment (si no s'acredita la realitat dels fets o si aquests no són constitutius de falta, en aquest cas condemnarà l'empresari a abonar els salaris que no es van pagar), o bé en part (si la falta no ha estat adequadament qualificada, en aquest cas el jutge pot autoritzar la imposició de la sanció adequada a la gravetat de la falta).
- La pot declarar nul·la (si no s'observen els requisits formals, quan sigui discriminatòria o vulneri drets fonamentals, o no se segueixi un expedient contradictori en els representants dels treballadors).

Contra aquesta sentència no es pot interposar cap recurs, excepte en els casos de sancions per faltes molt greus, apreciades judicialment.

6.6. Procés de reclamació a l'Estat del pagament de salaris de tramitació (art. 116 i següents de la LRJS)

Objecte: L'empresari que hagi satisfet al treballador salaris de tramitació que excedeixin els corresponents a seixanta dies hàbils (des de la data de presentació de la demanda fins a la sentència que declari per primera vegada la improcedència de l'acomiadament) pot reclamar a l'Estat els salaris que excedeixin aquest termini. En aquest temps de retard no s'inclou els motivats per causes imputables a les parts (no haver presentat conciliació prèvia o mediació, suspensió del judici per mutu acord, etc.).

Especialitats:

- És necessari presentar una reclamació prèvia en via administrativa davant l'Estat, a la qual s'ha d'adjuntar una còpia de la sentència d'acomiadament.

- El termini de prescripció és d'un any.
- Sempre és competent el jutjat que va conèixer en instància del procés per acomiadament.
- El judici ha de versar sobre la procedència i quantia de la reclamació.

6.7. Procés de classificació professional (art. 137 de la LRJS)

Objecte: La reclamació de l'ascens per part del treballador que ha exercit funcions superiors en virtut d'una ordre empresarial de mobilitat funcional més enllà dels terminis que estableix la llei (art. 39 de l'ET).

Especialitats:

- La demanda ha d'anar acompanyada d'un informe de la representació unitària sobre les funcions superiors al·legades i la seva correspondència amb la classificació professional. Si no s'emet l'informe, n'hi ha prou d'acreditar-ne la sol·licitud.
- El jutge ha de demanar l'informe preceptiu de la Inspecció de Treball sobre la categoria del treballador i les circumstàncies concurrents.
- A l'acció de reclamació de categoria o grup professional, hi és acumulable la de reclamació de les quantitats salarials corresponents.
- Contra la sentència que recaigui no es pot interposar cap recurs, tret que les diferències salarials reclamades assoleixin la quantia requerida pel recurs de suplicació.

6.8. Procés sobre gaudi de vacances (art. 125 i següents de la LRJS)

Objecte: És previst per a controvèrsies que versin sobre la data de gaudi d'aquestes i no afecta l'objecte que es planteja en el litigi relatiu al dret a tenir vacances o a la durada i la seva retribució (procés ordinari).

Especialitats:

- Si la data de les vacances està fixada en el conveni, el treballador la pot impugnar en el termini de vint dies a partir del seu coneixement.
- Si la data no s'ha fixat, el treballador ha de presentar la demanda dos mesos abans de la data proposada.

- Quan l'objecte del debat versí sobre les preferències atribuïdes a determinats treballadors, aquests també han de ser demandats.
- El procés és urgent i sumari i la sentència no és susceptible de recurs.

6.9. Procés sobre mobilitat geogràfica i modificació substancial de condicions de treball, suspensió del contracte i reducció de jornada per causes econòmiques, tècniques organitzatives o de producció (art. 138 de la LRJS)

Objecte: Enjudiciament de les impugnacions que es presentin contra les decisions empresarials sobre mobilitat geogràfica o modificacions substancials de condicions de treball i suspensió del contracte o reducció de jornada per causes econòmiques, tècniques, organitzatives i de producció.

Especialitats:

- La demanda s'ha de presentar en el termini de caducitat de vint dies hàbils següents a la notificació de la decisió empresarial.
- Quan l'objecte versí sobre preferències atribuïdes a determinats treballadors, aquests també han de ser demandats. També els representants unitaris si van acordar amb l'empresari la mesura.
- L'òrgan judicial pot demanar un informe urgent a la Inspecció de Treball sobre els fets invocats.
- Si una vegada iniciat el procés es planteja una demanda de conflicte col·lectiu contra la decisió empresarial, el procés se suspèn fins a la resolució de la demanda de conflicte col·lectiu, que té efectes de cosa jutjada.
- Es tracta d'un procés urgent i preferent;
- La sentència pot declarar la decisió empresarial justificada (si hi concorren les causes), injustificada (si no hi concorren) o nul·la (si no se segueix el procediment, o si s'adopta en frau de llei o amb violació de drets fonamentals). En tots dos casos s'ha d'ordenar la reposició del treballador afectat a les seves anteriors condicions laborals, i l'abonament dels danys i els perjudicis que la decisió empresarial hagi pogut ocasionar. Si no es reingressa el treballador, aquest pot sol·licitar judicialment l'extinció del seu contracte.
- La sentència no és susceptible de recurs, tret que l'assumpte tingui afectació general.

6.10. Processos en reconeixement de drets de conciliació de la vida personal, familiar i laboral (art. 139 de la LRJS)

Objecte: L'exercici dels drets de conciliació de la vida personal, familiar i laboral reconeguda legalment o convencionalment (per exemple, la concreció horària d'un permís per lactància o la reducció de la jornada per motius familiars). També és aplicable als supòsits de víctimes de violència de gènere.

Especialitats:

- La demanda està subjecta a un termini de caducitat de vint dies hàbils, a partir de la notificació per part de l'empresari de la seva negativa i disconformitat amb la proposta realitzada pel treballador.
- En la demanda es pot acumular la indemnització per danys i perjudicis causats al treballador, tret que l'empresari hagi acceptat provisionalment l'horari proposat.
- Totes dues parts han d'aportar propostes alternatives i horàries en la conciliació i el judici, amb l'informe potestatiu dels òrgans paritaris de seguiment dels plans d'igualtat.
- És un procés preferent i urgent.
- Contra la sentència no escau cap recurs, tret que s'hagi acumulat la pretensió de rescabament de perjudicis la quantia dels quals sigui susceptible de recurs.

7. Les modalitats processals de Seguretat Social, d'ofici i de caràcter col·lectiu

7.1. Processos en matèria de Seguretat Social (art. 140 i següents LRJS)

Objecte: Coneixement de tots els litigis sobre prestacions de la Seguretat Social.

Normes generals en aquests processos:

- Presentació necessària de reclamació administrativa prèvia en el termini de trenta dies següents a la notificació de la resolució, reclamació que interromp els terminis de prescripció i suspèn els de caducitat.
- El jutjat ha de reclamar a l'entitat gestora o col·laboradora la remissió de l'expedient administratiu complet i foliat. L'òrgan administratiu ha d'assenyalar si existeixen altres demandes les pretensions de les quals siguin substancialment igual a les debatudes. En el procés no es poden aduir per cap part fets diferents dels al·legats en l'expedient, excepte quant als fets nous o que no s'hagin pogut conèixer abans. Si l'entitat gestora no aporta l'expedient, el judici se celebrarà i es poden considerar provats els fets al·legats per l'actor, a més de les responsabilitats disciplinàries per al funcionari actuant.
- Les entitats gestores o els serveis comuns no poden revisar per si mateixos els seus actes declaratius de drets en perjudici dels seus beneficiaris, i, si escau, han de sol·licitar la revisió davant el jutjat social competent, mitjançant l'oportuna demanda, que s'ha d'adreçar contra el beneficiari del dret reconegut. Se n'exceptua la rectificació d'errors materials o de fet i els aritmètics. També la revisió dels actes en matèria de protecció per desocupació o cessament d'activitat d'autònom (art. 145 de la LRJS).

Processos d'impugnació d'altres mèdiques (art. 140 LRJS):

- No és necessària la reclamació administrativa prèvia si es va exhaurir l'any de percepció de la prestació.
- La demanda es dirigeix contra l'entitat gestora o col·laboradora.
- El procés és urgent i preferent, de cognició limitada a la validesa de l'alta mèdica impugnada.

- No es pot acumular a altres accions, ni tan sols la reclamació de diferències de prestació econòmica, si bé la sentència que consideri indeguda l'alta mèdica ha de disposar la reposició del beneficiari a la prestació que hagi estat percebent fins que no hi concorri una causa d'extinció.

Processos sobre accidents de treball i malalties professionals

- S'ha de demandar l'entitat gestora o col·laboradora, l'empresari, l'INSS i la TGSS.
- L'empresari ha de presentar el document acreditatiu de la cobertura del risc per part de la mútua corresponent.
- S'ha d'instar de la Inspecció de Treball un informe relatiu a les circumstàncies de l'accident (art. 141 de la LRJS).
- En els processos per determinar la contingència d'una prestació, o el recàrrec de prestacions per falta de mesures de seguretat, l'òrgan judicial ha de sol·licitar a la Inspecció de Treball un informe relatiu a les circumstàncies en què va sobrevenir l'accident, el treball de l'accidentat, el salari, etc.

7.2. Procés iniciats d'ofici

Objecte: Els que s'inicien per l'activitat de l'Administració substitutiva de la demanda, i concretament per:

- Certificats de resolucions fermes de l'Administració laboral, basats en actes d'infracció de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, amb estimació de perjudici econòmic per als treballadors.
- Acords de l'Administració laboral en què s'estimi el frau, dol, coacció o abús de dret en els acords de modificació, suspensió o extinció dels contractes de treball, i de reducció de jornada, o quan s'estimi que l'acord pot tenir per objecte l'obtenció indeguda de prestacions per desocupació.
- Actes d'infracció sobre discriminació per raó de sexe, origen social, religió, discapacitat, etc.
- A la demanda d'ofici s'ha d'adjuntar una còpia de l'expedient administratiu. I la demanda ha d'identificar les persones contra les quals s'adreça, i els fets i la condemna sol·licitada.

Especialitats:

- El procediment s'ha de seguir fins i tot sense l'assistència dels treballadors perjudicats.
- La possible conciliació judicial està subjecta a cauteles.
- Presumpció de veracitat de les afirmacions que conté la resolució administrativa impugnada, excepte prova en contra.

7.2.1. Procediment d'ofici en cas de frau de llei en la contractació temporal (art. 145 bis LRJSS)

Objecte: Quan el SPEE constati que, durant els quatre anys immediatament anteriors a una sol·licitud de prestacions, el treballador ha percebut prestacions per finalització de diversos contractes temporals amb una mateixa empresa. En aquest cas se sol·licita la responsabilitat empresarial per concatenació fraudulenta de contractes temporals. La comunicació d'ofici al jutjat té el valor de demanda, i s'hi ha d'adjuntar una còpia de l'expedient administratiu. No comporta la revisió de les resolucions per les quals es van concedir les prestacions per desocupació.

Especialitats:

- L'empresari i el treballador que hagin subscrit reiterats contractes temporals en frau de llei han de ser part en el procés. Encara que sigui sense la seva presència, el procediment ha de seguir.
- Les afirmacions de fets que contingui la demanda fan fe, excepte prova en contra, de la veracitat dels fets.
- La sentència és directament executiva.

7.2.2. Procés d'impugnació d'actes administratius en matèria laboral i de Seguretat Social, excloent-ne els prestacionals (art. 151 LRJS)

Objecte: La impugnació d'actes administratius en matèria laboral i de Seguretat Social (impugnació d'una acta d'infracció de la Inspecció de Treball, per exemple).

Especialitats:

- Si no existeix un procediment especial, se segueixen les regles del procés laboral ordinari, encara que amb l'aplicació subsidiària de les normes processals contencioses administratives.

- S'exigeix una reclamació prèvia.
- En la demanda s'han d'identificar les administracions públiques i els subjectes afectats.
- Pot demandar qualsevol amb interès legítim i demandada serà l'Administració pública corresponent.
- El termini per demandar és el general previst en l'Administració pública.
- Presumpció de certesa de les actes d'infracció de la Inspecció de Treball.

La sentència pot contenir tres decisions:

- Inadmissibilitat per falta de jurisdicció o perquè l'acte administratiu no és impugnable, o perquè hi ha altres pronunciaments desestimatoris fermes.
- Estimatòria per infracció de l'ordenament jurídic, incloent-hi desviació de poder, amb declaració d'anul·lació total o parcial de l'acte i el cessament dels efectes o de la situació jurídica creada.
- Nul·litat de l'acte o resolució per omissió del requisit de forma, amb retroacció dels efectes.

7.3. Processos sobre conflictes col·lectius (art. 153 i següents de la LRJS)

Objecte: Els conflictes que se substancien per mitjà d'aquest procés són els que afecten interessos generals de grups genèrics de treballadors o un col·lectiu genèric susceptible de determinació individual, i versen sobre l'aplicació i interpretació d'un conveni col·lectiu, sigui quina sigui la seva eficàcia, d'un pacte o acord d'empresa (inclosos els de modificació de condicions i mobilitat geogràfica), d'una decisió o pràctica d'empresa de caràcter col·lectiu (incloses les suspensions i reduccions de jornada) i dels acords dels TRADE, i els laudes arbitrals substitutius de convenis. No escau enfront de conflictes d'interessos (negativa a negociar un conveni).

Estan legitimats:

- Els sindicats l'àmbit d'actuació dels quals es correspongui o sigui més ampli que el del conflicte.
- Les associacions empresarials l'àmbit d'actuació de les quals es correspongui o sigui més ampli que el del conflicte.

- Els empresaris i els òrgans de representació unitària o sindical dels treballadors.
- Les administracions públiques ocupadores i els òrgans de representació del personal al seu servei.
- Les associacions representatives dels TRADE.

Especialitats:

- Un requisit previ és l'intent de conciliació prèvia, i el que s'hagi acordat en conciliació tindrà l'eficàcia d'un conveni col·lectiu, sempre que les parts que ho acordin estiguin legitimats per a això.
- El procés s'inicia mitjançant una demanda al jutjat o una demanda de l'Administració a instàncies dels interessats.
- La demanda ha de contenir una designació dels treballadors i de les empreses afectats pel conflicte i, si afecta un col·lectiu genèric susceptible de determinació individual, els requisits per a la seva posterior individualització i compliment de la sentència; també la designació concreta del demandat, una referència succinta als fonaments jurídics de la pretensió, i les pretensions interpretatives, declaratives o de condemna.
- El jutge pot demanar l'informe de la comissió paritària del conveni col·lectiu.
- El plantejament del procés suspèn els processos individuals pendents de resolució que versin sobre el mateix objecte.
- És un procés preferent i urgent.
- La sentència que es dicti serà executiva i produeix efectes de cosa jutjada davant els conflictes individuals que es plantegin en el futur que versin sobre el mateix objecte o que tinguin relació de connexitat, tant en l'ordre social com en el contenciós administratiu. No és susceptible de recurs.

7.4. Processos sobre impugnació de convenis col·lectius (art. 163 i següents de la LRJS)

Objecte: L'article 161 de la LRJS permet que un conveni col·lectiu o un laude arbitral substitutiu d'aquests sigui impugnat davant la jurisdicció social quan es consideri que aquest conculca la legalitat vigent o lesiona greument els interessos de tercers. L'acció es pot exercir al llarg de la vigència temporal del conveni.

Triple via d'iniciació del procés

- Per part de l'autoritat laboral, quan conegui dels convenis en la seva qualitat de registradora i dipositària d'aquests: només escau en els convenis estatutaris i la demanda es pot efectuar d'ofici o a iniciativa de tercers interessats, sempre que el conveni no hagi estat registrat.
- Directament pels interessats (sindicats, patronals o empresaris, representacions unitàries, i tercers), per mitjà del procés de conflicte col·lectiu si el conveni ja ha estat registrat, o si l'Administració no ha promogut aquest procés.
- Els treballadors, individualment, mantenen el dret d'interposar demandes individuals, però amb la novetat que si el jutgador arriba en aquest litigi a la conclusió que el conveni no s'adequa a la legalitat, ho ha de posar en coneixement del Ministeri Fiscal perquè l'impugni.

Especialitats:

- La comunicació d'ofici (demanda) de l'autoritat laboral ha de contenir una referència a la legislació vulnerada, als fonaments jurídics de la impugnació, i la relació de representacions que van integrar la taula negociadora; també la relació de tercers presumptament lesionats.
- El procés se segueix amb les representacions de la comissió negociadora, amb els denunciants i els tercers lesionats.
- N'és part el Ministeri Fiscal.
- Es reconeix legitimació activa, també al Ministeri Fiscal, a les administracions, i a l'Institut de la Dona o a l'organisme autonòmic equivalent si s'al·lega discriminació per raó de sexe.
- La sentència pot desestimar la impugnació del conveni o anul·lar-lo en tot o en part, i ordenar la publicació del nou text en el butlletí corresponent.

7.5. Processos sobre impugnació dels estatuts dels sindicats o de la seva modificació

7.5.1. Procés d'impugnació de resolucions administratives denegatòries del dipòsit dels estatuts d'un sindicat (art. 167 i següents de la LRJS)

Especialitats:

- Els demandants han d'adjuntar una còpia dels estatuts i de la resolució impugnada.
- En cas que s'estimi la demanda, s'ordenarà el dipòsit immediat dels estatuts.
- N'ha de ser part el Ministeri Fiscal.
- També és procedent el procés davant la impugnació de resolucions que deneguin el dipòsit de la modificació dels estatuts.
- És procedent davant els estatuts d'una patronal.

7.5.2. Procés d'impugnació dels estatuts sindicals i patronals (art. 173 i següents LRJS)

Especialitats:

- Una vegada dipositats i publicats els estatuts i després d'adquirir personalitat jurídica el sindicat o patronal, aquests estatuts poden ser impugnats pels interessats directes i el Ministeri Fiscal, i en són demandats els promotors.
- També escau la impugnació de la modificació dels estatuts sindicals o patronals.

7.6. Processos en matèria electoral

7.6.1. Procés d'impugnació de laudes arbitrals (art. 127 i següents de la LRJS)

Objecte: La impugnació dels laudes dictats enfront de reclamacions en matèria d'eleccions sindicals en l'empresa, i relatives al procés electoral des de la promoció de les eleccions fins a l'entrada dels resultats a l'oficina pública.

Especialitats:

- La demanda es dirigirà contra el laude que no hagi estimat els vicis denunciats en el procediment electoral (bàsicament la falta de capacitat o legitimitat dels candidats triats, la disparitat entre l'acta i el desenvolupament del procés electoral, o la falta de correlació entre el nombre de treballadors i el nombre de representants triats); també si el laude ha resolt qüestions alienes a la seva competència; que l'arbitratge s'hagi plantejat extemporà-

niament fora dels terminis que estipula l'article 76 de l'ET; que l'àrbitre no hagi donat a les parts l'oportunitat de ser escoltades i de presentar proves.

- El secretari judicial demanarà a l'oficina pública el text de laude i una còpia de l'expedient administratiu.
- La sentència no és susceptible de recurs.

7.6.2. Procés d'impugnació de la resolució administrativa denegatòria de les actes electorals

Els motius de denegació de l'oficina impugnables són:

- Actes que no estiguin esteses en els models oficials.
- Falta de comunicació de la promoció electoral a l'oficina pública.
- Falta de la signatura del president de la mesa electoral.
- Actes en què s'ometi alguna dada que impedeixi el còmput.

Es tracta d'un procés urgent i s'ha de sol·licitar a l'oficina l'expedient administratiu.

7.6.3. Procés per a la impugnació dels certificats de representativitat dels sindicats (art. 136 de la LRJS)

Les resolucions de l'oficina pública relatives a l'expedició de certificats de la representativitat dels sindicats o dels resultats electorals també les pot impugnar judicialment el sindicat interessat i es pot dirigir la demanda també contra els altres sindicats als quals afecti la declaració pretesa.

Es tracta d'un procés urgent i es requereix a l'oficina pública la remissió de l'expedient.

7.7. Procés sobre tutela dels drets fonamentals i llibertats públiques (art. 177 i següents LRJS)

Objecte: La protecció jurisdiccional de la llibertat sindical, vaga o qualsevol dret fonamental i llibertat pública, incloent-hi la prohibició de discriminació i assetjament, sempre que la pretensió sigui atribuïda a l'ordre jurisdiccional social.

Especialitats:

- Procés urgent i preferent, de cognició limitada, l'objecte del qual es limita al coneixement de la lesió al dret fonamental o la llibertat pública.
- Si la tutela de drets fonamentals s'exerceix mitjançant una altra modalitat processal, hi són aplicables les garanties d'aquest procediment, incloent-hi la presència del Ministeri Fiscal.
- Legitimats ho estan els treballadors i els sindicats que entenguin lesionada la llibertat sindical o qualsevol dret fonamental. Poden intervenir com a coadjuvants entitats públiques i privades en defensa dels interessos en joc.
- El Ministeri Fiscal sempre serà part en aquests processos, vetllant per la integritat de la reparació de les víctimes i per a depurar conductes delictives.
- Es pot demandar tant l'empresari com qualsevol altre subjecte que en sigui responsable, amb independència de qualsevol tipus de vincle que l'uneixi a l'empresari.
- En la demanda ha de constar l'especificació dels danys materials causats, amb independència dels morals, i les circumstàncies i els criteris rellevants per a quantificar-los.
- L'actor pot demanar la suspensió dels efectes de l'acte impugnat, que s'acordarà quan la seva execució produeixi al demandant perjudicis que puguin fer perdre a la pretensió de tutela la seva finalitat, sempre que la suspensió no ocasioni una pertorbació greu i desproporcionada a altres drets i llibertats superiors.
- Si es tracta de la llibertat sindical, només s'acordarà la suspensió dels efectes de l'acte impugnat quan es tracti de lesions que impedeixin la participació de candidats en el procés electoral o en l'exercici de la funció representativa respecte de la negociació col·lectiva, reestructuració de plantilla o altres qüestions transcendents, sempre que, si no es fan, causin danys de reparació impossible.
- Cal adoptar mesures cautelars específiques quan s'impugnin exclusivament serveis mínims i per a designar el personal de manteniment. En el cas d'assetjament o violència de gènere es pot acordar l'exoneració de la prestació de serveis, o el trasllat, la reordenació del temps de treball o la seva reducció o qualsevol altra. Es necessita una aportació probatòria mínima.
- Pesa sobre el demandat la càrrega de provar que les mesures presumptament vulneradores del dret fonamental o la llibertat pública tenen una justificació objectiva i raonable.
- La sentència ha de declarar l'existència o no de la vulneració denunciada.

- Dins els límits del debat processal, si el jutgador considera que hi ha hagut una vulneració del dret fonamental, la sentència ha de declarar la nul·litat radical de l'actuació de l'ocupador, patronal, administracions públiques o qualsevol entitat; el cessament immediat de l'actuació contrària a drets fonamentals o llibertats públiques; el restabliment del demandant pel que fa a la integritat del seu dret i la reposició de la situació al moment anterior en què es va produir la violació del dret fonamental; la reparació de les conseqüències derivades de l'acció o omissió, incloent-hi la indemnització procedent. La indemnització s'ha de fixar tant en funció del dany moral com dels danys i perjudicis addicionals. És una indemnització compatible amb la que es pugui percebre per extinció del contracte. Però si s'ha exercit una indemnització per delictes, no es pot reiterar la petició indemnitzadora.
- Els processos per acomiadaments i per les altres causes d'extinció, impugnació de sancions, gaudi de vacances, matèria electoral, impugnació d'estatuts sindicals i de convenis, modificació substancial, mobilitat geogràfica i conciliació de la vida laboral s'han de tramitar d'acord amb els procediments especials.

8. Els recursos en el procés laboral

8.1. El sistema de recursos

El dret constitucional a la tutela judicial efectiva comprèn el dret al recurs, sempre que el recurs estigui previst legalment. La revisió de les decisions judicials està motivada per principis de justícia material i de seguretat jurídica.

Classes de recursos

- Recursos devolutius: quan la revisió recau sobre tribunals diferents dels que van dictar la resolució.
- Recursos no devolutius: quan és el mateix jutjat o tribunal el que revisa la seva pròpia resolució que ha estat impugnada.

Regles comunes als recursos devolutius

- L'obligació de dipòsit i consignació de la quantitat objecte de condemna.
- La designació d'un lletrat.
- La no-admissibilitat de documents o al·legacions que no resultin de les actuacions.
- La possibilitat que la sala acordi, d'ofici o a instàncies de part, l'acumulació dels recursos en què hi hagi identitat en l'objecte i en alguna de les parts.

Com que el procés laboral és un procés d'instància única, tots els recursos devolutius són extraordinaris.

8.2. Els recursos de reposició, de revisió i de queixa

- Les diligències d'ordenació i decrets no definitius són susceptibles de recurs en reposició davant el secretari judicial que va dictar la resolució objecte de recurs. Contra les providències i interlocutòries dictades per un jutge o tribunal es pot interposar un recurs de reposició davant el mateix jutge o tribunal que va dictar la resolució objecte de recurs. El recurs de reposició no té efecte suspensiu i el resol el mateix òrgan de què procedeix la resolució que es recorre.
- Les providències, les interlocutòries, les diligències d'ordenació i els decrets dictats en processos de conflictes col·lectius, en processos en matè-

ria electoral, en conciliació de la vida laboral i familiar, i en processos d'impugnació de convenis col·lectius no són susceptibles de recurs en reposició (art. 185.3 de la LRJS).

- El recurs de reposició ha d'assenyalar la disposició que es consideri infringida. Si no es compleix, el jutge inadmetrà, mitjançant una providència, el recurs de reposició interposat enfront de providències i interlocutòries, i el secretari judicial inadmetrà, mitjançant un decret, la reposició interposada enfront de diligències d'ordenació i decrets no definitius.
- Un cop admès a tràmit el recurs de reposició, es concedeix a les altres parts un termini de tres dies per a impugnar-lo, i després d'això es resol el recurs.
- Contra l'acte i el decret resolutori del recurs de reposició no es dona nou recurs.
- El recurs de revisió és el que escau contra el decret dictat pel secretari judicial, pel qual es posa fi al procediment. No té efecte suspensiu. Aquest recurs ha d'assenyalar la disposició infringida. Admès a tràmit, es permet que les parts l'impugnin, i el jutge ha de resoldre mitjançant una interlocutòria, que és susceptible de recurs en suplicació o cassació.
- El recurs de queixa és el que escau enfront de l'acte dels jutjats socials i que inadmet el recurs de suplicació, o de les sales socials dels tribunals superiors de justícia i que inadmet el recurs de cassació. Es tracta d'un recurs no devolutiu que també manca d'efecte suspensiu.

8.3. El recurs de suplicació (art. 186 i següents LRJS)

8.3.1. Caràcters

- És un recurs "extraordinari": només escau pels motius taxats i davant determinades decisions. No es pot tornar a valorar tota la prova que obra en les actuacions, sinó que obliga el tribunal a limitar les seves facultats de revisió a les qüestions que, de manera expressa, denunciï la part recurrent, sense que pugui entrar a conèixer d'altres qüestions. L'article 190 de la LRJS assenyalava que "és procedent aquest recurs contra les resolucions que es determinen en aquesta Llei i pels motius que s'hi estableixen".
- El resol la Sala Social del Tribunal Superior de Justícia de la comunitat autònoma corresponent. Però el jutjat social assumeix importants funcions en el tràmit.

8.3.2. Resolucions susceptibles de recurs

Són susceptibles de recurs les sentències dels jutjats socials pertanyents a la circumscripció sigui quina sigui la naturalesa de l'assumpte. Específicament (art. 191 LRJS):

- Les sentències, sigui quina sigui la quantitat litigiosa, sobre acomiadaments o extinció de contracte, llevat dels processos per acomiadaments col·lectius impugnats pels representants dels treballadors.
- Les reclamacions que afectin de manera notòria o provada un gran nombre de treballadors o beneficiaris de la Seguretat Social, sempre que aquesta circumstància sigui notòria o hagi estat al·legada i provada en un judici o no sigui posada en dubte.
- Les sentències que reconeguin o deneguin el dret a prestacions de la Seguretat Social i desocupació, i les que declarin graus d'incapacitat.
- Les sentències dictades en reclamacions que tinguin per objecte esmenar faltes essencials del procediment, o l'omissió d'un intent de conciliació o mediació prèvia.
- Les sentències que decideixin sobre la falta de competència per raó de la matèria del jutjat, i sobre la competència per raó del lloc.
- Les sentències sobre conflictes col·lectius, impugnació de convenis i d'estatuts sindicals i sobre procediments d'ofici i de tutela de la llibertat sindical i altres drets fonamentals.
- Les sentències dictades en processos d'impugnació d'actes administratius en matèria laboral, la quantia litigiosa dels quals no excedeixi els 18.000 euros.
- Les interlocutòries que resolguin el recurs de reposició interposat contra la resolució judicial que declari la falta de jurisdicció o de competència per raó de la matèria o del territori.
- Les interlocutòries i sentències que dictin els jutjats mercantils en el procés concursal en matèria laboral.
- Les interlocutòries que posin fi a l'acabament anticipat del procés per raó de satisfacció extraprocessal o pèrdua sobrevinguda d'objecte i falta d'esmena de la demanda no imputables a la part o per incompareixença injustificada a conciliació o judici.
- Les interlocutòries que decideixin el recurs de reposició i les actuacions que decideixin en recurs de revisió interposat contra els decrets del secre-

tari judicial dictats els uns i els altres en execució de sentència, sempre que la sentència hagi estat susceptible de recurs en suplicació, sempre que deneguin la suplicació, resolguin punts substancials o posin fi al procés d'execució.

8.3.3. Resolucions no susceptibles de recurs

- Les sentències dictades en processos de reclamació de quantitat la quantia de la qual no superi els 3.000 euros. En cas que siguin diversos els demandants o reconvingui el demandat, es pren com a referència la reclamació quantitativament més elevada sense tenir en compte interessos ni recàrrecs per mora. I si l'actor formula diverses reclamacions de quantitat, s'han de sumar totes elles per a establir la quantia. Si es tracta de prestacions periòdiques és el del còmput anual, sense tenir en compte actualitzacions, ni millores, ni interessos per demora. El mateix criteri anual se segueix respecte de la impugnació d'actes administratius quan es pretengui el reconeixement d'una situació individualitzada.
- Les sentències dictades en processos d'impugnació d'una sanció empresarial per una falta que no sigui molt greu, i per una falta molt greu, no confirmada judicialment.
- Les sentències dictades en processos sobre la data de gaudi de les vacances.
- Les sentències dictades en la determinació dels drets de conciliació de la vida laboral i familiar, tret que s'acumuli una pretensió indemnitzadora que, per la seva quantia, sí que sigui susceptible de recurs.
- Les sentències dictades en matèria electoral.
- Les sentències dictades en processos de classificació professional, tret que s'acumuli una reclamació de quantitat.
- Les sentències dictades en processos de mobilitat geogràfica, modificació substancial de condicions de treball i mobilitat funcional, o suspensió i reducció de jornada si el nombre de treballadors és inferior al límit legal.
- Les sentències dictades en processos d'impugnació d'alta mèdica.

8.3.4. Motius

En l'escrit d'interposició, juntament amb les alegacions sobre la seva procedència i sobre el compliment dels requisits exigits, s'han d'expressar, amb prou precisió i claredat, el motiu o els motius en què s'empara, i s'hi han d'esmentar les normes o la jurisprudència infringida. També s'han d'identificar els documents o les proves pericials en què s'empara la revisió fàctica.

- Reposar les actuacions a l'estat en què es trobaven si s'han infringit normes de procediment que causin indefensió. Segons el Tribunal Suprem, en aquests casos, s'han de donar quatre circumstàncies: que el recurrent indiqui quina norma processal s'ha infringit, que efectivament s'hagi infringit una norma processal, que hagi generat indefensió i que s'hagi formulat oportunament la protesta.
- Revisar els fets declarats provats en la sentència d'instància, a la vista de les proves documentals i pericials practicades. Segons la jurisprudència, perquè aquest motiu sigui procedent és necessari fixar quin fet o quins fets s'han de rectificar, s'hi han d'afegir o s'han de suprimir; concretar els termes en què han de quedar redactats; emparar la revisió en documents o perícies que evidencin l'error, i que els errors denunciats tinguin transcendència en la decisió.
- Examinar la infracció de normes substantives o de la jurisprudència per la sentència d'instància. S'han d'assenyalar de manera precisa les normes substantives infringides i la jurisprudència, raonant la pertinència i fonamentació dels motius.

8.3.5. Tramitació del recurs

- S'ha d'anunciar davant el jutjat que va dictar la sentència, mitjançant un advocat o graduat social, dins dels cinc dies següents a la notificació de la sentència que es vol impugnar.
- Un cop anunciat el recurs dintre del termini i en la forma escaient, s'ha d'assegurar la quantitat objecte de condemna i s'ha de fer efectiu el dipòsit legal per recórrer, que és de 300 euros. N'estan dispensats l'Estat, les comunitats autònomes, les entitats locals i els organismes autònoms que en depenen, sindicats, òrgans constitucionals, i els qui tinguin reconegut el benefici de justícia gratuïta (com ara les entitats gestores, els treballadors i els beneficiaris de la Seguretat Social).
- Si es condemnen diversos demandats, cadascun ha de fer la consignació, a excepció dels casos en què ho consigni de manera solidària un d'ells.

- Una vegada admès l'anunci del recurs, el secretari judicial ha de posar les actuacions a disposició de l'advocat o graduat social col·legiat, amb la finalitat que interposi el recurs en el termini de 10 dies.
- L'escrit d'interposició del recurs s'ha de presentar davant el jutjat que va dictar la resolució impugnada. El secretari judicial ha de traslladar l'escrit d'interposició del recurs a la part objecte de recurs perquè el pugui impugnar.
- En l'escrit d'impugnació es poden al·legar motius d'inadmissibilitat del recurs, i eventuais rectificacions de fet o causes d'oposició subsidiàries encara que no hagin estat estimades en la sentència.
- Després de la impugnació, el secretari judicial ha d'elevat les actuacions a la Sala Social del Tribunal Superior de Justícia competent (art. 195 de la LRJS). La Secretaria d'aquesta Sala pot declarar la inadmissió del recurs, quan hi hagi doctrina unificada del Tribunal Suprem en la matèria, o si aprecia defectes o omissions esmenables en la presentació del recurs. Contra la interlocutòria d'inadmissió no es pot interposar cap recurs, i això comporta la pèrdua del dipòsit i la destinació legal de les consignacions. O el pot admetre, i en aquest cas es dictarà sentència, i de la seva execució se n'encarrega el jutjat d'instància.
- La sentència que dicti el Tribunal Superior de Justícia:
  - Pot desestimar el recurs, en aquest cas confirmarà la sentència d'instància, i el recurrent perd el dipòsit i la quantitat consignada per a recórrer. A més, imposarà al recurrent vençut, sempre que no gaudeixi del benefici de justícia gratuïta, l'obligació d'abonar els honoraris del lletrat o graduat social que va intervenir en la impugnació del recurs. A més, la Sala pot imposar una multa per temeritat o mala fe a les parts per la tramitació processal del recurs, o confirmar la imposada en la instància.
  - Pot estimar el recurs perquè s'han infringit normes o garanties de procediment que han causat indefensió; en aquest cas la Sala, sense entrar a conèixer de la qüestió de fons, ordenarà reposar les actuacions a l'estat en què es trobaven en el moment en què es va cometre la infracció. Si la infracció comença versa sobre les normes reguladores de la sentència, la Sala està obligada a resoldre sobre el fons. Però ha d'anul·lar-la si els fets provats són insuficients i no es poden completar. La sala està obligada a resoldre amb preferència en els termes del debat, però fins i tot sobre aspectes no resolts en la instància, i ha de tenir en compte l'escrit d'impugnació en relació amb els fets provats.
  - Pot estimar el recurs quant al fons; en aquest cas ha de revocar la resolució d'instància i ha de decidir la devolució de les actuacions al jutjat per a la seva execució. Si s'estima el recurs, s'ha d'ordenar la devolució

del dipòsit i de la consignació de la quantitat objecte de condemna. Si un cop estimat el recurs, es condemna a una quantitat inferior, la decisió ha de disposar la devolució parcial de les consignacions, però la totalitat del dipòsit.

8.4. El recurs de cassació (art. 205 i següents LRJSS)

Caràcters: És un recurs extraordinari davant la Sala Quarta del Tribunal Suprem.

8.4.1. Resolucions susceptibles de recurs

- Les sentències dictades en instància única per les sales socials dels tribunals superiors de justícia i de l'Audiència Nacional, excepte les següents: les sentències dictades en processos d'impugnació d'actes de les administracions públiques, si són susceptibles de valoració econòmica i la quantia supera els 150.000 euros.
- En processos contra resolucions de les administracions públiques dictades pel Consell de Ministres. En aquest cas aquest procés s'inicia mitjançant un escrit que s'ha de presentar en el termini de dos mesos des de la notificació de l'acte o de la seva desestimació. Després d'això s'ha d'interposar una demanda que expressi les infraccions comeses, que s'ha de traslladar a l'Administració de l'Estat, i s'ha de desenvolupar una fase de prova, després de la qual es treuen conclusions i s'assenyala un termini per a dictar sentència.
- Les actuacions dictades per aquestes sales, que declarin la falta de jurisdicció o competència abans del judici; les resolucions que disposin l'acabament anticipat del procés per satisfacció extraprocessal o pèrdua sobrevinguda d'objecte, falta d'esmena de defectes processals o incompareixença injustificada als actes de conciliació i judici, i quan es denegui el despatx de l'execució, així com les actuacions que decideixin el recurs de revisió interposat contra els decrets del secretari judicial.

8.4.2. Motius del recurs

- Abús, excés o defecte en l'exercici de la jurisdicció.
- Incompetència o inadequació de procediment.
- Trencament de formes essencials de la sentència i de les relatives a actes i garanties processals si van causar indefensió.

- Error en l'apreciació de les proves basada en documents que obren en actuacions i que demostren l'equivocació del jutge.
- Infracció de les normes aplicables per a resoldre el litigi.

8.4.3. Tramitació

- Preparació:
  - L'han d'anunciar les parts, i l'ha de formular en el termini de cinc dies a partir de la notificació de la sentència i davant la Sala Social del Tribunal Superior de Justícia o de l'Audiència Nacional un advocat o graduat social.
  - El recurrent hi ha d'adjuntar el resguard de la consignació de la quantitat objecte de condemna i hi ha de consignar la quantitat de 600 euros. D'aquestes obligacions estan exempts l'Estat, les comunitats autònomes, les entitats locals, els organismes autònoms dependents de totes aquestes, els sindicats, els òrgans constitucionals i els qui tinguin el benefici de justícia gratuïta.
  - La Secretaria de la Sala del Tribunal Superior de Justícia o de l'Audiència Nacional ha d'emplaçar les parts perquè compareguin davant la Sala Quarta del Tribunal Suprem. La incompareixença del recurrent provoca que el recurs quedi desert.
- Formalització
  - La Secretaria Judicial del Tribunal Superior de Justícia o de l'Audiència Nacional, una vegada rebudes les actuacions, les ha de posar a disposició de l'advocat o graduat social, en suport informàtic, si és possible, perquè formalitzi el recurs. Al seu torn, s'han de traslladar les actuacions a la part objecte de recurs i personada perquè formalitzi un escrit d'impugnació.
  - Després de tot això les actuacions s'han d'eleva a la Sala Quarta del Tribunal Suprem. La Secretaria Judicial d'aquesta Sala pot inadmetre el recurs. Es preveu com a causa d'inadmissió l'incompliment dels requisits necessaris per a la preparació, falta de consignació, presentació extemporània, falta de contingut cassacional i el fet que s'hagin desestimats en el fons altres recursos substancialment iguals. En aquests casos, es perden els dipòsits.
  - El Tribunal Suprem ha de dictar la sentència, en la qual, si s'estima el recurs, ha d'anul·lar la sentència impugnada, quan hi aprecii manca de jurisdicció, insuficiència de fets provats que no es puguin completar, incompetència o inadequació de procediment. En aquest darrer cas, ha d'ordenar reposar les actuacions al moment en què es va produir

la infracció processal denunciada, i en la resta de casos, ha de resoldre el que correspongui (art. 212 i 213 de la LRJS). L'estimació del recurs implica la devolució al recurrent del dipòsit i les consignacions que hagi efectuat (art. 214.1 de la LRJS).

- Si es desestima el recurs, la sentència objecte de recurs es confirmarà i serà ferma, i s'ordenarà la devolució de les actuacions a l'òrgan judicial que en va conèixer per a la seva execució. Si el recurs és desestimat, tant el dipòsit com les consignacions efectuades per a recórrer es perdran. Hi pot haver condemna als honoraris del lletrat de la part contrària, i fins i tot multes per temeritat.

8.5. El recurs de cassació per a la unificació de doctrina (art. 218 i següents LRJS)

8.5.1. Caràcters

- El recurs de cassació per a la unificació de doctrina té per objecte unificar l'aplicació i interpretació de la doctrina fixada per les diverses sales socials dels tribunals superiors de justícia i entre aquestes i la Sala Quarta del Tribunal Suprem, el TC i tribunals internacionals.
- El Ministeri Fiscal té capacitat per a interposar-lo d'ofici a sol·licitud de sindicats, patronals i associacions de TRADE, en els casos en què hi hagi una contradicció no resolta, sigui difícil l'accés al recurs o es tracti de normes d'aprovació recent.
- És un recurs extraordinari i excepcional.

8.5.2. Resolucions susceptibles de recurs

- Sentències dictades en suplicació per una mateixa sala del Tribunal Superior de Justícia, sempre que siguin contradictòries entre si, amb altres sentències d'un altre Tribunal Superior de Justícia, o amb sentències del Tribunal Suprem. Cal al·legar com a doctrina de contradicció l'establerta en les sentències dictades pel Tribunal Constitucional i tribunals internacionals en matèria de drets fonamentals i del Tribunal de Justícia de la Comunitat Europea en matèria de dret comunitari.
- Les sentències contradictòries han d'afectar els mateixos litigants o altres en la mateixa situació, i versar sobre fets, fonaments i pretensions substancialment iguals, malgrat la qual cosa els pronunciaments són diferents.

8.5.3. Tramitació del recurs

- Es prepara mitjançant un escrit adreçat a la Sala del Tribunal Superior de Justícia que va dictar la sentència de suplicació, per qualsevol de les parts en el termini de deu dies a partir de la notificació de la sentència. En l'escrit s'ha d'exposar tant l'exposició del nucli de la contradicció i la identitat com la identificació de la sentència contradictòria. Les sentències contradictòries han d'haver guanyat fermesa a la data de finalització del termini d'interposició. Les sentències no esmentades en la preparació després no poden ser al·legades. L'ha de signar un advocat.
- Només es pot invocar una sentència per cada contradicció. S'han d'aportar les sentències contradictòries esmentades, certificades i fermes. Si no s'hi aporta una certificació, la reclamarà la Secretaria de la Sala.
- En el termini per a preparar el recurs les parts tenen a la seva disposició les actuacions, i han d'accedir-hi si és possible per via telemàtica.
- La Sala Social del Tribunal Superior de Justícia ha de declarar la inadmissió del recurs quan aquest tingui vicis processals que no es puguin esmenar o si la pretensió que s'hi dedueix és aliena a la finalitat del recurs. Entre les causes d'inadmissió destaca l'extemporaneïtat en la seva presentació.
- Un cop admès el recurs, la Secretaria de la Sala Social del TSJ traslladarà l'escrit d'interposició a l'altra part o a les altres parts personades, perquè formalitzin la seva impugnació.
- Un cop preparat el recurs, i presentat, el secretari emplaçarà les parts perquè es personin davant la Sala del Tribunal Suprem.
- La sentència de la Sala Social del Tribunal Suprem, quan aprecii trencament de la unitat de doctrina jurisprudencial, cassarà i anul·larà la sentència impugnada, i aquest pronunciament afecta les situacions jurídiques concretes creades per la sentència anul·lada. Si entèn que la sentència objecte de recurs conté la doctrina ajustada, n'ordenarà la confirmació i la pèrdua del dipòsit per recórrer.

8.6. El recurs de revisió de sentències (art. 234 LRJSS)

- És procedent davant sentències fermes, i correspon resoldre'l al Tribunal Suprem, d'acord amb el que disposen l'article 510 i següents de la LEC.
- Es pot interposar contra qualsevol sentència ferma dictada pels òrgans de la jurisdicció social i contra laudes arbitrals fermes sobre matèries objecte de coneixement de l'ordre social, i escau el recurs de revisió previst en la LEC, que es pot interposar en els casos següents:

- Si després de pronunciada la sentència es recobren o s'obtenen documents decisius, detinguts per força major o per obra de la part a favor de la qual s'ha dictat.
  - Si ha recaigut en virtut de documents que en el moment que es va dictar la sentència una de les part ignorava que havien estat declarats falsos en un procés penal, o la falsedat dels quals es va declarar després.
  - Si, havent estat dictada la sentència en virtut d'una prova testifical o pericial, els testimonis o perits han estat condemnats per fals testimoni, quan les seves declaracions van servir de fonament en la sentència.
  - Si la sentència ferma s'ha guanyat injustament en virtut de suborn, violència o maquinació fraudulenta.
- No hi ha vista, excepte que ho decideixi el Tribunal Suprem o per necessitat que es practiqui la prova.

8.7. Audiència al demandat rebel (art. 185 de la LRJS)

- Com a regla general, la incompareixença injustificada del demandat no impedeix la celebració del judici, que continua sense necessitat que es declari la seva rebel·lia.
- Segons l'article 185 de la LRJS, s'ha de tramitar d'acord amb el que preveuen els articles corresponents de la LEC.
- Incident singular que té lloc després de la conclusió del procés i que no té com a finalitat la revisió de la sentència, sinó permetre la intervenció de qui en va estar absent per causes de força major o alienes a la seva voluntat, malgrat que sigui emplaçat "en forma legal".
- La falta d'emplaçament o emplaçament irregular causant d'indefensió s'ha de combatre mitjançant la nul·litat d'actuacions.

9. L'execució en el procés laboral

9.1. Consideracions generals

- L'execució de la sentència i altres resolucions judicials fermes constitueix un dret que està incorporat al dret judicial a la tutela judicial efectiva que preveu l'article 24.1 de la CE.
- L'execució d'una sentència judicial significa la possibilitat que es compleixi realment o físicament. Segons l'article 118 de la CE: "és obligat complir les sentències i altres resolucions fermes dels jutges i tribunals".
- En l'execució definitiva, l'aplicació de la LEC no és supletòria, sinó directa (art. 237.1 de la LRJS), excepte les especialitats que prevegi la mateixa LRJS. El procediment d'execució no difereix del procés civil.
- El secretari judicial disposa de facultats decisòries àmplies.
- Un cop recaiguda una sentència, si no es compleix voluntàriament per la part obligada a fer-ho (execució voluntària), la part que resulti vencedora en el judici es pot adreçar al jutge que va dictar la sentència inicial per a sol·licitar-li una actuació per la qual es procedeixi a donar compliment efectiu a la sentència (execució forçosa), cosa que doni lloc a la incoació i el desenvolupament d'un autèntic procés (el procés d'execució). És necessària una nova acció a instància de part per a iniciar aquest procés.
- La fase d'execució no es regeix pel principi de gratuïtat.
- Hi pot haver l'execució parcial de la sentència respecte dels pronunciaments no impugnats.

9.2. El procediment d'execució comuna

9.2.1. El títol executiu

- És l'acte jurídic, constatat documentalment, al qual la llei confereix virtualitat suficient per a obrir directament el procés d'execució.
- Són títols executius: la sentència ferma (art. 237.1 de la LRJS) i altres títols judicials o extrajudicials, com els laudes arbitrals dictats per òrgans cons-

tituïts mitjançant un conveni col·lectiu, i els acords de conciliació extra-judicials i judicials.

- La interlocutòria que resolgui de la sol·licitud d'execució es pot recórrer mitjançant un recurs de reposició, i aquest recurs s'ha de traslladar a la part contrària. I contra la interlocutòria que desestimi la reposició o contra la que denegui l'execució es pot interposar un recurs de suplicació.
- La interlocutòria que resolgui l'incident d'execució ha de tenir relat de fets provats si és susceptible de ser impugnat en recurs de suplicació.

9.2.2. Els subjectes de l'execució laboral

- El coneixement del procés d'execució s'atribueix al mateix jutgador que ha conegut en instància. On hi ha diversos jutjats socials es pot establir que el coneixement de les execucions l'assumeixin en exclusiva determinats jutjats de la mateixa circumscripció.
- Les parts legitimades en el procés d'execució són la part activa, que és la que figura com a creditor i pot demanar que es despatxi l'execució, i la part passiva, que és la que figura com a deutora i contra la qual es pot despatxar l'execució. El FOGASA pot instar l'execució en virtut de la subrogació produïda en els crèdits dels treballadors.
- També hi ha els tercers, que són els titulars d'un dret o interès legítim o personal que pot resultar afectat per l'execució. A aquests tercers la llei els reconeix el dret a intervenir, en condicions d'igualtat amb les parts, en els actes processals que els afectin.
- En el cas d'execucions enfront d'entitats sense personalitat jurídica, es pot dirigir l'execució contra els socis, partícips o membres o gestors que hagin actuat en el tràfic jurídic enfront dels treballadors (no s'aplica a les comunitats de propietaris).
- L'execució es pot exigir tan bon punt la resolució judicial hagi guanyat fermesa. En el cas de títols extrajudicials o de resolucions dictades per altres òrgans judicials, la sol·licitud s'ha d'acompanyar del testimoni d'aquesta resolució.

9.2.3. L'acumulació d'execucions

- Els articles 36 a 41 de la LRJS preveuen l'acumulació de les execucions seguides contra un mateix deutor i davant el mateix òrgan judicial o davant

el jutjat de la mateixa circumscripció. El secretari judicial disposa d'àmplies competències.

- Com a regla general, l'acumulació és potestativa per al secretari judicial i es pot adoptar d'ofici o a instàncies de part d'acord amb criteris de connexió material i d'economia processal, encara que en determinats casos l'acumulació és obligatòria.

9.2.4. Els constreyniments pecuniaris

- El termini per a l'execució és el previst en les lleis per a l'exercici de l'acció l'execució de la qual es pretengui. És possible la suspensió de l'execució amb la sol·licitud prèvia de totes dues parts per un termini màxim de tres mesos.
- Es prohibeix la renúncia de drets del treballador, però s'accepta, en fase d'execució, la transacció, sempre que se subscrigui un conveni homologat judicialment i es notifiqui al FOGASA. Aquest conveni pot consistir en l'ajornament o la reducció del deute. També es pot pactar la novació o substitució de l'obligació per una altra d'equivalent.
- Per al compliment efectiu de les obligacions, ja siguin de donar o de fer, es faculta l'òrgan judicial per a adoptar constreyniments pecuniaris enfront de la part que, requerida a aquest efecte, no compleixi el que s'ha ordenat.
- Els constreyniments pecuniaris que el secretari judicial pot adoptar discrecionalment, tenint en compte la resistència i capacitat econòmica de l'obligat, revesteixen la forma de multa per cada dia d'endarreriment en el compliment.
- Per a fixar la quantia d'aquests constreyniments s'ha de tenir en compte la seva finalitat, la resistència al compliment i la capacitat econòmica del requerit i no pot excedir per cada dia d'endarreriment els 300 euros. L'import d'aquestes multes s'ingressa en el Tresor Públic.

9.2.5. L'embargament de béns (art. 248 i següents LRJS)

- L'executat està obligat a efectuar, a requeriment del secretari judicial, una manifestació sobre els seus béns o drets, amb la precisió necessària per a garantir les seves responsabilitats. Així mateix, ha d'indicar les persones que tenen drets de qualsevol naturalesa sobre els seus béns.

- Si no té coneixement de l'existència de béns suficients, el secretari judicial s'ha de dirigir als pertinents organismes o registres públics a fi que facilitin la relació de tots els béns de què tinguin constància.
- El secretari judicial també pot demanar la informació necessària a les entitats financeres que puguin tenir constància dels béns o drets de l'executat.
- Després de la preparació de l'embargament, es procedeix a la seva realització, que s'ha d'ajustar a l'ordre previst en la LEC.
- Si els béns embargats són immobles o altres d'inscripibles en registres públics, el secretari judicial ha d'ordenar d'ofici que es remeti directament al registrador un manament perquè es practiqui l'assentament que correspon relatiu a l'embargament tratat.
- És nul l'embargament de béns l'existència dels quals no consti. També hi pot haver l'embargament de saldos favorables en comptes i dipòsits, i de béns i quantitats que es meritin en el futur, sempre que en el títol executiu s'hagi determinat una quantitat màxima a aquests efectes.
- El tercer que invoqui el domini sobre els béns embargats, adquirit abans de la seva trava, pot demanar l'aixecament de l'embargament davant l'òrgan de l'ordre jurisdiccional social que conegui de l'execució, que als mers efectes prejudicials ha de resoldre sobre el dret al·legat, i alçar si escau l'embargament.
- En les terceries de domini els tercers discuteixen que el bé embargat pertanyi al deutor executat, i proposen al jutge que deixi sense efecte l'embargament perquè el que s'ha embargat pertany al tercer.
- En les terceries de millor dret es discuteix que el que s'ha recaptat amb l'alienació d'aquest bé es destini al creditor executant a l'hora d'efectuar el pagament, i es proposa al jutge que no pagui a aquest amb la suma recaptada, sinó al tercer que acrediti un dret de rang o protecció més elevat.
- Després de la realització de l'embargament es passa a la fase de liquidació. En aquesta fase es tendeix a la conversió dels béns embargats en diners amb els quals fer pagament al creditor.
- Si el que s'ha embargat són valors, els ha de vendre l'agent o corredor designat judicialment. Quan els béns siguin mobles o immobles, el secretari judicial ha de designar un perit per a la seva taxació. Una vegada taxats, la liquidació es pot fer, entre altres mitjans, per mitjà d'una subhasta judicial.

- Amb els diners obtinguts es procedirà al pagament dels creditors, de manera que amb la quantitat obtinguda es paguen en primer lloc el deute principal, en segon lloc els interessos i en tercer lloc les costes.
- Si el deutor és insolvent, aquesta insolvència es declara mitjançant una interlocutòria, i s'entén com a provisional fins que es coneguin nous béns contra els quals dirigir-se.

9.3. Les execucions especials

9.3.1. L'execució definitiva de sentències fermes d'acomiadament (art. 278 i següents LRJS)

- Si l'empresari ha optat per la readmissió del treballador acomiadat i l'empresari no la compleix, el treballador pot sol·licitar l'execució de la decisió davant el jutjat social. És procedent la mateixa sol·licitud quan la readmissió s'efectua de manera irregular.
- En aquests casos el secretari judicial cita les parts, que han d'aportar les proves que aquell consideri pertinents i que seran examinades pel jutgador sobre la no-readmissió o readmissió irregular.
- Un cop el jutge ha comprovat l'absència o irregularitat de la readmissió, ha de dictar una interlocutòria en què es declari extingida la relació laboral i condemni l'empresari a pagar una indemnització de trenta-tres dies de salari per any de servei fins a un màxim de vint-i-quatre mensualitats, és a dir, a la indemnització que preveu l'article 56.1 com a alternativa a la readmissió. A aquesta indemnització s'afegeix una altra de complementària destinada a reparar el perjudici per la no-readmissió o readmissió irregular. Aquesta indemnització addicional se xifra en fins a quinze dies de salari per any de servei amb un màxim de dotze mensualitats.
- Juntament amb aquesta modalitat d'execució (mitjançant indemnització), hi ha una altra execució específica, consistent en el fet que la sentència s'ha de complir "en els seus propis termes". Dos supòsits en què aquesta execució és procedent:
  - Acomiadament improcedent d'un treballador amb càrrec representatiu o sindical en l'empresa, que ha optat per la readmissió.
  - Acomiadament declarat nul.
- En tots dos casos, si l'empresari incompleix la readmissió, el secretari judicial, un cop escoltades les parts, pot ordenar la reincorporació de l'acomiadat en el termini de cinc dies; si s'incompleix de nou la readmissió, el secretari judicial ha d'acordar les mesures següents:

- Que el treballador mantingui el salari i percebi els augments que li puguin correspondre, fins que sigui readmès.
- Que continuï d'alta i cotitzant a la Seguretat Social.
- Que si l'acomiadat és representant dels treballadors, mantingui les funcions representatives.

9.3.2. L'execució de sentències davant els ens públics (art. 287)

- En el cas d'execucions davant d'ens públics, s'estableix l'obligació de les administracions públiques condemnades de complir la sentència en el termini de dos mesos des de la seva fermesa, amb justificació davant l'òrgan judicial (art. 287 de la LRJS). Transcorregut aquest termini, la part interessada en pot sol·licitar l'execució.
- Les mesures generals per a promoure i activar el compliment es remetent a la LRJCA.
- Es pot requerir a l'Administració pública la identitat del funcionari responsable.
- No obstant això, els béns de l'Administració pública no són susceptibles d'embargament.
- Es poden imposar a l'Administració multes pecuniàries o constreyniments coercitius en certs casos.
- A l'Estat o organisme que en depengui només li són exigibles interessos si no paga dins dels tres mesos següents al dia de la notificació de la resolució judicial.
- Mentre que als particulars se'ls aplica l'interès legal dels diners fixats anualment per la Llei de pressupostos incrementat en dos punts, a l'Estat l'únic interès exigible coincideix amb aquest interès legal, sense cap increment, tret que sigui necessari un segon requeriment, cas en què aquesta falta de diligència pot determinar l'increment en dos punts.

9.3.3. L'execució de sentències de la Seguretat Social (art. 288 LRJSS)

- Quan el condemnat a constituir un capital del qual s'hagin de derivar prestacions de Seguretat Social no ho faci en el termini legal de deu dies (art.

288.2 de la LRJS), es procedeix a l'execució a instàncies de qui obtingui a favor seu aquesta execució.

- Les sentències condemnatòries al pagament de prestacions periòdiques de la Seguretat Social són executives, encara que contra aquestes s'interposi un recurs.

9.3.4. Altres execucions

- Les sentències recaigudes en processos de conflictes col·lectius estimatoris de pretensió de condemna i susceptibles d'execució individual poden ser objecte d'execució definitiva, amb certes especialitats (art. 247 LRJS).
  - Legitimats: empresari, representants unitaris, sindicats o patronals.
  - Els sindicats han d'acreditar autorització per a instar o adherir-se respecte als afiliats.
  - Tramitació inicial i quantificació del deute: el control inicial de la sol·licitud correspon al secretari judicial, que requereix la quantificació individual de les quantitats. En cas de falta de quantificació per part de l'executat o no-acceptació per l'executant, s'obre un procediment incidental en què s'ha de practicar una prova pericial o d'experts. Contra la interlocutòria que resolgui es pot interposar un recurs de reposició.

9.4. L'execució provisional de les sentències objecte de recurs

L'institut de l'execució provisional permet que una sentència que no ha aconseguit fermesa, perquè contra aquesta s'ha interposat algun dels recursos permesos per la llei, es pugui executar provisionalment o anticipadament, amb les garanties prèvies establertes a aquest efecte.

Normes comunes a l'execució provisional

- Enfront de les resolucions dictades en execució provisional només és procedent, si escau, el recurs de reposició (art. 304 de la LRJS).
- Les sentències favorables al treballador o beneficiari que no es puguin executar provisionalment d'acord amb la LRJS, ho poden ser en la forma i les condicions que estableix la legislació processal civil.

Normes específiques de la LRJS en aquesta matèria

- Les que fan referència a l'execució provisional de les sentències de condemna al pagament de quantitats.

- L'execució provisional de sentències d'acomiadament.
- L'execució provisional en matèria de Seguretat Social.

9.4.1. L'execució provisional de sentències dineràries (art. 289 a 293 LRJS)

- Quan una sentència favorable al treballador que li reconeix el dret a una quantitat sigui recorreguda per l'empresari, aquell pot sol·licitar, per via d'execució provisional, "bestretes a compte" de la dita quantitat, la devolució de la qual garanteix l'Estat com a responsable solidari juntament amb el treballador (art. 289 de la LRJS).
- Si l'empresari recurrent ha efectuat una consignació per a recórrer, la bestreta es disposa amb càrrec a aquesta. Si no ha fet la consignació, la bestreta l'abona directament l'Estat.
- Si la sentència impugnada no és revocada pel Tribunal Superior, el treballador conserva la bestreta i té dret a la diferència fins a la quantitat objecte de condemna. Si la sentència impugnada és revocada i la bestreta ha estat a càrrec de la consignació, el treballador i l'Estat han de respondre solidàriament del seu reintegrament a l'empresari. Si ha estat satisfet directament per l'Estat, aquest pot reclamar la seva devolució al treballador (art. 289 i 290 de la LRJS).
- La bestreta reintegrable pot arribar fins al 50% de l'import de la quantitat reconeguda en la sentència, si bé la quantitat no pot excedir anualment el doble del salari mínim interprofessional corresponent, incloent-hi la part proporcional de les pagues extraordinàries (art. 287.3 de la LRJS).

9.4.2. L'execució provisional de sentències d'acomiadament (art. 295 a 302 LRJS)

- La sentència que declari l'acomiadament nul (i que condemni l'empresari a readmetre), en cas que sigui objecte de recurs, s'ha d'executar provisionalment: el treballador continuarà percebent el seu salari i prestant els seus serveis, tret que l'empresari prefereixi abonar salaris sense rebre a canvi la prestació laboral. També es poden adoptar mesures cautelars en cas d'assetjament o víctimes de violència de gènere.
- La sentència que declari improcedent l'acomiadament, després de la qual l'empresari hagi optat per la readmissió, en cas que sigui objecte de recurs, s'ha d'executar provisionalment en els mateixos termes expressats anteriorment. Per contra, si l'empresari ha optat per la indemnització, no escau l'execució provisional de la sentència, si bé el treballador acomiadat queda

en situació legal de desocupació. Si en aquest supòsit d'opció empresarial a favor de la indemnització la sentència que resol el recurs eleva la indemnització, l'empresari pot revisar la seva opció i optar per la readmissió.

- En el cas d'acomiadament de representants dels treballadors, si l'acomiadat ha optat per la readmissió, escau l'execució provisional. Si opta per la indemnització i la sentència resolutòria del recurs disminueix la seva quantia, pot exercir una nova opció a favor de la readmissió.
- En cas que la sentència favorable al treballador sigui revocada, aquest no està obligat a la devolució dels salaris percebuts mitjançant l'execució provisional de la sentència.

9.4.3. L'execució provisional de sentències de la Seguretat Social

Els articles 294 a 296 de la LRJS dicten normes sobre l'execució provisional en els processos relatius a prestacions de la Seguretat Social:

- Si la sentència favorable al beneficiari és revocada, aquest no està obligat al reintegrament de les quantitats percebudes i té dret a les reportades durant la tramitació del recurs.
- Si la sentència (objecte de recurs) reconeix el dret a la prestació de pagament únic, el beneficiari té dret a la seva execució provisional, mitjançant una bestreta reintegrable.
- Si la sentència condemna a fer o no fer, també s'executa provisionalment.

9.4.4. L'execució provisional de sentències recaigudes en altres processos (art. 303. LRJS)

- Les sentències que recaiguin en els processos de conflictes col·lectius, impugnació de convenis col·lectius i tutela de drets fonamentals i llibertats públiques són executives des que es dicten, malgrat el recurs que es pugui interposar contra elles, i sense perjudici de les limitacions per a evitar perjudicis d'impossible reparació.
- En sentències recaigudes en processos seguits en impugnació d'actes administratius, se'n pot acordar l'execució provisional, tret que sigui susceptible de produir situacions irreversibles o perjudicis de difícil reparació.
- Si l'empresari recorre contra la sentència que acordi l'extinció del contracte de treball a instàncies del treballador, el treballador pot optar entre continuar prestant serveis o cessar en la prestació de serveis, i en aquest últim cas queda en situació de desocupació. Si la sentència és revocada, l'empresari

ha de comunicar al treballador la data de reincorporació. Si el treballador no s'hi reincorpora, queda extingit definitivament el seu contracte.

Resum

I L'origen de la jurisdicció social coincideix amb el de la primera legislació obrera (finals del segle XIX), tenint en compte que la jurisdicció civil era inadequada per a resoldre litigis laborals, i és que els treballadors desconfiaven d'una justícia llarga, costosa i complicada com la civil. Després d'una primera Llei de tribunals industrials de 1908, i successives reformes legislatives, l'actual text regulador és la Llei 36/2011, de 10 d'octubre, reguladora de la jurisdicció social.

La jurisdicció social és la funció estatal dirigida a la resolució de conflictes i litigis laborals d'acord amb el dret, que s'exerceix per mitjà de jutges i tribunals que tenen competència per a jutjar i fer executar el que s'ha jutjat, d'acord amb a les regles i els procediments legalment establerts (art. 117 de la CE).

Respecte a l'extensió de l'ordre jurisdiccional social, l'article 2 de la LRJS ha precisat les matèries que s'incardinen en la branca social del dret. L'article 3 exclou de l'àmbit jurisdiccional social tot un seguit de matèries. Quatre són els òrgans jurisdictionals de l'ordre social:

- Els jutjats socials.
- Les sales socials dels tribunals superiors de justícia de la respectiva comunitat autònoma.
- La Sala Social de l'Audiència Nacional.
- La Sala Quarta del Tribunal Suprem.

II El procés laboral és una institució creada per l'ordenament jurídic per a la solució judicial dels conflictes plantejats en l'anomenada branca social del dret. L'evolució del procés laboral ha anat lligada a l'evolució del dret material o substantiu del treball, ja que és un factor necessari perquè el dret del treball pugui assolir les finalitats socials que justifiquen la seva existència (STC 3/1983), per la qual cosa el dret processal laboral no és un conjunt de normes neutres aïllades del dret substantiu.

El procés laboral disposa de tot un seguit de principis informadors que deriven de l'especial protecció que es dispensa al treballador en el curs del procés, i és que mentre que les parts en el procés civil se situen en una posició d'absoluta igualtat davant el jutge, en el procés de treball el treballador se situa en una

posició d'inferioritat social i econòmica enfront de l'empresari. Es tracta d'una funció socialitzadora del procés en què el caràcter tuitiu del dret del treball es contagia al procés laboral.

En el procés laboral (a diferència del civil), la regla general en matèria de representació processal és que les parts hi poden comparèixer per si mateixes, si bé poden conferir la seva representació a un advocat, procurador, graduat social col·legiat o a qualsevol altra persona que es trobi en el ple exercici dels seus drets civils. La defensa processal també es regeix per un criteri de llibertat, ja que és opcional en la instància, però no en el tràmit dels recursos.

III Les actuacions processals s'han de practicar en dies i hores hàbils, i les ha d'autoritzar el secretari judicial, i la presentació d'escrius s'ha de fer en els registres dels jutjats i sales socials.

Els jutjats i tribunals socials han d'adoptar les seves decisions per mitjà de providències, interlocutòries i sentències. Les providències tenen per objecte l'ordenació material i l'impuls del procés; les interlocutòries decideixen recursos interposats contra providències, i les sentències decideixen definitivament el litigi en qualsevol instància o recurs.

Les citacions, les notificacions, els emplaçaments i els requeriments es poden fer mitjançant la compareixença dels interessats en el local del jutjat o tribunal, i els actes de comunicació s'han de fer per correu certificat amb justificació de recepció, encara que la llei també preveu la possibilitat que es practiquin per qualsevol altre mitjà de comunicació.

Atès que el procés judicial és l'últim remei que s'ha de seguir, s'intenta aconseguir la solució dels conflictes laborals a través de vies alternatives a la del procés (la conciliació prèvia i la reclamació administrativa prèvia) generalment més àgils, i que s'imposen obligatòriament.

L'intent de conciliació s'inicia mitjançant la presentació, davant el servei administratiu corresponent, de l'anomenada "papereta de conciliació", la qual interromp els terminis de prescripció i suspèn els terminis de caducitat. La compareixença a l'acte de conciliació és "obligatòria per als litigants", i la no compareixença de la part que va presentar la papereta de conciliació determina que aquesta es consideri no presentada, amb l'arxivament consegüent d'actuacions. Per contra, si és l'altra part la que no hi compareix, la conciliació s'entén intentada sense efecte. El que s'hagi convingut en la conciliació té força executiva i es pot portar a efecte pel tràmit d'execució de sentència.

Pel que fa a la reclamació administrativa prèvia, aquesta és preceptiva quan es demanda l'Administració com a ocupadora. La seva finalitat és concedir a l'Administració l'oportunitat de considerar la pretensió que s'esgrimeix enfront d'ella, amb la finalitat que pugui solucionar el conflicte dins de la mateixa via administrativa i sense necessitat d'acudir a la via judicial.

IV El procés ordinari de treball és el model típic pel qual es regeixen la gran majoria dels litigis plantejats jurisdiccionalment, i fora del seu esquema se situen els processos especials o les modalitats processals.

El procés s'inicia mitjançant la demanda, que és un acte processal formal escrit en què s'exposa a l'òrgan judicial els fets objecte de controvèrsia i la petició que resolgui la pretensió que se sol·licita. Fixa el contingut de la *litis* o del litigi, que s'imposa tant al demandant (que no pot introduir durant el judici variacions substancials de la demanda), com al jutge, que no té poders per a concedir alguna cosa més o una cosa diferent del que s'ha demanat.

L'acte de conciliació judicial és un negoci jurídic transaccional, que té efecte de cosa jutjada, i l'intent de conciliació davant el secretari judicial pot donar lloc a un doble resultat:

- Pot acabar amb avinença de les parts, que elimina el judici posterior.
- Pot acabar sense avinença de les parts; en aquest cas es passa, sense solució de continuïtat, a l'acte de judici. La celebració de tots dos actes (els de la conciliació i els de judici) té lloc en una única convocatòria.

L'acte de judici s'inicia mitjançant la fase d'al·legacions, en què el demandant comença exposant la seva pretensió, ratificant el contingut de la demanda. Després de la intervenció del demandant, el demandat contesta, o bé oposant-se a la demanda, o bé conformant-se al que s'hi demana (assentiment), o bé reconvenint.

Després de la fase d'al·legacions es passa a la fase de prova, en què les parts intenten demostrar els fets per mitjà dels quals les seves pretensions han de ser estimades. L'activitat probatòria constitueix una "càrrega" per a les parts, i els mitjans de proves són els reconeguts en la llei. Existeixen els mitjans de prova següents: a) la prova d'"interrogatori de part"; b) la prova testifical; c) la prova pericial, i finalment d) la prova documental. Després de la fase probatòria es passa a la fase de conclusions, que es formulen de manera concreta i precisa, especificant amb brevetat la pretensió, sense alterar els punts fonamentals i els motius en què es va sustentar la demanda.

El desenvolupament de les sessions del judici oral s'ha de registrar en un suport apte per a l'enregistrament i la reproducció del so i de la imatge (acta de judici), i abans que es dicti la sentència el jutjador "pot" acordar la pràctica de les proves que consideri necessàries per a formar adequadament la seva convicció.

La sentència és la resolució judicial per la qual es posa fi al procés, i ha d'indicar si és o no ferma, i els recursos pertinents, i també els dipòsits i les consignacions per recórrer.

V Juntament amb el procés ordinari, hi ha tot un seguit de modalitats processals que estan pensades per a solucionar pretensions que tenen algunes peculiaritats enfront d'aquest, i que afecten, o bé la forma com s'inicia el procés, o bé els tràmits previs a aquest, o bé la tramitació del judici, la sentència o diverses d'aquestes circumstàncies alhora. Cap modalitat processal o procés especial és objecte d'una regulació completa en la LRJS, que es limita a assenyalar les peculiaritats que els separa del procés ordinari.

La regulació processal de l'acomiadament disciplinari és la més extensa i té caràcter supletori en el que no és previst per a l'enjudiciament de les altres modalitats d'acomiadament o extinció del contracte. Juntament amb aquesta modalitat processal es troba la relativa a acomiadaments per causes objectives; la relativa a la impugnació de l'acomiadament col·lectiu; la modalitat sobre impugnació de sancions disciplinàries, i la modalitat processal de reclamació a l'Estat del pagament de salaris de tramitació.

El procés de classificació professional té per objecte la reclamació de l'ascens per part del treballador que ha exercit funcions superiors en virtut d'una ordre empresarial de mobilitat funcional; el procés sobre gaudi de vacances és previst per a controvèrsies que versin sobre la data de gaudi d'aquestes; el procés sobre mobilitat geogràfica i modificació substancial de condicions de treball pretén l'enjudiciament de les impugnacions que es presentin contra les decisions empresarials sobre mobilitat geogràfica o modificacions substancials de condicions de treball, i el procés en matèria de permisos de lactància i reduccions de jornada per motius familiars té per objecte l'exercici dels drets de conciliació de la vida personal, familiar i laboral reconeguda legalment o convencionalment.

El procés en matèria de Seguretat Social té per objecte bàsicament el coneixement de tots els litigis sobre prestacions de la Seguretat Social; l'anomenat *procés d'ofici* és el que s'inicia per l'activitat de l'Administració substitutiva de la demanda, i concretament per actes d'infracció de la Inspecció de Treball i Seguretat Social; el procés de conflicte col·lectiu té per objecte dirimir els conflictes que afecten interessos generals de grups de treballadors i que versin sobre l'aplicació i la interpretació d'un conveni col·lectiu; el procés sobre impugnació de convenis col·lectius té per objecte la impugnació del conveni col·lectiu, quan es consideri que aquest conculca la legalitat vigent o lesiona greument els interessos de tercers.

D'altra banda, hi ha un procés d'impugnació de resolucions administratives denegatòries del dipòsit dels estatuts d'un sindicat, i un procés d'impugnació dels estatuts d'un sindicat o de la seva modificació. I en matèria d'eleccions

sindicals, hi ha un procés d'impugnació de laudes arbitrals dictats enfront de reclamacions en matèria electoral en l'empresa, i un procés d'impugnació de la resolució administrativa denegatòria de les actes electorals.

Finalment, però no per això menys important, es troba el procés sobre tutela de drets fonamentals i altres llibertats públiques, que és un procés de cognició limitat. Quan el jutgador considera que hi ha hagut vulneració, la sentència ha d'ordenar el cessament immediat de l'acció antisindical, la retroacció de la situació al moment anterior a la violació del dret fonamental i la condemna a les indemnitzacions i altres actes reparadors que siguin procedents.

VI El dret constitucional a la tutela judicial efectiva comprèn el dret al recurs, sempre que aquest estigui previst legalment, i s'afirma que la revisió de les decisions judicials és motivada per principis de justícia material i de seguretat jurídica.

Contra les providències i interlocutòries es pot interposar recurs de reposició davant el mateix jutge o tribunal que va dictar la resolució objecte de recurs. I el recurs de queixa és el que és procedent davant la interlocutòria dels jutjats socials i que inadmet el recurs de suplicació, o de les sales socials dels tribunals superiors de justícia i que inadmet el recurs de cassació.

El recurs de suplicació és un recurs "extraordinari" que només és procedent pels motius taxats i davant determinades decisions, i en el qual no es pot tornar a valorar tota la prova que obra en les actuacions. El resol la Sala Social del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Autònoma corresponent, però el jutjat social assumeix importants funcions en el tràmit.

El recurs de cassació també és un recurs extraordinari que es presenta davant la Sala Quarta del Tribunal Suprem, i són resolucions impugnables bàsicament les sentències dictades en instància única per les sales socials dels tribunals superiors de justícia i per l'Audiència Nacional.

I el recurs de cassació per a la unificació de doctrina té per objecte unificar els pronunciaments de les diverses sales socials dels tribunals superiors de justícia i entre aquestes i la Sala Quarta del Tribunal Suprem, el Tribunal Constitucional o el TJCE, sempre que aquests siguin contradictoris. És un recurs extraordinari i excepcional, i les sentències contradictòries han d'afectar els mateixos litigants o uns altres en la mateixa situació, i versar sobre fets, fonaments i pretensions substancialment iguals, malgrat la qual cosa els pronunciaments són diferents.

VII L'execució de la sentència i altres resolucions judicials fermes constitueixen un dret que està incorporat al dret a la tutela judicial efectiva que preveu l'article 24.1 de la CE. L'execució d'una sentència judicial significa la possibilitat que es compleixi realment o físicament.

El coneixement del procés d'execució s'atribueix al mateix jutjador que ha conegut en instància, i on hi ha diversos jutjats socials es pot establir que el coneixement de les execucions l'assumeixin en exclusiva determinats jutjats de la mateixa circumscripció. Per al compliment efectiu de les obligacions, ja siguin de donar o de fer, es faculta l'òrgan judicial per a adoptar constrenyiments pecuniaris enfront de la part que, requerida a aquest efecte, no compleixi el que s'ha ordenat, constrenyiments pecuniaris que revesteixen la forma de multa per cada dia d'endarreriment en el compliment de l'obligació.

El procediment d'execució comuna conclou amb l'embargament de béns de l'executat, que està obligat a efectuar, a requeriment del secretari judicial, una manifestació sobre tots els seus béns o drets, amb la precisió necessària per a garantir les seves responsabilitats, i així mateix ha d'indicar les persones que tenen drets de qualsevol naturalesa sobre aquests. No obstant això, en el procés laboral també hi ha execucions especials en matèria de sentències fermes d'acomiadament.

Juntament amb l'execució de sentències fermes, hi ha una execució provisional de les sentències objecte de recurs. L'institut de l'execució provisional permet que una sentència que no ha aconseguit ferma, perquè s'ha interposat contra aquesta algun dels recursos permesos per la llei, es pugui executar provisionalment o anticipadament, amb les garanties prèvies establertes a aquest efecte.

Activitats

1. L'ordre social de la jurisdicció

Mitjançant una resolució de l'INSS es va declarar la Immaculada en situació d'incapacitat permanent total per a la seva professió habitual. En la resolució, es va establir que la base reguladora pujava a 13.554,84 euros anuals, i que la responsable d'abonar la pensió era la Mútua Midat Cyclops. Mitjançant una resolució de 23.11.06, la TGSS va emetre contra la Mútua una "reclamació de deute i rebut de capital cost de pensió". En aquesta resolució, es va establir que el 100% del capital cost era de 137.528,41 euros, que el 70% d'aquest, que havia d'abonar la Mútua, pujava a 96.269,89 euros que havia d'ingressar en la TGSS. Enfront d'aquesta resolució, la Mútua va interposar una reclamació prèvia i una demanda posterior davant un jutjat social.

Pregunta És competent la jurisdicció social per a conèixer d'aquesta matèria?

2. Principis informadors del procés laboral. Les parts en el procés laboral

Assenyals el dia i l'hora per a la celebració d'un judici oral, el lletrat que havia de representar la part actora pateix una malaltia sobtada, per la qual cosa hi assisteix un altre lletrat del mateix despatx d'advocats amb poder per pledejar. Aquest lletrat va al·legar en l'acte de judici la situació d'inddefensió que li podia generar a la seva representada i va sol·licitar la suspensió de l'acte de conciliació i de judici, al qual no va accedir el jutge d'instància. Aquest lletrat és el que havia efectuat les actuacions prèvies al procés i va negociar amb la demandada per aconseguir un acord extrajudicial previ al judici.

Pregunta S'ha vulnerat el dret a la tutela judicial efectiva perquè no s'ha suspès el judici?

3. El règim de les actuacions processals

Una treballadora, empleada de l'ajuntament, és acomiadada el 28-11-05 i l'ajuntament al·lega que, enfront d'aquest acomiadament, podia interposar una reclamació administrativa prèvia. No obstant això, la treballadora va presentar una papereta de conciliació davant el Servei de Mediació, Arbitratge i Conciliació el 23-12-05 i l'acte de conciliació va tenir lloc el 18-01-06; interposa una demanda judicial el 16-01-06 i presenta l'oportuna reclamació administrativa prèvia el 27-02-06. En l'acte de judici, l'ajuntament va al·legar la caducitat de la demanda.

Segons la treballadora, de l'article 59.3 de l'ET es desprèn que el termini de caducitat de l'acció d'acomiadament queda interromput per la presentació de la sol·licitud de conciliació davant l'òrgan públic de mediació, arbitratge i conciliació competent. Des d'aquesta perspectiva, la demanda s'hauria presentat dins el termini, tenint en compte la interrupció del termini, ja que es va interposar una papereta de conciliació prèvia.

Segons el parer de la treballadora, malgrat haver errat i no haver presentat la reclamació administrativa prèvia, tal com li corresponia, sí que va presentar la papereta de conciliació oportuna, la qual hauria interromput el termini de caducitat pel fet que hi havia una clara voluntat impugnatòria, i l'ajuntament, abans de la demanda, tenia coneixement de la pretensió que reclamava la treballadora. La concurrència de tots aquests requisits hauria de donar validesa a la interrupció del termini de caducitat.

Pregunta Pot prosperar la pretensió de la treballadora?

4. El procés ordinari

Un treballador va ser acomiadat el 24-01-06 i l'acomiadament va ser declarat improcedent per sentència del Jutjat Social núm. 28 de Barcelona, en data 21-6-06, que declara, en el seu fet provat primer, que el salari de l'actor és de 2.605,18 euros, amb inclusió de prorrata de pagues extraordinàries.

Amb posterioritat el treballador inicia un nou procés, en el qual reclama a l'empresa demandada tot un seguit de quantitats dineràries. Segons el treballador, a efectes de fixar el salari objecte de reclamació, caldria tenir en compte que el salari ja va ser determinat en una sentència per acomiadament dictada pel Jutjat Social núm. 28 de Barcelona. En aquest acomiadament seguit entre les mateixes parts un dels punts de debat va ser el salari del treballador, i en aquesta sentència es recull en el fonament de dret tercer que: "malgrat els successius aclariments al salari, la demanda actual es va atènyer a 2.605,18 euros al mes, sense que la part actora acredités el salari superior que postula".

La sentència per acomiadament va ser objecte de recurs davant la Sala Social del TSJ de Catalunya, per la qual cosa l'empresa entén que hi ha litispendència en aquesta matèria i que

el Jutjat Social no es pot pronunciar sobre la reclamació salarial fins que no recaigui una sentència de la Sala Social en matèria d'acomiadament.

Pregunta Pot prosperar la pretensió de l'empresa?

5. Modalitats processals

El Sr. Pedro Jesús pertany al departament d'informàtica d'una entitat bancària. El 2004 es publica el conveni col·lectiu de les caixes d'estalvis per als anys 2003-2006, en què es procedeix a la substitució de l'anterior sistema de classificació professional pel nou sistema establert en aquest Conveni, i es condiona l'efectivitat de l'aplicació del nou sistema a la transposició dels anteriors grups i categories professionals als nous grups professionals i nivells retributius previstos, i es procedeix a equiparar, a aquests efectes, el personal informàtic amb el personal administratiu.

El Sr. Pedro Jesús presenta una demanda de classificació professional contra la seva empresa sol·licitant-ne la classificació professional adequada, i en l'acte de judici, aquesta va al·legar inadequació de procediment, per entendre que el procés adequat hauria d'haver estat l'ordinari. El jutge d'instància, en l'acte de judici, va rectificar aquest possible defecte i va continuar amb les diferents fases processals com si es tractés d'un procés ordinari. Davant això l'empresa va al·legar una presumpta indefensió.

Pregunta És correcta la modalitat processal utilitzada per l'actor? Genera indefensió l'actuació judicial?

6. Els recursos en el procés laboral

Després de l'oportuna sentència d'un jutjat social, la part recurrent presenta un recurs de suplicació. Respecte de la revisió de fets declarats provats en la sentència d'instància, la recurrent no ofereix una redacció alternativa als fets que pretén modificar, ni s'empara en documents o proves pericials. I respecte de la infracció de normativa o jurisprudència, la recurrent es limita a assenyalar, en l'escrit d'interposició del recurs, que la sentència ha violat normes substantives o jurisprudència i no esmenta quina o quines són les normes substantives o els pronunciaments jurisprudencials presumptament infringits.

Pregunta Pot prosperar aquest tipus de recurs de suplicació?

7. Execució de sentències

L'acomiadament d'un treballador per la seva empresa (Eurodiesel, SL) té lloc el 17 de juliol de 2003. L'acte de judici per acomiadament es va celebrar el 17 de juliol de 2003 i la sentència va ser dictada el 19 de juliol de 2003.

En fase d'execució d'aquesta sentència, el treballador sol·licita que s'estengui la responsabilitat a una altra empresa (Iberdiesel, SL), constituïda el 26 de juny de 2003, per haver estat successora de l'anterior empresa, per la qual ell treballava. Insisteix que desconeixia, en el moment de la celebració del judici per acomiadament, l'existència de la nova empresa. I com que únicament va disposar dels elements per a provar-ne l'existència en fase d'execució de la sentència, li exigeix la responsabilitat oportuna.

Pregunta Pot prosperar la pretensió del treballador?

Solucionari

Activitats

1. STSJ de Catalunya de 22 de setembre de 2009.

No, som davant un acte dictat en matèria de gestió recaptadora, la impugnació o revisió de la qual no es pot dirimir davant la jurisdicció social, ja que l'article 46 del Reial decret 1415/2004, d'11 de juny, pel qual s'aprova el Reglament general de recaptació de la Seguretat Social, estableix de manera clara que "contra els actes de gestió recaptadora de la TGSS, dictats tant en període voluntari com en via de constrenyiment, es poden interposar els recursos administratius d'alçada, reposició i revisió, i el recurs contenciós administratiu". En conseqüència, no hi pot haver vulneració de la tutela judicial efectiva en aquest supòsit perquè, si hi havia discrepància sobre la resolució de reclamació de deute dictat per la TGSS en la forma de càlcul del cabdal cost, s'hauria d'haver interposat un recurs de reposició o alçada i, en cas de desestimació d'aquest, el corresponent recurs contenciós administratiu, ja que el Reglament general de recaptació ja indica de manera expressa que, com que es tracta d'un acte de gestió recaptadora, s'ha d'acudir per a la seva impugnació a la jurisdicció contenciosa administrativa i no a la social, jurisdicció en la qual obtindrà una sentència que es pronuncii sobre el fons de la qüestió debatuda.

L'article 2.o de la LRJS assenyala que és competència de la jurisdicció social conèixer de les qüestions litigioses que es promoguin en matèria de Seguretat Social, inclosa la protecció per desocupació. Però, en el cas que ens ocupa, som davant una demanda que versa sobre la discrepància amb un acte dictat per la TGSS en matèria de gestió recaptadora, i aquesta no és una qüestió de Seguretat Social. Tampoc no es pot parlar d'aplicació indeguda de l'article 3.1.f de la LRJS, ja que aquest precepte ja assenyala clarament que no és competència de l'ordre jurisdiccional social conèixer sobre qüestions que versin sobre inscripció d'empreses, formalització de la protecció enfront de riscos professionals, tarifació, cobertura de la prestació d'incapacitat temporal, afiliació, alta, baixa i variacions de dades de treballadors, "així com en matèria de liquidació i gestió recaptadora i altres actes administratius diferents dels de gestió de prestacions de la Seguretat Social".

De fet, la qüestió, així plantejada, s'ha de resoldre aplicant-hi la doctrina jurisprudencial sobre la matèria que conté la STS de 26-11-2004, la qual assenyala que, d'acord amb la doctrina reiterada de la Sala Social del Tribunal Suprem continguda, entre d'altres, en la sentència de 22-04-1996 i la de 28-01-1997 o la de 24-10-2002: "quan la reclamació no es dirigeix enfront d'una sentència, sinó directament enfront de la resolució dictada per l'entitat gestora, una doctrina constant d'aquesta Sala ha mantingut la falta de competència d'aquest ordre jurisdiccional, perquè, en realitat, s'ataca un acte de gestió. En aquest sentit, sentències de 22 de gener, 9 i 23 de març de 1990 i 24 de maig de 1994 han establert que, d'acord amb el que estableix l'article 16.1 de la Llei 4/1980, sobre inspecció i recaptació de la Seguretat Social, en relació amb l'article 1 del Reial decret llei 10/1981, de 19 de juliol, i l'article 4 del Reglament general de recaptació de la Seguretat Social d'11 d'octubre de 1991, es conceptuen com a actes de gestió recaptadora, entre d'altres, el cobrament per part de la TGSS dels capitals cost de renda i altres quantitats que hagin d'ingressar les mútues patronals d'accidents de treball i les empreses responsables de prestacions al seu càrrec, i aquesta actes són impugnables en via economicoadministrativa, amb recurs posterior davant l'ordre contenciós administratiu de la jurisdicció". Insisteix la sentència que: "Cal constatar que també l'article 4 del Reial decret 1637/1995, pel qual s'aprova el Reglament general de recaptació dels recursos de la Seguretat Social, inclou en l'apartat 1.d, com a objecte de la gestió recaptadora: "els capitals cost de renda i altres quantitats que han d'ingressar les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social i les empreses declarades responsables de prestacions per resolució administrativa".

Aquesta doctrina és aplicable al cas que ens ocupa, el qual es caracteritza perquè es discuteix la quantia del capital cost d'una pensió establerta en resolució administrativa, en el reconeixement de la qual no va tenir cap intervenció la jurisdicció, i perquè es tracta d'una qüestió que no afecta gens el dret a la pensió, quantia i altre contingut d'aquesta, sinó només a la forma d'abonar-la.

2. STSJ de Catalunya de 27 de desembre de 2006.

No. Sobre la ruptura de la igualtat processal, les sentències 92/1996, de 27 maig, i 105/1996, d'11 juny (amb cita de la STC 47/1987), expressen que, entre el feix de garanties que integren el dret a un procés just, s'hi inclou el dret a la defensa i a l'assistència lletrada que l'article 24.2 CE reconeix no solament per al procés penal, sinó també, amb les especialitats oportunes, per a la resta dels processos, i la finalitat dels quals és assegurar la realització efectiva dels principis de contradicció i d'igualtat d'armes que imposen als òrgans judicials el deure positiu d'evitar desequilibris entre la respectiva posició processal de les parts, o limitacions en la

defensa que puguin inferir a alguna d'aquestes un resultat d'indefensió, prohibit en tot cas en l'incís final de l'article 24.1 CE.

La primera d'aquestes sentències també indica que “el fet que la intervenció del lletrat no sigui preceptiva en un procés determinat, d'acord amb les normes processals, no priva al justiciable del dret a la defensa i assistència lletrada que li reconeix l'article 24.2 CE, ja que el caràcter no preceptiu o no necessari de la intervenció de l'advocat en certs procediments no obliga les parts a actuar personalment, sinó que les faculta per a triar entre l'autodefensa o la defensa tècnica, però el dret d'assistència lletrada roman incòlume en aquests casos, i el seu exercici queda a la disponibilitat de les parts”.

D'acord amb això, la STC 47/1987, de 22 abril, seguint la doctrina declarada pel Tribunal Europeu de Drets Humans, en les sentències de 9 octubre 1979 (cas *AireyB/C*, número 32) i 25 abril 1983 (cas *Pakelli-B/C*, número 42), ha assenyalat que “la negació del dret a l'assistència lletrada gratuïta en procés que permet la compareixença personal només constitueix vulneració constitucional si l'autodefensa exercida per aquell a qui es nega el dret es manifesta incapaç de compensar l'absència d'un advocat que el defensi i, per tant, de contribuir satisfactòriament a l'examen de les qüestions jurídiques suscidades en el procés, la qual cosa és determinable, en cada cas concret, atenent la major o menor complexitat del debat processal i la cultura i els coneixements jurídics de qui ha comparegut personalment, deduïts de la forma i el nivell tècnic amb què hagi realitzat la seva defensa”.

Sobre la suspensió del judici oral per circumstàncies com la malaltia de la part o del lletrat, s'ha pronunciat el nostre Tribunal Constitucional en diverses ocasions. Així, en la STC 195/1999, de 25 d'octubre s'indica: “no hi va haver interpretació rigorista de l'article 83.2 de la norma processal ni, per tant, una vulneració del dret fonamental a la tutela judicial efectiva (art. 24.1 de la CE), ja que el primer d'aquests preceptes possibilita la suspensió “només a petició de totes dues parts o per motius justificats acreditats davant l'òrgan judicial”, assenyalant (F. 3r.), amb citació de diverses sentències anteriors del mateix Tribunal, que la seva doctrina “ha afavorit una interpretació flexible i antiformalista d'aquesta norma, congruent amb el propòsit del legislador, que no és altre que restringir, en la mesura que es pugui, les suspensions immotivades o superposadament dilatòries, si bé també hem advertit que aquesta interpretació no pot emparar actituds mancades de la diligència adequada per part de l'interessat, lesives del dret a la tutela judicial efectiva de la contrapart, de la garantia a un procés sense dilacions indegudes o a la regularitat, bon funcionament i, en definitiva, integritat objectiva del procés”.

La STC ressenyada continua dient –així mateix amb citació d'altres anteriors– que “quant a la causa o el motiu justificat no n'hi ha prou, ni comporta *ipso iure* la suspensió del judici; per contra, la realitat del que s'ha expressat ha de ser adverada, amb eficàcia probatòria i força de convicció suficient per a portar a l'ànim del jutjador la veracitat de la circumstància impeditiva de l'assistència i, en tot cas, és a l'òrgan judicial a qui correspon apreciar la concurrència de les circumstàncies impossibilitadores de la compareixença... per a acordar la suspensió del judici, decisió que no admet cap discrecionalitat, ja que s'ha d'adoptar en funció de circumstàncies concretes, provades i idònies per a justificar la suspensió, adequació que és revisable en via de recurs”. De la mateixa manera, la Sala Social del Tribunal Suprem, en sentències com la de 14 de març de 2001, es pronuncia en el mateix sentit no rigorista, però sí estricte, en el sentit d'exigir, *a priori* o *a posteriori*, una justificació suficient de la suspensió sol·licitada.

Com ja va tenir ocasió d'assenyalar la STSJ de Catalunya de 26 de gener de 2006: “La qüestió és que el lletrat en qüestió, com que no podia comparèixer a l'acte del judici, va traslladar aquesta responsabilitat a un altre company del seu mateix despatx professional, qui, en efecte, va acudir a l'acte del judici oral i va exercir la defensa lletrada de la part demandada, per la qual cosa no es pot sostenir, arribats a aquest punt, que aquesta pugui haver caigut en indefensió, ja que va comptar amb assistència lletrada i paritat d'armes. Això amb independència que, com afirma la recurrent, el lletrat actuant exercís les seves funcions amb més o menys perícia en consideració a la seva falta d'especialització en qüestions laborals, per la seva adscripció habitual a temes no laborals, ja que certament, podent haver-se abstingut d'això demanant com a únic pronunciament de la jutjadora la suspensió de la vista, va dur a terme aquesta defensa i va exercir l'activitat processal encaminada a garantir els interessos del seu representat. No es desprèn d'aquesta situació cap indefensió proscrieta per l'article 24.1 de la Constitució espanyola”.

3. STSJ de Catalunya de 14 de març de 2007.

No. En el cas pràctic, la part demandada és un ajuntament i, per tant, forma part de l'Administració local i té naturalesa jurídica pública, i és exigible la presentació d'una reclamació administrativa prèvia a la via judicial per a poder impugnar l'acomiadament en aplicació del que disposa l'article 69 del LRJS. La qüestió objecte de litigi és la de determinar si la presentació de la papereta de conciliació, en lloc de la reclamació administrativa prèvia,

suspèn el còmput del termini de caducitat de 20 dies per a impugnar la decisió extintiva que estableix l'article 59.3 de l'ET.

Certament, en casos excepcionals i d'acord amb la doctrina del Tribunal Constitucional (entre d'altres, STC 11/88, de 2 de febrer, sobre la valoració no formalista ni rigorista dels pressupòsits i requisits processals atenent la seva finalitat i el seu sentit), s'ha entès que pot operar l'efecte suspensiu de la caducitat presentant una papereta de conciliació en lloc d'una reclamació administrativa prèvia.

Però, perquè es consideri aplicable aquesta doctrina de caràcter excepcional, és necessari que es donin tres requisits: a) que hi hagi una voluntat impugnatòria del treballador, la qual cosa es produeix amb la presentació de la papereta de conciliació abans de la demanda; b) que l'empresari tingui coneixement abans de la demanda de l'existència de la conciliació, i per tant de la pretensió del treballador; c) que no s'hagi indicat al que litiga la via impugnatòria prèvia oportuna.

Després d'una certa vacil·lació en els pronunciaments jurisprudencials, així és com s'ha pronunciat la més recent jurisprudència plasmada en una sentència del Tribunal Suprem de 6-10-05, dictada en unificació de doctrina, que reitera el criteri de la STS de 28-06-99, i que al seu torn ja va mantenir aquesta Sala en la sentència de 29-04-02, segons les quals, i amb caràcter general, la conciliació administrativa és un tràmit preprocesal inadequat quan es tracta d'accionar contra els organismes públics (entre els quals cal incloure els de l'Administració local, com passa en aquest cas), i això perquè la LRJS estableix l'obligatorietat de presentar una reclamació prèvia, per la qual cosa només té caràcter suspensiu si es donen els tres requisits abans esmentats.

En aplicació de la dita doctrina a aquest cas, s'observa que es compleixen els dos primers requisits, atès que la treballadora va presentar una papereta de conciliació el dia 23-12-05, és a dir, abans de la demanda (que va ser presentada al Deganat el dia 16-01-06), i l'Administració va tenir coneixement d'això, però no es compleix el tercer requisit, ja que en la resolució que imposa la sanció d'acomiadament de data 24-11-05 s'indica de manera expressa que: "[...] en contra es pot interposar una reclamació prèvia a la via judicial en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació". És a dir, en la mateixa resolució s'establí de manera clara i evident que contra aquesta es podia interposar una reclamació prèvia a la via judicial en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació.

Per tant, la via seguida per la treballadora de la conciliació administrativa no ha produït els efectes suspensius exigits per la jurisprudència. L'acomiadament de la treballadora es va produir el 28-11-05 i la demanda judicial es va presentar el 16-01-06, és a dir, quan havia transcorregut amb excés el termini de vint dies que estableix l'article 59.3 de l'ET i 114 i 69 de la LRJS per exercir l'acció contra l'acomiadament, i havent presentat la reclamació administrativa prèvia davant l'ajuntament el 27-02-06, després de la presentació de la demanda, i precisament com a requeriment del jutjat perquè l'aportés.

4. STSJ de Catalunya de 25 de maig de 2007.

No. És una doctrina consolidada que "l'excepció dilatòria de litispendència tendeix a evitar la producció eventual de resolucions contradictòries, i constitueix una institució preventiva i tutelar de l'excepció peremptòria de cosa jutjada. És cert que, paral·lelament amb aquesta, la jurisprudència exigeix identitat subjectiva, objectiva i causal, i no n'hi ha prou que entre tots dos processos hi hagi una mera connexió o identitat d'algun d'aquests elements (STS de 31-7-1998, Sala Primera), sinó que es requereix la de tots. Aquesta identitat, però, no es pot portar a les seves últimes conseqüències, sinó que s'ha d'atendre, com va posar de manifest la STS de 20-10-1993, citada en la més recent de 9-3-1999, a la dada decisòria de la "finalitat que amb les accions respectives es persegueixi".

Per a l'estimació de l'excepció de litispendència, és necessària la concurrència de la triple identitat de subjecte, objecte i causa de demanar. No obstant això, la doctrina jurisprudencial més recent ha abandonat l'exigència tradicional d'aquesta identitat perfecta entre els subjectes, objecte i causa de demanar, de dos processos perquè es pugui estimar, fins al punt que la sentència que recaiguda en el primer hagi de produir excepció de cosa jutjada en el segon (STS 31 gener 1974), inclinant-se per la doctrina de la connexió i entenent que aquella excepció s'ha d'apreciar quan "es divideix la continuïtat de la causa o es poden produir sentències contradictòries d'impossible execució simultània (STS 16 febrer 1974 i 15 maig 1975), fins al punt que es pugui excloure un segon plet quan en el primer s'estiguin discutint qüestions que siguin "prejudicials" a la decisió del segon, de manera que la concurrència dels pressupòsits de l'article 1252 del Codi civil ha de cedir quan la causa en litigi precedent, d'alguna manera "condicioni, subordini o supediti la solució de la causa plantejada en segon lloc", a fi d'evitar resolucions contradictòries o dispars que puguin portar a una situació jurídica anòmala", així ho estableixen les STS 17 desembre 1982, 14 març 1984 i 18 juliol 1988, i les STCT 26 maig 1983, 8 octubre 1985 i 13 gener i 2 febrer 1987.

L'efecte material de la institució de la cosa jutjada imposa l'eficàcia de la resolució judicial i impedeix modificar el que s'ha resolt mitjançant sentències fermes. Aquesta exigència no deriva tan sols del respecte a un principi de seguretat jurídica elemental (art. 9.3, 24.1 i 118 de la CE), sinó que també resulta de la legislació ordinària i de la doctrina jurisprudencial. Així, com indica la STS de 15 d'abril de 1992, i 30 d'abril de 1997, la institució de la cosa jutjada ha generat en la seva aplicació i interpretació per part del Tribunal Suprem la doctrina legal que no és admissible que en un segon procés es pugui desconèixer o disminuir de qualsevol manera el bé reconegut en una sentència anterior, i que hi concorre la cosa jutjada si resulta una contradicció manifesta entre el que ja es va resoldre i el que de nou es pretén, sense que la diversitat d'accions impedeixi l'estimació de la cosa jutjada quan la raó i causa de demanar és la mateixa en l'una i l'altra. Respecte de la cosa jutjada, s'exigeix per part de la jurisprudència una identitat subjectiva, objectiva i causal, i no n'hi ha prou que entre tots dos processos hi hagi una mera connexió o identitat d'algun d'aquests elements (STS de 31-7-1998, Sala Primera), sinó que es requereix la de tots. És més, com a senyal, la sentència del Tribunal Suprem de 7 d'octubre de 2003, quant a l'aplicació de l'efecte positiu o prejudicial de la cosa jutjada: "la matèria vincula aquest efecte al que s'ha resolt en un plet precedent seguit entre les mateixes parts, que sigui antecedent lògic de l'objecte del procés posterior, la qual cosa comporta que s'hagi d'atenir als pronunciaments de la decisió, sense que aquesta vinculació es produeixi respecte dels fets ni dels fonaments jurídics que li van servir de suport".

En el cas pràctic cal dir que els processos pendents de comparar (el present per reclamació de quantitat i el d'acomiadament en fase de resolució de recurs de suplicació per aquesta Sala) no tenen el mateix objecte de litigi ni la mateixa causa de demanar, per la qual cosa no obsta el pronunciament que pugui efectuar aquesta Sala, respecte del que s'ha jutjat en aquestes actuacions, que és la reclamació de la quantitat de 4.796,76 euros en concepte de diferències salarials corresponents al període de l'1 al 10-05 i deixats d'abonar respecte al mateix període en l'exercici anterior. Per tant, no es dóna litispèndencia i ni tan sols es donaria si fos ferma la sentència d'acomiadament amb el valor de cosa jutjada material, ja que no es dóna la identitat d'objecte ni d'accions exercides entre un procediment per acomiadament i un altre per reclamació de quantitat.

5. STSJ de Catalunya de 27 de març de 2007 (fonament de dret primer)

La via procedimental que preveu l'article 137 de la LRJS, d'acord amb una abundant doctrina jurisprudencial continguda en sentències del Tribunal Suprem amb les de 27-7-1992, 28-6-1994, 29-9-1994, 24-2-1995, 30-1-1995, 30-1-1997, 30-12-1998, 27-2-1999, 2-2-2000, 14-2-2001, i 6-10-2003, estableix que: "la modalitat processal de classificació professional s'ha d'utilitzar exclusivament quan la reclamació de categoria professional estigui fonamentada en l'acompliment d'activitats d'una categoria superior, en la qual són determinants els fets i les circumstàncies del treball efectivament dut a terme, però no quan la clau de la decisió jurisdiccional es troba en la interpretació de preceptes", únicament és una via processal adequada per a aquest tipus de pretensions, i s'ha de derivar a un procés ordinari aquelles que, tot i ser anomenades *de classificació professional*, fonamenten el reconeixement del dret reclamat al fet que se'ls reconegui una altra categoria i acumulat o no a la petició de quantitat corresponent, en fonaments diferents de la realització efectiva de funcions de la superior.

Concretament el Tribunal Suprem, en la sentència de 15-03-2002, i un cop reiterada en la de 28-4-04, assenyala que: "la modalitat processal de classificació professional s'ha d'utilitzar exclusivament quan es reclami la categoria superior a la reconeguda, en què els fets i les circumstàncies del treball efectivament dut a terme aconsellin la incorporació a les actuacions d'un informe de la Inspecció de Treball i dels representants dels treballadors, però no passa el mateix quan la clau de la decisió jurisdiccional es troba en la interpretació de preceptes legals o convencionals".

Sobre aquest tema, cal dir que el treballador no pretén el reconeixement de la categoria professional reclamada, perquè considera que les funcions que exerceix són les pròpies d'aquest grup, ni tan sols argumenta sobre quines són les que realment duu a terme. L'única cosa que s'al·lega i es debat en aquest litigi és si l'enquadrament de l'actor és adequat i d'acord amb la normativa que s'invoca, punt en el qual igualment es basa l'empresa recurrent per a formular aquest primer motiu del recurs (i de fet, no es va practicar cap prova en relació amb les funcions de l'actor en el seu lloc de treball). Per tant, som davant un problema relatiu a la interpretació del conveni col·lectiu vigent i al pacte anterior de 2002 i, per tant, no entranya, com succeeix en els processos de classificació professional, l'examen de les tasques concretes que realitzen els treballadors. Per això era adequada la inadequació de procediment, atès que no s'està davant un procediment de classificació professional, sinó d'enquadrament en grups professionals, al qual s'ha d'aplicar, per tant, el procés ordinari i no la modalitat processal de l'article 137 de la LRJS.

Ara bé, l'estimació de la inadequació de procediment al·legada en l'acte de judici no ha de comportar la nul·litat de les actuacions i la seva retroacció al moment anterior al d'admissió de la demanda, ja que es pot adequar la modalitat processal especial al procediment ordinari en aquest tràmit, mitjançant la concessió del recurs de suplicació contra la sentència, sense

que per això es causi indefensió a les parts, ja que l'única especialitat del procés de classificació professional és l'aportació de l'informe del comitè d'empresa i de la Inspecció de Treball, i la irrecorribilitat de la sentència, que, quan es concedeix, afegeix garanties al procés.

Aquest tipus de pronunciament és totalment congruent amb la jurisprudència existent sobre aquesta matèria, i en aquest sentit podem assenyalar la sentència del TSJ de Catalunya de 19 de febrer de 1998, en un cas com el que ens ocupa, quan assenyalava: "Tesi que, aplicada al supòsit jutjat, porta a la conclusió que el procediment seguit de classificació professional és inadequat, ja que es va haver de seguir l'ordinari de reconeixement de dret. Ara bé, atès que el procediment laboral *strictu sensu* és únic, i el denominat de «classificació professional» és tan sols una modalitat processal, amb unes exigències concretes, com ara l'aportació dels informes assenyalats en l'article 137.1 i 2 de la LRJS, s'ha d'estimar que no s'ha produït cap indefensió a la recurrent [...] és per això que, com que el procediment s'ha seguit sota la modalitat especial, i, per tant, amb més garanties per a les parts, no és procedent declarar la nul·litat d'actuacions des de l'inici del procediment amb l'admissió a tràmit de la demanda [...]".

En conseqüència, el procediment laboral és únic, i el denominat *procés de classificació professional* tan sols es diferencia de l'ordinari per les especialitats abans esmentades, i, des d'aquesta perspectiva, la sentència dictada és congruent en el seu pronunciament en relació amb la inadequació de procediment, sense que hagi originat cap tipus d'indefensió, ja que el procediment seguit és el mateix que s'hauria tramitat en cas que s'hagués iniciat com a ordinari, i atès que en la mateixa sentència objecte de recurs s'obre la via per a la interposició del recurs de duplicació. Com que no hi ha indefensió, no hi ha cap motiu que fonamenti declarar la nul·litat d'actuacions.

6. No. Seria procedent la desestimació del recurs des del mateix moment en què s'adverteix que no es compleix el requisit essencial especificat en l'article 196 de la LRJS, segons el qual: "En l'escrit d'interposició del recurs de duplicació, s'han d'expressar, amb prou precisió i claredat, el motiu o els motius en què s'empari, i s'han d'esmentar les normes de l'ordenament jurídic o la jurisprudència que es considerin infringides. En tot cas, s'ha de raonar la pertinència i fonamentació dels motius". "També s'ha d'assenyalar de manera suficient, perquè siguin identificats, els documents o les perícies en què es basi el motiu de la revisió dels fets provats que s'addueixi", la qual cosa no ha tingut lloc en aquest escrit d'interposició.

Hem de recordar que, com ha assenyalat el Tribunal Suprem en les sentències de 18 de gener de 1988 i 31 d'octubre de 1988, perquè es pugui apreciar un error de fet en l'apreciació de la prova, hi han de concórrer els requisits següents: a) que s'assenyali amb precisió quin és el fet afirmat, negat o omès, que el recurrent consideri equivocament, contrari a l'acreditat o que consti amb evidència i no s'hagi incorporat al relat fàctic; b) que s'ofereixi un text alternatiu concret que ha de figurar en la narració fàctica titllada d'errònia, o bé substituïnt algun dels seus punts, o bé complementant-los; c) que s'esmentin detalladament els documents o les perícies dels quals es consideri que es desprèn l'equivocació del jutgador, sense que sigui fàcilment admetre la seva invocació genèrica, ni plantejar-se la revisió de qüestions fàctiques no discutides al llarg del procés. Així mateix, l'error s'ha de posar de manifest precisament gràcies a les proves documentals o pericials practicades en la instància; d) que aquests documents o perícies posin de manifest l'error de manera clara, evident, directa i patent, sense necessitat d'acudir a conjetures, suposicions o argumentacions més o menys lògiques, naturals o raonables, i e) que la revisió pretesa sigui transcendent a la part dispositiva de la sentència, amb efectes modificadors d'aquesta, ja que el principi d'economia processal impedeix incorporar fets la inclusió dels quals no conduiria a res pràctic.

L'esment dels documents o les perícies no es pot fer de manera genèrica, per exemple per remissió a la "prova practicada" en general o a "la prova que consta en actuacions" o "en el ram de prova de l'actor", sinó que és necessària una remissió a un determinat document de manera concreta i detallada i, fins i tot, a una determinada part d'aquest document, en els supòsits en què aquest sigui d'una gran extensió. D'altra banda, quan s'insta que es rectifiqui un fet, sense extreure la conseqüència jurídica d'aquesta rectificació i la seva repercussió en la decisió, el recurs queda, d'acord amb el principi de rogar, buit de contingut eficaç.

Pel que fa a la infracció de normativa o de jurisprudència, essent com ja s'ha dit el recurs de duplicació un recurs extraordinari, el Tribunal només pot examinar les vulneracions de les normes jurídiques o de la doctrina jurisprudencial que siguin denunciades de manera expressa, ja que el contrari implicaria la construcció d'ofici del recurs, i la Sala prendria per a sí una activitat que òbviament correspon al recurrent. En aquest recurs, i sota l'afirmació "la jurisprudència declara", en cap moment no s'esmenta quines d'aquestes sentències han estat vulnerades i quines justifiquen el recurs, i no se n'extreu la conseqüència jurídica, ni la repercussió que la infracció de la jurisprudència pot tenir en la decisió. Per tot això, cal afirmar que no es raona la pertinència ni es fonamenta l'afectació que aquesta possible infracció jurisprudencial i jurídica pot tenir en la decisió de la sentència d'instància.

Com ha declarat la Sala Social del Tribunal Suprem en la sentència de 22 de gener de 1990, els defectes de redacció o formulació de l'escrit d'interposició del recurs són, almenys, els següents: a) no assenyalar cap disposició legal que es consideri infringida per la sentència impugnada; b) no exposar, ni esmentar, si més no, la jurisprudència o la doctrina legal de la qual, presumptament, s'ha apartat el magistrat en el pronunciament objecte de recurs.

Certament, no totes les deficiències formals assenyalades tenen prou entitat per a la inadmissió del recurs, tenint en compte la interposició finalista dels requisits processals que, segons jurisprudència notòria, imposa el dret fonamental a la tutela judicial efectiva que reconeix l'article 24 de la CE. Però l'escrit d'interposició del recurs no és un mer pressupòsit formal de la decisió del tribunal, sinó que ha de contenir una fonamentació jurídica mínimament ordenada i detallada, en compliment del deure dels recurrents de col·laboració amb la justícia.

D'altra banda, l'aplicació del principi *pro actione* té un límit que no es pot depassar, i aquest límit és el dret de defensa de l'altra part o de les altres parts del procés, reconegut en el mateix article 24 de la CE. Aquest dret es pot veure seriosament danyat quan els termes del debat processal no estan establerts amb un mínim de concreció o precisió que permeti la contradicció o refutació de l'adversari processal. I és això justament el que passa en aquest recurs, respecte als defectes de formulació assenyalats. Però, a més, en el cas que ens ocupa, i davant la matèria sobre la qual versa el recurs, comporta una falta de fonamentació d'aquest, que produeix una veritable indefensió de la part objecte de recurs. En definitiva, els defectes consistents a fer esment de tota una normativa i d'una doctrina jurisprudencial suposadament vulnerades per la sentència objecte de recurs, però sense fonamentar jurídicament les pretensions de la censura jurídica, constitueix una deficiència que, per la seva naturalesa, entitat i rellevància, a més de no esmenable, necessàriament comporta la desestimació d'aquest segon motiu del recurs.

Interessa recordar que el Tribunal Constitucional ha establert, entre d'altres, en les sentències 116/1986, de 8 d'octubre; 117/1986, de 13 d'octubre; 69/1987, de 22 de maig; 124/1987, de 15 de juliol, i 140/1987, de 23 de juliol, que si la llei ordinària estableix un recurs, aquest queda comprès dins el dret a la tutela judicial efectiva, proclamat en l'article 24.1 de la CE, per la qual cosa els requisits exigits per a la seva admissió no s'han d'interpretar d'una manera tan rígida que impedeixin de fet la possibilitat de poder entrar en el fons de l'assumpte discutit. S'arriba a dir que els tribunals han de fer una interpretació restrictiva de les causes d'inadmissió, i han de col·laborar mínimament amb les parts per a fer efectius els seus drets, i donar ocasió, quan sigui possible i no afecti la regularitat del procediment ni els interessos de la part contrària, que els defectes processals advertits puguin ser esmenats.

Ara bé, com ha assenyalat també el Tribunal Constitucional en la sentència 294/93, de 18 d'octubre, el recurs de duplicació no és un recurs d'apel·lació ni una segona instància, sinó un recurs extraordinari d'objecte limitat, en què el tribunal *ad quem* no pot valorar *ex novo* tota la prova practicada sense revisar el dret aplicable, sinó que s'ha de limitar a les qüestions concretes plantejades per les parts, especialment la recurrent, que per això mateix ha de respectar una sèrie de requisits formals imposats per la llei i concretats per la jurisprudència. El Tribunal Constitucional ha assenyalat, entre d'altres, en les sentències 29/1985, 87/1986 i 99/1990, però especialment en la sentència de 10 de febrer de 1992, que "no n'hi ha prou de manifestar una voluntat de recórrer la sentència d'instància [...] sinó que cal fer-ho amb les exigències que imposa el mateix recurs interposat, sobretot quan es tracta d'un recurs extraordinari, com és, en el nostre ordenament processal, el recurs de cassació", argument totalment aplicable al recurs de duplicació, ja que tots dos, sens dubte, són recursos de naturalesa extraordinària.

I com va posar en relleu la STS de 31 d'octubre de 1986, però també la STS de 13 de novembre de 1992, la superació del rigorisme formalista en el recurs de cassació (i per descomptat en el de duplicació) de cap manera implica introduir una impugnació oberta i lliure del que hagi resolt el tribunal d'instància. Les exigències formals mínimes de claredat i de contingut que regulen aquest recurs extraordinari s'han de considerar com a requisits que compleixen un paper de cabdal importància per a l'ordenació del procés. Si no es fa així, és a dir, si el recurs es limita a fer una sèrie d'al·legacions o consideracions que en mostren la disconformitat amb la resolució impugnada, tant dels fets com del dret aplicat, el recurs ha de ser desestimat, ja que amb això obligaria a construir *ex officio* el recurs per part del Tribunal Superior de Justícia, cosa prohibida per la llei, ja que impera el principi de rogació, tret que es tracti d'un dret o omissió procedimental, en què llavors sí que pot ser apreciada d'ofici per la Sala.

7. STSJ de Catalunya de 15 de juliol de 2008 (fonament de dret tercer).

No. La jurisprudència establerta en les sentències del Tribunal Suprem de 24-2-1997, 10-12-1997 i 24-4-1996 exigeix que, perquè sigui procedent declarar el canvi processal de parts o successió d'empreses, és necessari que es produeixi la successió després de la constitució del títol executiu. La doctrina que conté la STS de 24-2-1997 estableix una triple conclusió: a) l'existència d'un canvi de titularitat d'empresa "o supòsits assimilats a això", i també del seu abast i les seves conseqüències, es pot determinar i declarar en l'àmbit del procés

d'execució laboral; b) la modificació o el canvi de parts en l'execució s'ha d'efectuar com a regla, si hi intervé oposició i és necessària una prova, mitjançant el tràmit incidental de l'article 238 de la LRJS, i s'han d'efectuar en compareixença les al·legacions i practicar la prova oportuna, i amb la possibilitat d'intervenció, en condicions d'igualtat amb les parts, de tots els interessats (art. 240 de la LRJS); c) perquè es pugui declarar el canvi processal de parts en el procés d'execució és un requisit indispensable que el canvi substantiu en què es fonamenti s'hagi produït després de la constitució del títol executiu que constitueix la base del procés d'execució concret, o, dit d'una altra manera, que estigui fonamentat en circumstàncies diferents i posteriors a l'enjudiciament previ.

La part recurrent, per la via del recurs interposat, al·lega que en el moment de la celebració del primer judici desconeixia l'existència de la nova empresa, Taller Iberdiesel, SL, que considera successora empresarial de l'executada. No obstant això, aquesta constitueix una nova al·legació, no efectuada en l'acte de compareixença, que, per aquesta causa, no pot conduir a la revocació de la resolució dictada després de la celebració d'aquella. No obstant això, i per si no fos prou, atès el caràcter restrictiu amb què la jurisprudència ha previst l'extensió de responsabilitat respecte de l'execució a entitats que no van ser part en el procés declaratiu, no ha estat acreditada la dita al·legació.

En primer lloc, el judici declaratiu que dimana la sentència del Jutjat Social núm. 4 de Barcelona de 19 de juliol de 2003, data del 17 de juliol de 2003, i ha estat constituïda l'entitat Taller Iberdiesel SL en data 26 de juny de 2003; d'altra banda, si bé aquesta Sala (sentència de 14-11-2005) ha matisat que el requisit de temporalitat exposat "no es pot portar a l'extrem de considerar que no és procedent l'extensió de l'execució, quan dels actes i els negocis jurídics dels quals es desprèn la successió, s'ha produït de manera paral·lela i simultània a la tramitació del procediment declaratiu", és necessari que en aquests casos els actes siguin desconeguts pels treballadors, pel fet d'haver estat ocultats, aspecte aquest que ha de ser objecte d'acreditació, sense que, en el cas que ens ocupa, resulti al·legada la forma encoberta o oculta en què es va produir la successió, ni aquesta es pot presumir. Per tant, trobant-nos davant un "incident extraordinari" d'aplicació restrictiva, és procedent desestimar aquesta pretensió.

Bibliografia

Albiol Montesinos, I.; Alfonso Mellado, C. I.; Blasco Pellicer, A.; Goerlich Peset, J. M. (2007). *Derecho Procesal Laboral*. València: Tirant lo Blanch.

Alonso Olea, M.; Miñambres Puig, C.; Alonso García, R. M. (2008). *Derecho Procesal del Trabajo*. Madrid: Civitas.

Baylos Grau, A.; Cruz Villalón, J.; Fernanda Fernández, M. F. (1995). *Instituciones de Derecho Procesal Laboral* (2a. edició). Valladolid: Trotta.

Cavas Martínez, F.; Barreiro González, G.; Cachón Villar, P. M.; Desdentado Bonete, A.; Fernández Domínguez, J. J. (1997). *Diccionario Procesal Social*. Madrid: Civitas.

Campos Alonso, M. A.; Rodríguez Fernández, M. L.; Sala Franco, T.; Salinas Molina, F.; Valdés Dal Re, F. (1990). *Ley de Procedimiento Laboral*. Bilbao: Deusto.

Diversos autors (1990). *Comentarios a las Leyes Laborales. La nueva Ley de Procedimiento Laboral* (tom XIII, vol. 1r., pàg. 98 i seg.). Madrid: EDERSA.

Diversos autors (2001). *La reforma del proceso laboral. La nueva Ley reguladora de la Jurisdicción Social*. València: Tirant lo Blanch.

Diversos autors (2011). *Comentarios a la Ley Reguladora de la Jurisdicción Social* (2a. edició). Valladolid: Lex Nova.

Iglesias Cabero, M.; Sampedro Corral, M.; Marín Correa, J.; González-Posada Martínez, E.; Fernández Domínguez, J. J. (2005). *El proceso Laboral*. Barcelona: Deusto.

Lorca Navarrete, A. M.; Ruiz Jiménez, R.; Álvarez Sacristán, I. (1993). *Comentarios a la Ley de Procedimiento Laboral* (2a. edició). Madrid: Dykinson.

Monereo Pérez, J.L.; Molina Navarrete, C.; Moreno Vida, M. N.; Olarte Encabo, S.; Fernández Aviles, J.A. (2010). *Manual de Derecho Procesal del Trabajo*. Madrid: Tecnos.

Montero Aroca, J. (2000). *Introducción al proceso laboral*. Madrid: Marcial Pons.

Montero Aroca, J.; Iglesias Cabero, M.; Marín Correa, J. M.; Sampedro Corral, M. (1993). *Comentarios a la Ley de Procedimiento Laboral* (tom I). Madrid: Civitas.

Montoya Melgar, A. i altres (2003). *Comentarios a la Ley de Procedimiento Laboral* (2a. edició). Madrid: Thomson Aranzadi.

Montoya Melgar, A.; Galiana Moreno, J.; Sempere Navarro, A. V.; Rios Salmerón, B. (1995). *Curso de Procedimiento Laboral*. Madrid: Tecnos.

Rodríguez Devesa, C. (1990). *Ley de Procedimiento Laboral y su jurisprudencia* (5a. edició). Madrid: Trivium.

Rodríguez Santos, B. (1991). *Comentarios a la Ley de Procedimiento Laboral*. Valladolid: Lex Nova.